

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chęmiński,
za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 513 Wydanie P

Poznań, piątek dnia 8 listopada 1935

Rok 30

Poznań, 7 listopada.

Teoria i rzeczywistość

W ciągu ostatnich lat społeczeństwo słyszało bardzo wiele zaleceń, pochodzących od kierowników naszej nawy państwowej o potrzebie stosowania — wobec czasów kryzysowych — jak najdalej posuniętej oszczędności we wszystkich dziedzinach życia, zarówno publicznego jak i prywatnego, a specjalne pouczenia w tym kierunku szły m. in. do związków i organów samorządowych.

Uwagi te o konieczności zaciśnięcia pasa i ścisłego przestrzegania zasad oszczędnościowych powtórzył obecnie raz jeszcze, i to ze szczególnym naciskiem, nowomianowany wicepremier i minister skarbu p. Kwiatkowski, który powiedział m. in.: „Pozostaje nam otworem tylko droga twarda, uciążliwa i przykra, ale niewątpliwie skuteczna — organiczne i systematyczne uzdrawianie budżetu publicznego przez radykalne i szybkie cięcia i oszczędności...”

Spółeczeństwo do tych uwag i zaleceń oszczędnościowych stosuje się już od dłuższego czasu, chociażby tylko z konieczności, bo cóż ma robić, skoro mu ciągle z dochodów ktoś coś obcina. Ale inna jest rzecz, jak ten system oszczędnościowy przedstawia się w praktyce, w życiu publicznym.

Weźmy dla przykładu gospodarkę samorządową, i to nam najbliższą, mianowicie samorządu m. Poznania.

W 1929 r. zwykły budżet miejski wynosił okragło 24 milj. zł. Miasto przygotowywało w tym czasie, a potem mieściło w swych murach największą z dotychczasowych imprez odrodzonego państwa polskiego, mianowicie P. W. K. W mieście panował ruch, życie pulsowało przyspieszonym tętnem. W związku z tem ilość spraw, załatwianych przez urzędy miejskie, znacznie wzrosła, biura przepelnione były wnioskami i interesantami. Mimo to liczba urzędników miejskich nie została powiększona i okazało się, że dzięki przykładowi, idącemu z góry, aparat urzędniczy był zupełnie wystarczający do opanowania ówczesnego ogromu pracy.

Przeszło lat kilka. Nadszedł kryzys gospodarczy i, mimo wysiłku społeczeństwa, ponoszącego bezustannie olbrzymie ofiary, nietylko się nie cofnął, nietylko się nie zatrzymał w swym niszczycielskim pochodzie, lecz przeciwnie wzmagał się i pogłębiał coraz bardziej.

Odbił się on również, i to w sposób dotkliwy, na gospodarce miejskiej. Zarząd miasta i rada miejska musiały z roku na rok redukować budżet, aż wreszcie zamknięty on został w roku bieżącym kwotą 17 milj. zł, t. zn. o siedem milionów złotych niższą, niż przed laty sześciu, w 1929 r.

W okresie kryzysowym, przy zastoju gospodarczym, wobec zamierania wszelkiego rodzaju obrotów i interesów, a więc i ruchu w biurach magistrackich, spodziewać się należało, że istniejący aparat urzędniczy w zupełności wystarczy dla załatwienia zredukowanych przez życie samo potrzeb miasta i jego obywateli.

Jednakże okazało się, że tak nie jest. Na miejsce dawnych troskliwych

Warszawa. (PAT) Na podstawie wiadomości ze źródeł, angielskich, francuskich, niemieckich, włoskich i abisyńskich P. A. T. ogłasza następujący komunikat o sytuacji na frontach abisyńskich:

Według doniesień włoskich, we wtorek o godz. 23 przednie strażnice dotarły do Makalle. W mieście panował zupełny spokój. Pomiedzy wycofującymi się wojskami abisyńskimi a ludnością, doszło do krwawych starć, ponieważ żołnierze chcieli rabować dobytek mieszkańców.

Źródła niemieckie donoszą z Adis Abeby, że według meldunków z Ogadenu, Włosi nacierają dalej w kierunku Webbe-Szibeli. Walki mają charakter bardzo zacięty. Dwa samoloty bombowe

które przelatywały nisko nad liniami abisyńskimi, zostały zestrzelone. Jeden z tych aparatów wybuchł w powietrzu, a drugi dopiero przy uderzeniu o ziemię. Wszyscy lotnicy ponieśli śmierć.

Na froncie północnym toczą się dalsze walki w okolicach Makalle.

Źródła francuskie donoszą z Asmary, że władze włoskie spodziewają się, iż Makalle można będzie zająć bez walki. Budowa i konserwacja dróg są w dalszym ciągu żywo prowadzone, lecz transporty do linii czołowych dochodzą tylko przy pomocy mułów. Po ostatnich deszczach ziemia już podeschła, co umożliwia podjęcie dalszego marszu.

Źródła angielskie stwierdzają, że zakończono już przygotowania dla

podjęcia dalszego marszu. Wojska posuwają się będą kolumnami, utrzymując ścisłą łączność. Głównym celem jest w dalszym ciągu Makalle, co do którego nadchodzą sprzeczne wiadomości. Podczas gdy Abisyńczycy twierdzą, że wypędzili stamtąd włoskie strażnice przednie, złożone z oddziałów tubylczych, — włoskie koła wojskowe w Asmarze zapewnają, że nieregularne oddziały, które bez żadnego oporu wkroczyły do Makalle, zostały przyjęte z otwartymi ramionami przez ludność.

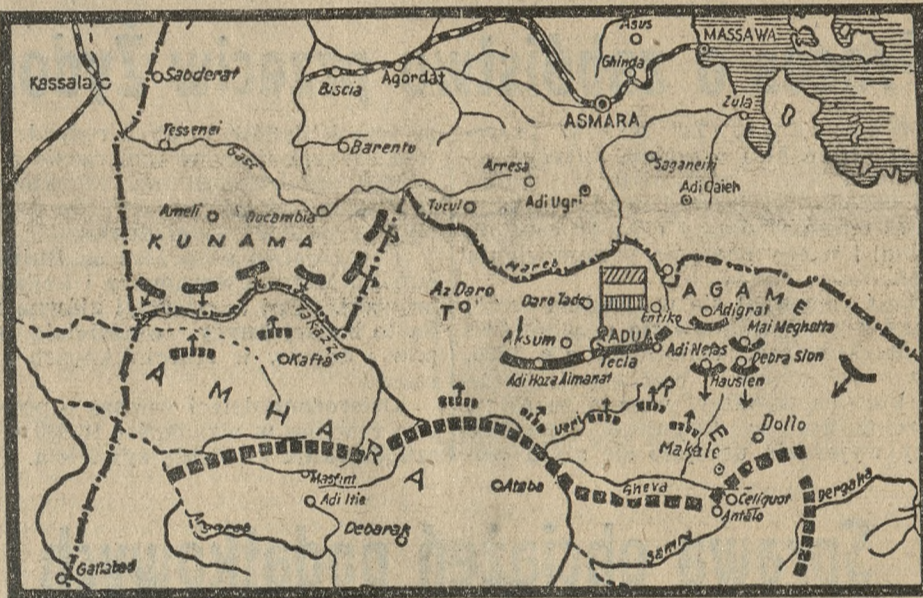
Rzym. (PAT.) Według „Lavoro Fascista“, dalsze posuwanie się wojsk włoskich rozpocznie kolumna gen. Gantini z Ogoro w kierunku Agula i Dolo, skąd rozchodzi się szereg dróg karawanowych. Korpus armii tubylczej gen. Birole uda się również w kierunku Makalle.

Korespondent tegoż dziennika podaje, że oddział tuziemców, złożony z 50 ludzi, posuwając się wzdłuż doliny Ghera, przybył do Negaida w odległości 12 km na południo-zachód od Makalle.

Oddziały włoskie, stanowiące część kolumny płk. Lorenzini, przybyły do Taganne i dziś rano miały skierować się w stronę góry Cabtai, która panuje nad siecią dróg na wschód od Agula. Oddziały danakilów i regularne wojska erytrejskie maszerują brzegiem nizin w kierunku Hethonolo. Zdaniem korespondenta, zajęcie Makalle jest kwestją godzin.

Wypuszczeni hitlerowcy

Wiedeń. (Tel. wł.) Rząd zdecydował się wypuścić z aresztu kilkuset narodowych socjalistów, skazanych przed półtora rokiem za agitację antypaństwową. M. in. wypuszczono b. kierownika partii nar.-socjalistycznej Fryderyka Krahfelda.

SYTUACJA NA FRONCIE PÓŁNOCNYM W ABISYNII. STRZAŁKI WSKAZUJĄ KIERUNKI UDERZENIA WOJSK WŁOSKICH, DO KTÓRYCH ODPORNIE GOTUJĄ SIĘ ABISYNCY (LINJA OPORU PRZERYWANA).

Patrz artykuł na stronie 5-tej.

W jutrzejszym wydaniu głównym:

I W TEM MUSIMY MIEĆ WŁASNE OBLICZE
przez prof. dr. Pawła Gantkowskiego

gospodarzy, zrosniętych z miastem, znających istotne potrzeby jego mieszkańców, przyszli ludzie nowi, nie tylko nowi na naszym terenie, lecz również nowicjusze w pracy samorządowej, ale zato ożywił „radosną twórczością” pracy kancelaryjnej, nie uznający przeszłości choćby najlepszej, najbardziej chwalebnej i liczący początek wszystkiego dopiero od chwili własnego pojawienia się na widowni miejskiej.

Okazało się wówczas, że ten wystarczający dotychczas personel urzędniczy jest niedostateczny dla ich potrzeb, że pracuje on wadliwie, nie odpowiada nowo zaprowadzonej organizacji i metodom pracy, wobec czego zachodzi potrzeba powiększenia ilości urzędników, i to rozmaitych kategorii.

Napróżno Klub Narodowy w radzie miejskiej powoływał się na przemówienia, okólniki i zalecenia oszczędnościowe zarówno władz nadzorczych, jak i ministrów resortów gospodarczych. A gdy rada miejska, a właściwie jej narodowa większość opierała się zwiększaniu w tak ciężkich czasach wydatków personalnych, grożono jej nawet upomnieniami ministerjalnymi, nazywano jej pracę nieproduktywną, szkodliwą dla miasta i jego ludności.

Skoro się przekonano, że większość rady miejskiej nie da się zepchnąć do roli rady przybocznej, uchwalającej bez żadnych zastrzeżeń wszystko, co jej do uchwalenia przesłane zostanie, gdy naradowa większość rady miejskiej w sposób kategoriyczny oświadczyła, że będzie kontrolowała potrzebę każdego, choćby najdrobniejszego wydatku, zwłaszcza w dziale administracyjnym, — zaczęto przyjmować dalszych urzędników bez zgody rady miejskiej, bez uchwalenia przez nią przewidzianych przepisami etatów. W ten sposób zarząd m. Poznania otrzymał w okresie rządów komisarycznych cały szereg urzędników nowych wyższych kategorii, których pobory zaciążyć muszą w budżecie w czasach dzisiejszych w sposób bardzo dotkliwy.

Zaangażowano sekretarza osobistego dla tymcz. prezydenta, kontrolerów, założono nieistniejące dotychczas, a zupełnie zbędne biuro zakupów, powołano nowego naczelnika i inspektora opieki społecznej itd. Nawet szpital miejski, kierowany przez dłuższy czas bezinteresownie przez jednego z lekarzy poznańskich, otrzymał dyrektora, czy aż naddyrektora. A trzeba wiedzieć, że lista nowozaangażowanych urzędników bynajmniej nie ogranicza

się do wyliczonych tu osób. Co chwilę dochodzi wiadomość, że to tu, to tam zaangażowano nowego urzędnika.

To zamiłowanie do tworzenia zupełnie zbytecznych stanowisk biurokratycznych, ta dążność do otaczania się sztabem oddanych sobie ludzi, kosztuje Poznań bardzo dużo. Dziesiątki tysięcy złotych, które można i należałoby zaoszczędzić.

Ale na tem nie koniec. Przypatrzmy się jeszcze, jak na tle akcji oszczędnościowej rządu przedstawia się sprawa niezatwierdzenia prezydenta z wyboru i zamianowania prezydenta komisarycznego. Powiemy krótko. Niezatwierdzenie kandydatury prez. Ratajskiego przez władze nadzorcze kosztuje miasto dalszych przeszło 20 tys. zł rocznie, gdyż zamiast jednej pensji prezydenckiej miasto musi płacić emeryturę b. prezydentowi i pensję komisarzowi, i to mimo protestów rady miejskiej, na zarządzenie władz nadzorczych, znacznie wyższą, niż mu się według ustawy należy.

Tak się przedstawia „komisaryczna gospodarka oszczędnościowa” w samorządzie m. Poznania na jednym tylko odcinku administracyjnym. A takich odcinków jest przecież więcej.

Czy nie powinien się z nią bliżej zapoznać p. wicepremier Kwiatkowski, który tak stanowczo i ładnie mówił o oszczędności?

Laval w obronie franka

Rozmowa z przewodniczącym komisji finansowej — Premier domaga się utrzymania dekretów oszczędnościowych — Kampania prasowa przeciw dewaluacji

Paryz. (PAT). Przewodniczący komisji finansowej miał rozmowę z premierem Lavalem w czasie której szef rządu wyraził gotowość udzielenia komisji wyjaśnień 12 bm. Premier zamierza zwrócić uwagę komisji na odwołanie, jakie mogą mieć jej wnioski, przyjęte w pierwszym czytaniu budżetu, oraz wystąpić z apelem, by w drugim czytaniu zmieniła swe uchwały. Dep. Malvy wyraził przekonanie, że komisja zgodzi się na zmianę co najmniej części wspomnianych uchwał.

Zapytywany przez dziennikarzy, dep. Malvy potwierdził, że otrzymał list dep. Vincent Auriol, ogłoszony przez „De Populaire”. Przewodniczący komisji finansowej zaznaczył jednak, że nie czekając na apel socjalistycznego deputowanego sam wystąpił już do ministra finansów z prośbą o poinformowanie komisji o stanie skarbu państwa. Niewątpliwie min. Regnier w najbliższym czasie uczyni zadość tej prośbie i prześle żądane informacje.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa, komisja nie zgodzi się na zakończenie dyskusji nad budżetem przed 20 bm. W tych warunkach wydaje się, iż sesja parlamentu nie rozpocznie się przed 26 listopada.

Paryz. (PAT). Dzienniki wszystkich niemal odcieni żywo omawiają trudności waluty. Kampanię przeciwko dewaluacji rozpoczął „Petit Parisien”, ostrzegając przed nową ofensywą spekulantów i wzywając opinię francuską do zorganizowania oporu.

„Sytuacja jest ciężka — zaznacza dziennik — finanse nie są w stanie pomyślnym. Kryzys nie jest zakończony. Niemniej musimy stale powtarzać, że kraj o zdrowym systemie bankowym, o walucie, posiadającej niezwykle wysokie pokrycie, nie ma prawa rzucić się w awanturę dewaluacyjną i to w chwili, gdy główne waluty świata o kursie wahającym się, wyczekują odpowiedniej sposobności do stabilizacji”.

Naczelny redaktor „Matin” Stefan Lausanne w artykule p. t. „Banda dewaluacjonistów wkracza na scenę”, równie gorąco występuje przeciw pomysłom obniżenia wartości franka, twierdząc, że dewaluacja mogłaby przynieść korzyści jedynie spekulantom, natomiast dałaby się we znaki wszystkim klasom społecznym Francji.

„Le Petit Bleu” wykazuje inspirowanie akcji na rzecz obniżki wartości franka z gubne skutki eksperymentu dewaluacyjnego w Belgii, które wyraziły się już w podniesieniu cen produktów i płac, oraz we wzroście deficytu budżetowego.

Wreszcie organ generalnej federacji pracy „Le Peuple” podkreśla, że nastroje dewaluacyjne powstają wskutek popełnianych stale błędów w

polityce finansowej i gospodarczej państwa. Francja, zdaniem pisma, znajduje się w przededniu tej samej sytuacji, jaka miała miejsce w maju r. b. Stan giełdy jest niepomyślny,

renty poważnie zachwiane, kursy walut kształtują się niekorzystnie dla franka. Pozostaje to wszystko w ścisłym związku z sytuacją budżetową i ze stanem skarbu francuskiego.

Książeczki Okładowe na okaziciela

gwarantujące bezwzględną tajemnicę wkładu, które mogą być przyjmowane także na kaucje i wadja narówni z gotowizną,

WYDAJE

na podstawie zezwolenia Ministerstwa Skarbu

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY

Poznań, ul. 27 Grudnia 8

Institucja prawa publicznego o popularnej pewności.

Kapitał zakładowy i rezerwy Banku wynoszą 12 milionów złotych. Ponadto za zobowiązania Banku odpowiadają powiaty i miasta Wielkopolski i Pomorza całym swym majątkiem i siłą podatkową.

Pg 6429/90-45.1412

Lot we mgle do Rangoonu

Warszawa. (Tel. wł.) Mjr. Karpiński po dwudniowej przerwie wskutek niepogody i burz zdecydował się startować do dalszego lotu, mimo, że poprawa w stanie pogody była niewielka.

Wystartował z Abjabu wczoraj o 11,40 przy niskich chmurach, ale później okazało się, że cały wysoki łańcuch

górski wzdłuż zatoki Bengalskiej był zasłonięty chmurami i lot do Rangoonu wykonywał nad wybrzeżem.

Dwie trzecie drogi, tj. około 500 km, przebyto we mgle tj. ślepych lotem. W Rangoonie wylądowali o 15,55 wśród ulewnego deszczu, który zamienił lotnisko w obrzymią kałużę. (w)

Proces o zabójstwo przeciw Żydom

Warszawa. (Tel. wł.) W procesie grodzieńskim o zabicie antyżydowskie w czerwcu zamknięto po zbadaniu świadków przewód sądowy, a trybunał odroczył dalszy ciąg procesu do 12 bm. i wtedy nastąpią przemówienia stron.

Dzisiaj rozpoczął się w Grodzie trzeci z kolei proces, mianowicie o zabójstwo śp. Markiewicza, ochotnika z r. 1920. Akt oskarżenia przedstawia, że Markiewicz wyruszył wozem ze stacji Marcinkańce w kierunku Porzecha. Przy wyjeździe uciepilo się z tyłu wo-

zu trzech Żydów, których rozpedził batem. Wychodzący w tym czasie z bóżnicy Żydzi dokonali na Markiewiczu samosądu. Przewieziony do szpitala po 3 dniach wyzionął ducha.

O zabójstwo oskarżeni są Ruin, Jachuński, Mowsza Sosnowicz i Lejba Kobrowski. Oni to odegrali główną rolę. Są to bogaci kupcy, właściciele sklepów i domów w Marcinkańcach i Porzechu.

Osieroczone dzieci wnoszą o powództwo cywilne w wysokości 10.300 zł odszkodowania za stratę żywiciela. (w)

Sprawa obciążeń podatkowych

Warszawa. (PAT.) Dn. 6 bm. odbyło się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów, na którym rozważano sprawy, związane z realizacją przyjętego przez rząd planu gospodarczego w oparciu o uchwaloną przez Sejm i Senat ustawę o pełnomocnictwach.

Komitet ekonomiczny przeprowadził dyskusję nad opracowaniami już projektami dekretów, które po ogłoszeniu ustawy o pełnomocnictwach przejdą niezwłocznie pod obrady rady ministrów, oraz uchwalili wytyczne dalszych projektów, których opracowanie zostało powierzone właściwym organom ministerialnym.

Warszawa. (Tel. wł.) Na posiedzeniu komitetu ekonomicznego, które

go obrady przeciągnęły się dzisiaj poza północ, omawiano projekty nowych opodatkowań, a również projekt zniżek komornego i innych świadczeń.

Dyskusja była bardzo ożywiona, ale żadnych szczegółów jeszcze nie ustalono. Dotychczasowe doniesienia o skali podatkowej ulegną niewątpliwie pewnym zmianom. Nie jest wykluczone, czy opodatkowanie pracowników państwowych będzie się odnosiło tylko do pracowników, czy też i do wojskowych.

W ciągu tego tygodnia odbędzie się jeszcze jedno posiedzenie komitetu ekonomicznego. Zapadną tam decyzje, które będą przedstawione radzie ministrów do uchwalenia. (w)

Zapał bojowy Abisyńczyków

Addis Abeba (INS). W armii abisyńskiej ścierają się widocznie dwa kierunki. Stara gwardja, z romantycznej szkoły Menelika, składająca się ze starych przywódców szczepli i weteranów wojny z 1896 roku, tkwi nadal w tradycji dawnej wojny i zupełnie nie orientuje się w nowoczesnym jej prowadzeniu. Im przeciwstawia się młodsza generacja, której uosobieniem jest cesarz Haile Selassie.

Zdaje on sobie w zupełności sprawę z tego, że jego wojownicy uzbrojeni w przestarzałe karabiny przy ograniczonej ilości amunicji nie stawiają czoła w otwartej bitwie nowoczesnej uzbrojonej armii w tanki, samochody pancerne, samoloty, artylerię i karabiny maszynowe. Dlatego negus stosuje takty-

kę wyczekiwania w czem pomocny mu był fakt, że wojownicy w uciążliwym marszach pieszych udawali się na front.

W międzyczasie jednak wojownicy przywódcy szczepli wywierają silny nacisk na negusa. Twierdzą oni, że wojska ich są coraz bardziej niecierpliwie, że długo nie zniosą beczynności i oddawania terenu bez walki. Negusowi z tych kół radzi się, aby możliwie jak najwcześniej nakazał ofensywę, aby podtrzymać ducha bojowego wojska. Prawdopodobnie pod naporem tych argumentów uda się już w najbliższych dniach na front, lecz niewątpliwie i nadal będzie się starał odwieść decydującą bitwę.

Zamknięcie sesji

Warszawa. (Tel. wł.) W ciągu dzisiejszego południa szef biura prawnego prezydium rady ministrów Paetzowski doręczył obu marszałkom Sejmu i Senatowi zarządzenie p. Prezydenta o zamknięciu nadzwyczajnej sesji sejmowej. (w)

Rewja wojskowa

Warszawa. (Tel. wł.) Doroczna rewja wojskowa na polu Mokotowskim odbędzie się dnia 11 bm. Rewję tę odbierze generalny inspektor sił zbrojnych, gen. Edward Rydz-Śmigły. Prezydent Rzplitej zapowiedział swoją obecność, zjawi się także rząd w komplecie oraz korpus dyplomatyczny i wszyscy attache wojskowi państw obcych. (w)

Kurs dolara. Dzisiaj rano Bank Polski w Warszawie notował kurs dolara 5,29 zł, w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,30% — 5,31 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 7. 11. 1935 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 65,— oraz za 4% premj. dol. 51,—.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% dol. listy zast. po 37,—, natomiast 4½% złotych listy zast. ofiarowano po 37,—; pozatem płacono za 4% listy zast. konwert. 36,50.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 93,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papierów procentowych

5% państw. poz. konwers. 65,— P.
4% poz. premj. dol. serja III 51,— P.
4½% dolar. listy zastawne s. K. z r. 1933
Pozn. Ziem. Kred. 37,— +
4½% złotych listy zastaw. s. K. z r. 1933
Pozn. Ziem. Kred. 37,— O.
4% listy zast. konwert. oSTEMPL. P. Z. K.
36,50 P.
Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 7. 11. 1935 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

STANDARTY:
1) żyto 715 g/l.,
2) pszenica 756 g/l.,
3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:
Żyto (Usposob. spokojne) . . . 12,25—12,50
Pszenica (Usposob. spokojne) . . . 17,50—17,75
Jęczmień browarowy . . . 15,25—15,25

Usposobienie spokojne.
Jęczmień 700—725 g/l. . . . 14,00—14,50
Jęczmień 670—680 g/l. . . . 13,50—13,75

Usposobienie spokojne.
Owies (Usposob. spokojne) . . . 15,50—16,25

Mąka
żytnia wyciąg 0-30% wł. w. 20,50—21,25
żytnia gat. I 0-45% wł. w. . 19,75—20,50
żytnia gat. I 0-55% wł. w. . 18,75—19,75
żytnia gat. II 45-55% wł. w. 15,50—16,50

Usposobienie spokojne.
pszenica gat. IA 0-20% wł. w. 30,75—32,50
pszenica kat. IB 0-45% wł. w. 30,00—30,50
pszenica gat. IC 0-55% wł. w. 29,00—29,50
pszenica gat. ID 0-60% wł. w. 28,00—28,50
pszenica gat. IE 0-65% wł. w. 27,00—27,50
pszen gat. IIA 20-55% wł. w. 26,75—27,25
pszen gat. IIB 20-65% wł. w. 26,25—26,75
pszen gat. IID 45-65% wł. w. 24,00—24,50
pszen gat. IIF 55-65% wł. w. 22,00—22,50
pszen gat. IIG 60-65% wł. w. 20,50—21,00

Usposobienie spokojne.
Otręby żytnie stand. . . . 8,75—9,50
Otręby pszen. grube stand. . . 10,00—10,50
Otręby pszenne średnie st. . . 9,00—9,75
Otręby jęczmienne . . . . 42,00—43,00
Rzepak zimowy . . . . 40,00—41,00
Rzepak letni . . . . 37,00—39,00
Siemię lniane . . . . 34,00—36,00
Gorzczyca . . . . 26,00—31,00
Groch Viktorja . . . . 21,00—23,00
Groch Folgera . . . . 60,00—62,00
Mak niebieski . . . . 75,00—95,00
Koniczyna biała . . . . 3,75—4,50
Ziemiaki jadalne 20

Ziemiaki fabr. za kilo % . . . 17,25—17,50
Makuch lnian w taflach . . . 13,50—13,75
Makuch rzepakowy w tafl. 19,50—20,00
Makuch słon. w tafl. 42/43% 19,50—20,50
Sru. Soja . . . . 1,75—1,95
Słoma pszenna luzem . . . . 2,35—2,55
" pszenna prasowana . . . 2,00—2,25
" żytnia luzem . . . . 2,50—2,75
" żytnia prasowana . . . . 2,75—3,00
" owsiana luzem . . . . 3,25—3,50
" owsiana prasowana . . . 1,25—1,75
" jęczmienna luzem . . . . 2,15—2,35
" jęczmienna prasow. . . . 6,25—6,75
Siano zwykłe luzem . . . . 6,75—7,25
" zwykłe prasowane . . . . 7,25—7,75
" nadnoteckie luzem . . . . 7,75—8,25
" nadnoteckie pras. . . .

Ogólne usposobienie spokojne.

Ogólny obrót: 2522,6 tonn, w tem żyta 404 tonn, pszenicy 355 tonn, jęczmienia 355 tonn, owsa 137 tonn.

Wladomosci

Bawi we Francji szef lotnictwa cywilnego Sowieców, Fekczew, który w towarzystwie sowieckiego attaché wojskowego zwiedził lotnisko Orly i szereg urządzeń technicznych.

Sowiecka agencja „Tass” podaje, że z okazji 18 rocznicy rewolucji, Moskwa, podobnie jak i wszystkie inne miasta Sowieców, przybrała wygląd świąteczny. Domy udekorowane flagami, kwiatami i transparentami. Na ulicach panuje wielkie ożywienie.

Donoszą z Aten, że po powrocie króla premier przedstawi mu dymisję gabinetu. Gen. Kondylis spodziewa się, że natychmiast otrzyma misję utworzenia nowego rządu, poczem zwróci się do króla o rozwiązanie zgromadzenia narodowego.

W celu zapewnienia sobie drogi do Indji, Anglja projektuje przekopanie nowego kanału, łączącego równolegle z Sueckim, morze Śródziemne z Czerwonym. Kanał ten przebiegałby przez najwęższą część półwyspu Synaj, łącząc porty Gaza i Akaba.

Pertraktacje między Rumunją a Francją o pożyczkę na zbrojenia w sumie 2 miliardów lei dobiegają końca. Pożyczka będzie zużyta na zamówienia w francuskich fabrykach broni, a wykonanie całości zamówień ma zająć trzy lata. Pożyczka będzie zabezpieczona dochodami państwowymi z przemysłu naftowego.

Dla dobra idei spółdzielczej

Z kół spółdzielczych na prowincji otrzymujemy poniższe uwagi:

W piątek, dn. 8 bm., zbierają się w Poznaniu delegaci spółdzielni na walne zgromadzenie okręgu poznańskiego Związku Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo - Gospodarczych.

Będzie to pierwszy w Poznaniu sejmik spółdzielczy, żeby użyć tradycyjnego określenia, wynikający z nowego ustroju organizacyjnego. Nie upłynęło jeszcze 25 lat od śmierci wielkiego patrona spółdzielczości zachodnio-polskiej, ks. prał. Wawrzyniaka, gdy dzieło jego uległo rozbiciu. Bo stwierdzić trzeba iż ta fizjognomja spółdzielczości, jaką nadał jej patron Wawrzyniak, w nowym ustroju została w dużej mierze zatarta.

Jeżeli spółdzielnie zachodniopolskie znalazły się w dużym odsetku na drodze pochyłej pod wpływem kryzysu gospodarczego i obniżenia się ogólnego poziomu etycznego w dziedzinie gospodarczej, nie wykluczało to wszakże możliwości wydzwignięcia się całości tego ruchu o własnych siłach na twardy grunt normalnej pracy.

Tymczasem wykorzystano ten okres osłabienia spółdzielczości dla narzucenia jej zgórń pewnych form organizacyjnych, które w dużej mierze ograniczyły zasadę samorządności polskiego ruchu spółdzielczego. W praktyce bowiem spółdzielczość grup mniejszościowych (ruskich, niemieckich i żydowskich) zdołała obronić swoją niezależność i samorodne swoje formy organizacyjne.

Zlikwidowano niezależność polskich związków spółdzielczych, w tym również Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu (patronatu), bo niezależność ta była pewnym czynnikiem w Warszawie niewygodna. Z istniejących na całym obszarze Polski związków spółdzielczych, współpracujących w dziedzinie kredytowej, handlowej czy produkcyjnej z rolnictwem, utworzono jeden ogromny Związek Spółdzielni Rolniczych i Zarobkowo-Gospodarczych z siedzibą władz centralnych w Warszawie.

W parze z centralizacją idzie zwykle biurokratyzacja, idzie wzrost ogólnych kosztów administracyjnych. Prawdziwość takiego rozumowania wyszła wkrótce na jaw: opłaty na rzecz utrzymania nowego aparatu organizacyjnego wzrosły dla wszystkich spółdzielni wielkopolskich przeciętnie więcej, niż dwukrotnie. Czy zaś potrzeby poszcze-

gólnych spółdzielni będą lepiej zaspakajane w ramach ogromnego i wskutek tego ciężkiego aparatu związkowego, o tem sad wypowiedzieć będzie można dopiero później.

Należy jednak liczyć się z nowym porządkiem prawnym i organizacyjnym w naszej spółdzielczości, jakkolwiek wielu działaczy spółdzielczych odnosi się do niego krytycznie.

W związku ze zbliżającym się sejmikiem uwagi powyższe nabierają o tyle na znaczeniu, że sejmik ma wyłonić nowe władze okręgu wielkopolskiego, które interesy spółdzielni tutejszych będą reprezentowały w ogólnym zgromadzeniu z całej Polski w Warszawie i będą miały — wprawdzie ograniczony — wpływ na ogólną linię działalności centrali warszawskiej.

Dążność do zabezpieczenia samodzielności wielkopolskiego ruchu spół-

dzielczego w tym zakresie, jaki mu jeszcze pozostał, winna się zatem wyrazić w składzie personalnym nowych władz okręgu. Winni się w nich znaleźć ludzie, zrośnięci ze społeczeństwem tutejszym i z pracą spółdzielczą od lat, ludzie, reprezentujący samodzielne poglądy, nie ulegający wpływowi postronnym, dla których drogowskazem będzie zawsze dobro spółdzielni wielkopolskich. Pożądanym jest też dopływ do władz okręgu młodych, energicznych sił, które dawne tradycje pracy spółdzielczej potrafią ożywić nowym duchem.

Oby uwagi te znalazły należyty odzew na zebraniu okręgowym. Należy bowiem pamiętać, że spółdzielczość zdoła pożytecznie spełnić swe zadania tylko w zgodzie i w współpracy najściślej z społeczeństwem.

Państwo a Kościół

Polska Katolicka Agencja Prasowa ogłasza, co następuje:

W spuściźnie, przekazanej rządowi p. premiera Kościółkowskiego, znajdują się problemy religijne i moralne niezwykłej wagi i palące, których rozwiązanie domaga się opinia katolicka kraju. Załatwienie tych spraw i usunięcie bólażek nie wymaga ciężkich ofiar materialnych, ale tylko pewnego zasobu dobrej woli.

Przedewszystkiem na porządku dziennym stoi sprawa Kielc. Musimy stwierdzić, że najbardziej skrupulatne dochodzenie nie potwierdziło zarzutów, jakie zjawily się w części prasy pod adresem ks. biskupa - ordynariusza kieleckiego po zgonie s. p. marszałka Piłsudskiego. Wszelkie zarządzenia, dotyczące żałoby, nabożeństw, uderzenia w dzwony, zostały w odpowiednim czasie wydane. Mimo to na diecezję spadła „kara“ w postaci wstrzymania ryczałtu pieniężnego dla ks. biskupa i całego duchowieństwa diecezji. Powyższe zarządzenie było niezgodne z konkordatem. Gdy po kilku miesiącach przywrócono diecezji ryczałt, wstrzymano nadal wypłacanie pensji ks. biskupowi, który to stan trwa po dziś dzień.

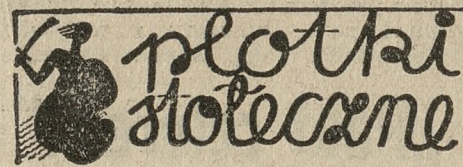
Również przykra dla opinii katolickiej jest sprawa obsady wakującej stolicy biskupiej w Sandomierzu. Polska Katolicka Agencja Prasowa otrzymuje ciągle zapytania ze strony kleru i mieszcowskiego społeczeństwa, kiedy skończy się prowizorium i kiedy wreszcie osierocona diecezja otrzyma swego biskupa. Musimy stwierdzić, że życie duchowe i kościelne diecezji bardzo cierpi z racji niezłatwienia tej sprawy.

Zawieszenie działalności komisji papieskiej, powołanej do prac nad wykonaniem konkordatu, było wyrządzeniem krzywdy Kościołowi Katolickiemu przez rząd p. Sławka. Komisja ta, składająca się z przedstawicieli episkopatu

i rządu, po szeregu latach mozolnej pracy doszła do pozytywnych rezultatów, gdy w tem rząd poprzedni jednostronnie zahamował jej prace i oświadczył, że nie uznaje w ecej komisji papieskiej. Czyż na tego rodzaju postępowanie zezwala autorytet i praworządność państwa?

Nie sposób przemilczeć sprawy likwidowania godzin nauki religii w szkołach, przeciwko czemu stale rozlegają się protesty ze strony Kościoła i społeczeństwa. Czyż można myśleć poważnie o odrodzeniu moralnym narodu, co poruszył w swem przemówieniu i p. wicepremier Kwiatkowski, gdy jednocześnie władze szkolne usuwają wykład religii i moralności ze szkół?

Rząd p. premiera Kościółkowskiego oświadczył, że pragnie lojalnej współpracy z całym społeczeństwem. To też społeczeństwo katolickie ma prawo oczekiwać że p. premier Kościółkowski pójdzie po linii ścisłego wykonywania konkordatu, czyniąc tem zadość wymaganiom prawa i usuwając poczucie krzywdy.

6 listopada.

Pierwsze merytoryczne posiedzenie Senatu nie wzbudziło już zainteresowania takiego, jak poprzednie: nie było już pięknych pań na galerji, nie było wogóle publiczności, a zjawili się jedynie dawni posłowie i działacze z B. B., którzy po rozwiązaniu tej instytucji nie mają co robić.

Niespodzianka dla wszystkich było starannie przygotowane przez p. Świtalskiego wystąpienie. Był to debiut parlamentarny dawnego premiera i dawnego marszałka Sejmu. P. Świtalski zadeklarował się jako obrońca parlamentaryzmu i strażnik czystości ducha nowej konstytucji. Stwierdził żalobnie, że los piata figle i oto pierwszą pracą ustawodawczą, jaką podejmuje nowy rząd, oparty o nową konstytucję, — jest ograniczenie praw parlamentu przez pełnomocnictwa w czasie jego sesji budżetowej.

Doprawdy to ironja losu osobliwa.

Czy to nie jest zastanawiające, że pierwsze wystąpienia w dyskusji nad pełnomocnictwami, w Sejmie p. Miedzińskiego, a w Senacie p. Świtalskiego — były charakteru „opozycyjnego“?

P. Świtalski wyznał bardzo szczerze, że jako marszałek hamował rozpęd prac dawnego Sejmu, ograniczał jego kompetencję, tak, że pod koniec czuł nawet „dreszczyki wyrzutów sumienia“ z tego powodu. Dawniej uważał pełnomocnictwa jako konieczność, teraz zaś uważa, że Sejm powinien przejść przez ogień próbny, łamania się z trudnościami, branie na siebie odpowiedzialności.

Odnosi się wrażenie, że kierownicy „sanacji“ używają wszelkich sposobów, aby dzwignąć w opinji Sejm obecny, zapominając całkowicie o nastrojach społeczeństwa w czasie wyborów, o ordynacji wyborczej, o wynikach niedwuznacznych wyborczych.

UWAGI

Jerzy II, ekskról Grecji, a teraz znowu monarcha, wyraził się rzekomo kilka miesięcy temu, że powróci tylko wówczas na tron grecki, jeśli za powrotem wypowie się zdecydowana większość ludu i jeśli głosowanie na rzecz monarchji będzie wyrazem niewymuszonej woli narodu greckiego. Ocenę tego zastrzegł sobie sam.

Nie wiadomo, czy będzie Jerzy II sobie robił skrupuły z faktu, że niedzielny plebiscyt obszedł się niekoniecznie delikatnie z „wołą“ ludu, zważywszy, iż naskutek zamachu stanu oficerskiego z 10 października potraktował pan Kondylis propagandę republikańską narówni z akcją komunistów. W tych warunkach dziewięćdziesiątych głosów musiało paść za królem. Ale — jak wspomnieliśmy — nie wiadomo, czy Jerzy „bez ziemi“ mieć będzie skrupuły, by odzyskać znowu ziemię. Raczej się na to nie zanosi. Już pono pod parą stoi krążownik „Awerow“, który przewieźć ma nowego monarchę do jego starej monarchji.

Czy podróz triumfalna wypadnie całkiem niefrasobliwie? Czy powracającemu monarche nie będą towarzyszyły ponure myśli. — Niczem owe chimery, co wylaniały się z obłoków i rozhuśtanych fal, gdy tą drogą płynął kiedyś ku Grecji niespokojny duch Byrona?

W tym roku była data 10 października pomysłną dla monarchji gwiazdą, bo ustanowiła powrót rządów królewskich. Ale ta sama data w dziejach Grecji była też dla korony fatalną.

10 października roku 1862 wybuchł w Atenach zamach stanu. Gdy król Otto, z bawarskiej dynastji Wittelsbachów, w dniu tym bawił na Peloponezie, garść wojskowych ujęła rządy i ogłosiła koniec monarchji. W rok później znalazł się nowy kandydat na tron grecki, duński król Lewicz z domu Sonderborg Glücksburg, który miał więcej szczęścia i świecił nawet 50-lecie swoich rządów nad greckim narodem. Ale kres był tragiczny: zginął w Salonikach z rąk mordercy.

Odtąd dynastji się nie wiecie. Następca Jerzego I, król Konstantyn, umiera na wygnaniu. Aleksander, po krótkich rządach, ginie naskutek ukąszenia małpy. Wreszcie Jerzy II uchodzi z kraju, a zgromadzenie narodowe w r. 1924 ogłasza republikę.

Po tem wszystkim nasuwa się zwyklemu śmiertelnikowi pytanie, jakaż to siła tkwi w rajwalkiej nawet koronie, skoro potrafi na przykuwać do siebie człowieka, co przeszedł cierniową drogę eks-monarchji i ma w rodzie aż trzech poprzedników o niefortunnej karierze królewskiej?

Jak się śpieszą z załatwieniem protestów wyborczych! Już w połowie listopada izba wyborcza przy Sądzie Najwyższym przystąpi do rozpatrzenia i załatwienia protestów.

A jak było z protestami poprzedniego Sejmu? Sesja sejmowa wygasła, kadencja zamknęła zarządzenie p. Prezydenta, a przed izbą wyborczą stanęło zagadnienie, jak załatwić nierozpatrzone do tego czasu protesty. Ostatecznie uznano ich rozpatrywanie za nieistotne... A przecie było na to czasu dość: Pięć lat...

Zaznaczyły się w Senacie osobliwe głosy „szarego obywatela“, t. zn. tych senatorów, którzy wprawdzie należą do obozu rządzącego, ale nie zajmują w nim czołowych kierowniczych stanowisk. Kto wiedział cokolwiek np. o p. Zbierskim, dyrektorze gimnazjum w Kielcach. A tu p. Zbierski występuje z żądaniem zniesienia czy redukcji funduszy dyspozycyjnych i reprezentacyjnych. Tableau!

Wystąpienia dwu innych z „szarego tłumy obywateli“, p. Malskiego i Lechnickiego należą już traktować inaczej. Pierwszy stwierdził potrzebę odprężenia psychicznego i odbudowania moralności publicznej, gdyż „cyinizm przeżera nasze życie, a prawo może być uważane tylko za formułę“. Drugi wskazywał na konieczność rozszerzenia platformy życia politycznego i domagał się zniesienia Berezny Kartuskiej.

Obaj ci senatorzy należeli dawniej do Związku Naprawy Rzplitej, stanowiącej lewicę „sanacji“. Jeden z głównych przedstawicieli tej organizacji p. Zdzisław Lechnicki zrzekł się mandatu poselskiego po uchwaleniu sejmowej w sprawie Brześcia. Zresztą głosował przeciwko jego aprobacie.

Jako obrońca prawa wystąpił w Senacie p. Jagrym-Maleszewski, dawny komendant główny policji państwowej, który stał na jej czele aż do powołania minionej jesieni na to stanowisko gen. Kordjana Zamorskiego.

....?...., interesujące. Czekajmy dalej. Będą i inne niespodzianki. WARSZAWIANIN.

Pod znakiem swastyki i żelaznego krzyża

Od dłuższego czasu Trzecia Rzesza przygotowywała się z wielkim rozmachem do uroczystości, które w dniu dzisiejszym odbywają się na obszarze całego państwa. Zaprzysięga się pierwszych rekrutów, powołanych pod broń na podstawie ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, wprowadzonym przez hitlerowców, wbrew wyraźnym postanowieniom militarnym traktatu wersalskiego. Traktat przewidywał dla Niemiec armję zawodową, liczącą nie więcej jak 100 tysięcy ludzi. Tymczasem obecnie, po dokonaniu obowiązkowej rekrutacji, armja niemiecka liczyć będzie ponad 400 tys. żołnierzy, przygotowywanych do obsługi wszystkich gatunków broni.

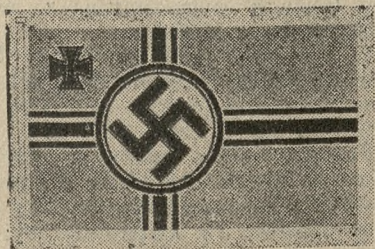
Dla pomieszczenia tej wielkiej ilości żołnierzy stwarza się nowe garnizony, szczególnie w prowincjach wschodnich Rzeszy. Zbudowano nowe, niezwykle komfortowo urządzone kaszary.

Akademia woenna, której kurs pierwszy rozpoczął się również w tym roku, ma przygotować większą ilość sztabowych oficerów, których brak daje się jeszcze we znaki.

W dniu dzisiejszym odbyło się

również zawieszenie na masztach przy koszarach nowej flagi wojennej, przekazanej przez Hitlera siłom zbrojnym Trzeciej Rzeszy. Temu wydarzeniu nadano specjalnie uroczysty charakter, przyczem Hitler, jako wódz naczeiny wystosował specjalny rozkaz do armji. Szczegóły rysunek nowej flagi trzymane były przez czas dłuższy w tajemnicy.

Dopiero w tych dniach rysunek flagi wojennej stał się znany. Skoja-

rżono na niej dwa symbole charakterystyczne dla Niemiec: przedhitlerowskich — żelazny krzyż, oraz hitlerowskich — swastykę. Świat z pewnością przekona się jednak nieraz, że pod nową flagą wojenną Niemiec kroczą ludzie ożywieni tym samym duchem, który przyswiecał poczynaniom paramilitarystycznych Niemiec Hohenzollernów.

Gniezno przed wyborami do rady miejskiej

Kandydaci Obozu Narodowego

Już tylko krótki czas oddziela nas od dn. 17 listopada, w którym to dniu w Gnieźnie odbędą się wybory do rady miejskiej. Praca wra na wszystkich frontach. Ugrupowania, które stają do wyborów, kończą spisy kandydatów. Termin składania list kandydatów w komisji głównej upływa 7 listopada.

Obóz Narodowy, mający na oku pomysły i powodzenie gospodarki miejskiej, dokonał odpowiedniego wyboru kandydatów na przyszłych radnych miejskich. Obóz Narodowy, kierując się zasadą wybierania ludzi doświadczonej, niezależnych i czasowych, zgłosił na tej podstawie następujące listy kandydatów.

Okręg I wybiera 16 radnych miejskich:

Stan kupiecki: Bolesław Różakowski, Leon Ptschody, Piotr Ganiejewski, Zefiryn Engler, Ignacy Kaczmarek.

Stan urzędniczy: Michał Kowalski, em. rektor szkolny, Stefan Kosteuchowski, em. kasjer rzeźni miejskiej, Karol Kozłowski, em. budowniczy powiatowy, Ignacy Jakubowski, em. nauczyciel.

Adwokaci: dr. Tadeusz Zgajński, Alfons Sych, dr. Stefan Pietrowicz, Edmund Łukaszyk.

Właściciele nieruchomości: Marja Żorawska, Stanisław Kowalski, sekretarz Tow. wł. nieruchomości.

Przemysłowcy: Bronisław Bogajewski.

Kobiety: Juljanna Wesolkowa.

Rzemiosło: Antoni Janicki, ogrodnik, Bronisław Pejka, mistrz szewski, Franciszek Młotek, zegarmistrz, Franciszek Słodzinka, mistrz piekarski, Władysław Konieczny, mistrz malarski, Franciszek Koronka, ślusarz, Stanisław Jerzak, mistrz krawiecki, Czesław Majewski, mistrz ślusarski, Stanisław Czerniak, mistrz kowalski.

Budownictwo: Józef Śmielecki, inżynier.

Stan lekarski: dr. Walenty Szalkowski.

Bankowość: dyrektor Michał Nowak.

Stan robotniczy: Szczepan Rurek.

Okr. II wybiera 16 radnych miejskich:

Stan kupiecki: Zygmunt Migdalek, Edmund Elantkowski, Czesław Koczorowski, Stefan Cieśliński, Zbigniew Kulesza, Lucjan Piotrowski.

Stan urzędniczy: Julian Fikowski, em. naczelnik urzędu skarbowego, Ludwik Konieczny, em. kierownik szkoły, Stanisław Hartwich, em. naczelnik stacji kolejowej.

Adwokaci: Kazimierz Perz.

Skazanie „sanacyjnego” działacza

Ze Zbąszynia donoszą:

Sąd okręgowy w Poznaniu na sesji wyjazdowej w Zbąszyniu rozpatrywał w dniu 26 bm. sprawę sekretarza Tow. Robotników B. B. W. R. Pawła Bryjaka ze Zbąszynia, oskarżonego o pożaganie nożem Franciszka Janowskiego, znanego na tutejszym gruncie „sanatora”, oraz aspiranta straży granicznej Ferdynanda Klotki.

Tę sprawę przedstawia się następująco: W czerwcu rb. na zebraniu Tow. Robotników B. B. W. R., którego Bryjak był sekretarzem, uchwalono kwotę 50 złotych „na przepicie”, jak to sam oskarżony Bryjak zeznał przed sądem. Oskarżony oczywiście upił się za te pieniądze. Kiedy szedł do domu na ul. 17 Stycznia spotkał p. Janowskiego w towarzystwie kolegów i wszczął z Janowskim najpierw ustną rozprawę, a później bójkę, w trakcie której wyciągnął noż i zadał Janowskiemu 4 cięte rany w szyję. Obserwujący całe zajście aspirant straży granicznej, Ferdynand Klotka, usiłował ubezpieczyć Bryjaka, lecz tenże w pewnym momencie uderzył aspiranta w brzuch. Dopiero napadniętym przybiegł z pomocą aspirant straży granicznej, Gzebyk, i unieszkodliwił Bryjaka, oddając go w ręce policji.

Sąd po przeprowadzonej rozprawie skazał Bryjaka na 7 miesięcy więzienia, zaliczając mu areszt śledczy oraz zawieszając resztę kary na 3 lata.

Właściciele nieruchomości: Franciszek Perlikiewicz, prezes Tow. wł. nieruchomości i Tomasz Rezulak.

Przemysłowcy: Stanisław Różakowski i Jan Bilski.

Prasa: Kazimierz Jaźwiecki i Stanisław Miklejewski.

Kobiety: Marja Langowska, Halina Śmielecka i Halina Urbańska.

Inne z wody: Julian Kasiewicz, dentysta.

Rzemiosło: Władysław Górski, mistrz piekarski, Seweryn Giernatowski, mistrz piekarski, Władysław Byśkiewicz, mistrz garncarski, Franciszek Naprawski, mechanik, Stanisław

Skalski, drukarz, Franciszek Galantowicz, mistrz rzeźniczy, Zygmunt Smelkowski, mistrz szewski, Antoni Majewski, elektrotechnik, Franciszek Burek, mistrz rzeźbiarski i Ignacy Kurzawski, szofer.

Zapoznając się z powyższymi nazwiskami i zawodami kandydatów na gnieźnieńskich radnych miejskich, wypada stwierdzić, iż Komitet Wyborczy Obozu Narodowego postawił godnych kandydatów.

Reprezentowane są wszystkie warstwy społeczne, a w szczególności są na listach ludzie o mocnych charakterach, wyrobieni w dużej mierze w sprawach samorządowych i społecznych, z długoletnim doświadczeniem.

Społeczeństwo gnieźnieńskie zna zresztą swoich ludzi i wie, na kogo ma głosować.

Głosy padną tylko na tych kandydatów, którzy są w Gnieźnie znani i oczywiście dbają o dobrą gospodarkę miejską.

O ster rządów we Francji

Paryż. (PAT.) W kołach politycznych kursują stale pogłoski na temat przesilenia rządowego.

„Figaro” w związku z tem zauważa, że o losach rządu we Francji stanowi nie dokonana już lub zamierzona praca gabinetu, ale szanse tych, którzy będą powołani do utworzenia następnego rządu. W świetle takiego ujęcia sprawy dziennik rozpatruje widoki domniemanych następców Laval.

Herriot jest pierwszym kandydatem. Stał on zawsze na stanowisku utrzymania równowagi budżetowej i bronil często dekretów. W zakresie polityki wewnętrznej, której istota sprowadza się do zagadnień finansowych, musiałby więc oprzeć się na tej samej większości, jaką dziś posiada Laval. Z drugiej strony w dziedzinie polityki zagranicznej jest zwolennikiem Ligi Narodów, tezy angielskiej i zbliżenia ze Związkiem Sowieckim. Pod tym względem musiałby szukać oparcia u dotychczasowej większości narodowej lub u kartelu lewicy.

Drugi kandydat na premiera, m. m. Mandel, jest zdeklarowanym zwolennikiem deflacji i ustaw dekretowych. W zakresie polityki zagranicznej, pomimo większego przechylenia się na stronę przyjaźni z Anglią, jest rzecznikiem Laval, któremu z pewnością pozostawiłby tekę spraw zagranicz-

nych. Gabinet Mandela byłby więc tylko z małymi zmianami dalszym ciągiem obecnego rządu.

Trzeci domniemany kandydat na premiera, Flandin, jest zwolennikiem klasycznej polityki finansowej, a w sprawach włosko-abisyńskich ma się wypowiadać za utrzymaniem neutralności. Jego dojście do władzy byłoby więc zerwaniem z lewicą, która w obu sprawach ma inne zapatrywanie.

Rząd Paul-Boncoura lub Steega przystąpiłby do zdecydowanej walki z ligami faszystowskimi i zmieniliby pewne dekryty, naraziłby się więc na wojnę z jednej strony z obecną większością, z drugiej — z socjalistami, którzy są zasadniczymi przeciwnikami dekretów. Wytworzyłoby to stan zupełnej niepewności.

Pozostaje możliwość utworzenia gabinetu reform gospodarczych i walutowych, ale taki — zdaniem „Figaro” — może powstać tylko w ramach Unji Narodowej. W tych warunkach istnieją tylko dwie ewentualności: albo kontynuowanie polityki Laval pod jego lub też innej osobistości kierownictwem, albo — przyspieszenie wyborów parlamentarnych. Może być i trzecie wyjście, t. j. otwarcie całej sekcji przesilenia gabinetowych. Dzisiejsze jednak położenie nakazuje dalekoidącą przeczność, którą niewątpliwie przejawia społeczeństwo francuskie, uniemożliwiając grę polityków.

„Pakt czterech” znów na widowni?

Warszawa. (Tel. wł.) Wszystkie doniesienia z zachodnich stolic europejskich stwierdzają, że są prowadzone rozmowy pomiędzy Berlinem, Paryżem, Londynem i Rzymem w kwestji ewentualnego wskrzeszenia „paktu czterech” i powrotu Niemiec do Ligi Narodów. Niedawno w tej ostatniej sprawie był w Berlinie wysłannik Londynu, który badał grunt.

Co do rokowań morskich konferencję posunięto na 5 grudnia na prośbę Japonji, której delegaci dopiero o tej porze mogą przybyć. Laval znajduje się w trudnej sytuacji, gdyż podobno Londyn domaga się rozszerzenia brytyjskich punktów oparcia na morzu Śródziemnym i zdaje się pragnie uzyskać od Francji jakiś port na wybrzeżu afrykańskim. (w)

Paryż. (PAT.) Ag. Havasa donosi z Rzymu:

Koła miarodajne stwierdzają, że

ostatnie rozmowy Mussoliniego z sir Drummondem nie doprowadziły do rozwiązania sytuacji włosko-angielskiej na morzu Śródziemnym, które to zagadnienie zresztą nie rozważano w szczegółach, lecz w całokształcie. Z jednej i drugiej strony wyrażono życzenie odprężenia w stosunkach włosko-angielskich.

W konsekwencji należy — zdaniem tych kół — życzyć sobie, by utrwaliła się atmosfera zaufania, zwłaszcza jeżeli chodzi o sprawę floty brytyjskiej na morzu Śródziemnym i wojsk włoskich w Libji, gdyż oczywiście przy wzajemnej nieufności nie może nastąpić porozumienie.

Na temat konfliktu włosko-abisyńskiego te same koła oświadczają, iż nie stanowią on przedmiotu rokowań i że należy czekać, aż europejski horyzont polityczny wyjaśni się po wyborach w Anglii.

Życie Włoch pod znakiem sankcji

Rzym. (PAT.) Weszły w życie na całym półwyspie Apenińskim przepisy mające na celu dostosowanie potrzeb życia codziennego do sankcji gospodarczych.

W ciągu pierwszego dnia zamknięto sklepy rzeźnicze, w restauracjach podawano najwyżej jedną potrawę mięsną, albo rybną. Urzędowanie w biurach rozpoczęło się o godzinę wcześniej i zakończyło się również o godzinę wcześniej.

Właściciele sklepów i biur prywatnych wezwano do pójścia za przykładem urzędów.

Wszystkie przedstawienia w teatrach i kinach też rozpoczynają się wcześniej, aby przed północą publiczność mogła powrócić do domu. Spożytek benzyny będzie ograniczony wskutek znacznego podniesienia podatku.

Rzym. (PAT.) Prefekt Fiume zre-

zygnował ze względów patriotycznych z używania samochodu. O analogicznych faktach sygnalizują z szeregu miast, m. in. z Modany.

W Wenecji proklamowano bojkot filmów i sztuk teatralnych, jeśli zapłaćta za prawa autorskie ma być uskuteczniata zagranicą.

Faszystowska federacja księgarzy wezwała swych członków do redukcji importu z zagranicy. Prasa wzywa kobiety włoskie, by kupowały wyłącznie produkty i wyroby krajowe.

Min. Beck

Warszawa. (PAT.) Minister spraw zagranicznych p. Józef Beck powrócił w dn. 6 b. m. o godz. 12.45 do Warszawy z Rabki, gdzie bawił na kuraacji.

P. min. Beck obejmuje w dn. 7 b. m. normalne urzędowanie.

Notujemy

W wydawanym w Berlinie przez „Bund deutscher Osten” — dwutygodniku „Ostland” nr. 21 z 1 listopada 1935 czytamy:

Na stałym pokazie Narodowo - Socjalistycznej Placówki Kulturalnej (N. S. Kulturgemeinde) w jej domu berlińskim wystawia się ostatnio niepospolite dzieło rymphenburskiej pracowni gobelinów. W przedsiönku wystawy pokazano dziewięć metrów długą i cztery metry szeroką tkaninę ścienną, na której techniką gobelinową utkano mapę Górnego Śląska. Na srebrzystym tle przedstawiono w delikatnych odcieniach wielobarwnie krajobraz górnośląski. Kompozycja barw nastrożala wielkie trudności; dało się je pokonać z dużemi wysiłkami przez specjalne ubarwienie osnowy tkackiej. Dla oznaczenia obszarów oderwanych dobrano mocniejszych (tieferer) odcieni barw.

Z dalszej części notatki można się dowiedzieć, że utkanie tego dywanu — mapy Górn. Śląska wymagało czterestu tysięcy godzin czasu, że kompozycja tkaniny pochodzi od malarza wrocławskiego i że tkanina ta ozdobi salę posiedzeń w gmachu regencji w Opolu, „gdzie dopiero w całej pełni uwydatnią się subtelności wspaniałości barw”.

Szczególnie te zapewne, które znaczą „ziemie oderwane”, lecz widocznie ciągle niezapomniane. Przeciwnie, na każdym kroku przypominane, mimo paktu Lipski — Hitler w dniu 26 stycznia 1934.

Odroczenie rozprawy o obrazę Hitlera

W dniu dzisiejszym przed sądem okręgowym w Poznaniu miała się odbyć rozprawa przeciwko pp. Edmundowi Rakowskiemu, redaktorowi odpowiedzialnemu „Kurjera Poznańskiego”, oraz znanemu karykaturzyście Kamizimierzowi Grussowi, oskarżonym o obrazę Hitlera. Rozprawa została przesunięta na późniejszy termin. (m)

Z ruchu narodowego

Oborniki. W domu katolickim w Maniewie (pow. obornicki) odbyło się przy udziale 28 członków zebranie Str. Narodowego. Po odśpiewaniu pieśni bojowej kierownik placówki p. Teclaw wygłosił referat n. t. „Rola religji w życiu narodu”. Zebranie zakończono odśpiewaniem Hymnu Młodych.

W tym samym dniu powstała w Maniewie placówka żeńska Str. Narodowego. Zapisano się 12 osób. (ko)

Wyrokiem sądowym uwolnieni narodowcy

Dnia 4 b. m. w sali sądowej w Sieradzu była rozpatrywana przez wydział karny sądu kaliskiego sprawa narodowców p. Romana Kaźmierczaka prezesa S. N. w Łasku, i p. Kazimierza Adamowicza, prezesa S. N. w Szadku, oskarżonych z art. 154 i 120 k. k. W akcie oskarżenia zarzucano p. Kaźmierczakowi, że dnia 25 lipca r. b. na zebraniu S. N. w sali Tow. gimn. „Sokół” w Szadku, na którym było obecnych około 300 osób, występował antypaństwowo, nawołując do niegłosowania do Sejmu i Senatu, do bicia pałkami tych, którzy pójdą głosować i t. p. Również o akcję antywyborczą był oskarżony p. Adamowicz.

Na przewodzie sądowym oskarżeni do winy się nie przyznawali. Jako ich obrońca występował p. adwokat Kowalski z Łodzi.

Przesłuchano 7 zaprzysiężonych świadków podanych przez obie strony, lecz z zeznań ich sąd nie nabrał przekonania o winie oskarżonych i obu uwolnił, nakładając kosztą rozprawy na skarb państwa. Niewinnością p. Kaźmierczaka, który od dwóch miesięcy przebywał w związku z tą sprawą w więzieniu, był po uwolnieniu przyjmowany owacyjnie.

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO JEŻYCE

Zebranie w czwartek, dnia 7. bm. o godz. 20-ej w lokalu przy ul. Szamarskiego 18. Na porządku dziennym referat.

Śródmieście — Sekcja Młodych
Zebranie w czwartek o godz. 20 w sali S. N., św. Marcin 65.

DRUGI MIESIĄC WOJNY W AFRYCE

Wyważanie bram do stolicy

Taktyka abisyńska wobec ofensywy włoskiej na północy

W Rzymie święcono niedawno początek czternastego roku ery faszystowskiej. W quadrumoiracie wodzów rewolucji faszystowskiej znajdował się de Bono. Ten sam, który dowodzi teraz działaniami wojennymi Włochów we wschodniej Afryce. Staremu towarzyszowi broni wysłał Musolini zastępy młodzieży włoskiej (nie wyłączając własnych synów) i sprzętu wojennego. W dniu 28 października, kiedy w Rzymie święcono rocznicę zwycięstwa, z Neapolu wypłynęły nowe transporty wojska do Afryki.

Na wszystkich bowiem frontach w Abisynji wojska włoskie podjęły wielką ofensywę. Licznymi i poważnymi posunięciami linii frontów w głąb cesarstwa Negusa Negusti święciły dywizje włoskie dzień zwycięstwa swego odrodzenia narodowego. Najpoważniejsze zmiany nastąpiły na froncie włoskim w północnej i północno-wschodniej Abisynji. Decydujące natarcie na froncie somalijskim nastąpi zdale się dopiero po wylądowaniu w Mogadiscio (Somalia włoska) — posiłków, które dowództwo erytrejskie przerzuciło z Massawy do dyspozycji gen. Graziani'ego.

Zamiast dotychczasowych trzech kolumn włoskich na froncie północnym działają tam teraz cztery. Trzy dotychczasowe operują w oparciu o ucieczkoność już i związaną z erytrejskim zapleczem linię „trzech A” — to jest Aksum—Adua—Adigrat.

Po dwudziestu dniach pracy dowództwo włoskie zabezpieczyło łączność tej linii, długiej niewiele więcej niż 135 kilometrów, z bazą zaopatrzenia w Asmarze i Massawie. Skutkiem rozbudowy drogi Massawa—Asmara blisko pięć tysięcy samochodów ciężarowych przebywa codziennie tę trasę, przewożąc w kierunku frontu około 2 tysiące ton żywności, paszy dla zwierząt połączonych, amunicji i sprzętu wojennego. Drugie tyle samochodów ciężarowych przemierza przestrzeń między Asmarą i linią „trzech A”.

Organizacja transportów w głąb Abisynji należy do rządu niepospolitych działań, kursy wielkich kamionów transportowych są ściśle ustalone. Musi tak być, gdyż wobec wąskości wybudowanych na przedzie dróg, szlak komunikacyjny zostałby zakorkowany, gdyby posuwanie się kolumn samochodowych w kierunku frontu, i odwrotnie bazy zaopatrzeniowej nie było najdokładniej uregulowane.

Mając zabezpieczone dowozy mogli Włosi rozpocząć drugi etap marszu w głąb Abisynji. Celem nowej ofensywy na północ jest Makale. Odległość tego miasta, liczącego około 5.000 mieszkańców od linii „trzech A” w kierunku południowych wynosi 120 do 130 kilometrów. Jest to drugie najważniejsze miasto w Tigré. Makale uważa się za stolicę wschodniej części kraju, w przeciwieństwie do Adudy stolicy zachodniej Tigré. Ponieważ również według źródeł abisyńskich miasto jest pozbawione załogi wojskowej więc wszystko przemawia za tem, że Makale wpadnie lada dnia w ręce włoskie. Z tą chwilą możnaby

mówić, że ekspedycja włoska zawładnęła całą Tegré, która — jak wiadomo — stanowi ziemię rdzennie amharską i wchodzi wraz z Amharą, Godżamem i Szoa w skład trzonu państwa abisyńskiego.

Uchodzi w kołach wojskowych za pewne, że jeśli Haile Selassie zdecydował się na wydanie tego kraju na pastwę napastników, to czyni tak z wyrachowania strategicznego, zasadzającego się na wciągnięciu Włochów na najtrudniejszy tektonicznie obszar A-

bisynji, gdzie w warunkach najbardziej sprzyjających etjopskim metodom wojowania przyjdzie dopiero do wielkich bitew. W Adis Abebie oświadczył zresztą w tych dniach abisyński minister spraw zagranicznych, że dla Abisyńczyków wojna jeszcze się właściwie nie rozpoczęła.

Inaczej rozumują Włosi, dla których zdobycie Makale, położonego na ważnej drodze karawanowej Adigrat—Hausien—Makale otwiera bramę do stolicy cesarstwa. Conajmniej zaś widoki na północie tej drogą, gdyby opór abisyński okazał się równy dotychczasowemu.

Po podjęciu działań wojennych w dniu 28 października włoskie strażnice przednie, posuwające się naprzód z wielką ostrożnością przy należytem zabezpieczeniu łączności i skrzydeł, zajęły Debra, Sion i Hausien. Ta ostatnia miejscowość, określana na mapach włoskich jako ważny punkt karawanowy, znajduje się w odległości około 55 kilometrów na północ od Makale. Za Hausien, w kierunku południowym, zaczyna się płaskowyż, bardzo kłopotliwy przy trawersowaniu, pocięty licznymi dolinami, przebiegającym w kierunku północno-południowym.

Również na Makale celuje czwarta kolumna włoska, która maszeruje koncentrycznie na Dollo-Makale przez pustynię Danakil. Jest to najnowsza formacja włoska, zestawiona z wojsk tubylczych, a więc askarysów i koczujących Danakilów. W tym dwudziestotysięcznym korpusie Włosi stanowią tylko element kontrolująco-dowodzący, dobrany ponadto z zahartowanych żołnierzy kolonialnych, których organizmy przystosowały się już

Obstrukcja, że funkcje trawienia rozkład i fermentacja w jelitach nadkwaśność soku żołądkowego, nieczysta cera na twarzy piersiach i plecach, czyraki, katarry błony śluzowej ust, przemijają prędko przy użyciu naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa. Zalecana przez lekarzy. Tg 2057

od dawna do najgorszej służby podzwrotnikowej. Przemarsz przez pustynię Danakil odbywa się bowiem wśród najtrudniejszych warunków z uwagi na potworne upały, panujące na tym terenie pozbawionym oaz, a obfitującym w jeziora z wodą... słoną, nie do użytku. Nie nadarmo nazywa się tę część wschodniego wybrzeża afrykańskiego „przedsiódkiem piekła”.

Dla zaopatrzenia wojsk białych tej kolumny prowadzi się dla każdego żołnierza trzy zwierzęta juczne (muły lub wielbłądy), które przenoszą, oprócz żywności na miesiąc, cały sprzęt wojenny i amunicję. Noszenie jakiegokolwiek większego ekwipunku wojskowego w strasznych warunkach atmosferycznych, uniemożliwiałoby białym posuwanie się naprzód. Oprócz dotarcia do Makale ma ta kolumna polecenie oczyszczenia całego terytorium na północny zachód od szlaku marszu z wojujących sił abisyńskich, operujących tam w roli band partyzanckich, liczących często po tysiąc głów.

Powoli więc zbliża się ekspedycja włoska do linii obronnych Abisyńczyków na północy. Rzut oka na mapę przekonuje, że 260 tysięcy wojowników abisyńskich rozłożyło się w dwóch armjach (ras Kassa na zachodzie, ras Seyum w środku i na wschodzie), a więc od granicy Sudanu aż do krawędzi pustyni Danakil na wschodzie, to jest tam, gdzie rozpoczynają się naturalne fortyfikacje Abisynji — góry.

Włoska grupa uderzeniowa coraz wyraźniej manewruje ku łukowi sił etjopskich, które jakgdyby na środku linii włoskiego natarcia ugięły się ku swojemu centrum. Stokilkadziesiąt kilometrów rozciągnięty front włoski zwiąże się niewątpliwie już w niedalekim czasie orężnie z siłami abisyńskimi, które ukończyły już całkowicie mobilizację.

Poza działaniami pozostanie na abisyńskim zachodzie ras Kassa, o którym utrzymują obserwatorzy wojskowi etjopskiego pola walki, że poruczono mu grupę manewrową, której przypadnie w udziale wykonanie ruchu osaczającego na prawem skrzydle włoskiem i przecięcie łączności włoskiego korpusu kolonialnego z Erytreą, gdy korpus ten zagłębi się już dostatecznie w zdradliwym terenie.

Przyszłość pokaże, ile słuszności kryje się w tych przewidywaniach.

Dr. T. P.

Polska nieobecność w Gdańsku

Sprawy polsko-gdańskie ugrzęzły w — pertraktacjach. Na tym odcinku panuje spokój, — spokój wcale nie z powodu uszanowania przez Gdańsk praw polskich. Stosunki z Gdańskiem są w dalszym ciągu nieuregulowane.

Czy na gdańskim odcinku wewnętrznym panuje także względny choćby spokój? W Genewie wyraźnie powiedziano hitlerowcom gdańskim, że zarządzenia ich są sprzeczne z konstytucją wolnego miasta, że ich praktyka administracyjna odbiega od obowiązujących w Gdańsku norm prawnych. Także zamknięcie pism opozycyjnych i szereg ustaw, specjalnie skierowanych przeciw adwersarzom hitleryzmu, uznano w Genewie za bezprawie.

Ale „nazi” z zaleceń Genewy praktycznego użytku robić nie zamierzają i na tem tle w Gdańsku toczy się walka w dalszym ciągu. Dziennik socjalistów ponownie zawieszono, wydawcy złożyli skargę u przedstawiciela Ligi Narodów. Dotąd nie słyhać, aby interwencja wysokiego komisarza w tej sprawie w senacie gdańskim odniosła skutek. Słowem, Genewa mówi swoje — Gdańsk nadal czyni swoje!

Na gdańskim odcinku wewnętrznym niema spokoju. „Prawomyślność” obywateli jest przedmiotem zainteresowania całej armii agentów policji politycznej. Kronika policyjna co czas pewien donosi o aresztowaniach wśród „zdrajców kraju”. Owa walka hitlerowców z opozycją znalazła ostatnio swój epilog w sądzie, który rozpatruje protest przeciwko ważności kwietniowych wyborów do Volkstagu. Przesłuchano „tylko” 988 świadków, stwierdzono, że więcej było w niektórych okręgach głosów, niż uprawnionych, że hitlerowcy przyprowadzali do urn wyborczych małoletnich. Zakwestjonowano wreszcie ważność głosów „Gdańszczan zagranicznych”, których głosowało aż 12 tysięcy. Nie mówimy już o aktach teroru i narkotykach.

Sąd najwyższy w Gdańsku ma ogłosić wyrok w sprawie wyborów za kilka dni. Wyrok ten będzie miał duże znaczenie dla oceny gdańskiego sądownictwa. Sędziowie szkoleni byli w „duchu narodowo-socjalistycznym” na częstych kursach; zobaczymy, jaki to da w praktyce rezultat. Dla sądów karnych znowelizowano już przecież w duchu hitlerowskim kodeks, co również

— jak wiadomo — jest przedmiotem badań międzynarodowego trybunału w Hadze, który ma orzec, czy nowe gdańskie prawo karne jest zgodne z konstytucją.

Sprawa o dużej doniosłości jest przeprowadzona w Gdańsku likwidacja „Landespolizei”. Czyżby rzeczywiście był to koniec militarystyki wolnego miasta? Bynajmniej. Dokonywa się tu reorganizacja, pozostająca w ścisłym związku z militarnymi poczynaniami Rzeszy. Oddziały „Landespolizei” — co oficjalnie zapowiedziano — przejdą częściowo do armii niemieckiej. Jeśli dodać, że obywatele gdańscy zupełnie jawnie są powoływani do odbycia powinności wojskowej w Niemczech, nie trudno zauważyć, czym jest likwidacja „Landespolizei”.

Szkolenie wojskowe Gdańszczan odbywać się będzie obecnie tylko w szeregach regularnej armii niemieckiej. Jest to z niemieckiego punktu widzenia zupełnie logiczne i uzasadnione. Skoro Niemcy mają nowoczesną armję, utrzymanie faktycznego garnizonu w Gdańsku, którym była „Landespolizei”, jest zbyteczne i niecelowe. W Gdańsku wielu jest „niepożądanych” obserwatorów różnych państw. Lepiej więc będzie można przeprowadzać szkolenie wojskowe w regularnej armii niemieckiej, a rezerwę ćwiczyć w oddziałach szturmowych. Na takim, nie innym, podłożu następuje likwidacja „Landespolizei”.

Na marginesie tego, co zreferowaliśmy, nasuwa się pytanie: Czy stan prawny w Gdańsku i jego wspólność wojskowa z Rzeszą, są dla Polski kwestjami obojętnymi? Nie trzeba bliżej uzasadniać twierdzenia, że Polska jest bezwzględnie zainteresowana w tem, kto i jak rządzi w Gdańsku. Tymczasem rząd polski nie korzysta z żadnej z istniejących możliwości oddziaływania na bieg wypadków w Gdańsku. Na odcinku t. zw. spraw wewnętrznych w wolnym mieście jesteśmy zupełnie nieobecni.

Ta nasza nieobecność musi mieć ten skutek, że to, co dziś jeszcze formalnie jest prawem Polski w Gdańsku, będzie w przyszłości zależało już tylko od dobrej, czy złej woli samego Gdańska, czy też Berlina.

Gdańsk.

E. P.

Kolejarze a projektowane obniżki płac

W sali restaur. ogrodu zoolog. odbyło się zebranie, zwołane przez Polski Związek Kolejowców. Po zagajeniu obrad przez prezesa p. Zimnego referat wygłosił wiceprezes zarządu głównego P. Z. K. w Warszawie p. Nowakowski. Mówca zdał sprawę z pobytu delegacji pracowniczej u ministra Kwiatkowskiego, a w drugiej części referatu omówił zabiegi, poczynione u podsekretarza stanu wicemin. Siedleckiego w sprawie przeprowadzenia oszczędności w kolejnictwie.

Po dyskusji przyjęto rezolucję, która zawiera argumenty wysunięte przez delegację pracowniczą wobec min. Kwiatkowskiego. M. in. wskazuje się, że wszelkie dotychczasowe obniżki płac pracowniczych i zaopatrzenia emerytalnych nie zrównoważyły budżetu państwowego, lecz przeciwnie po tych obniżkach budżet wykazywał deficyty. Wskazuje się też, że sytuacja materialna większości pracowników i emerytów jest ciężka, a pogorszył ją wydatny wzrost cen artykułów spożywczych.

Jeśli chodzi o kolejarzy, proszą zgromadzeni o obniżenie komornego, cen opału, światła, wyrobów przemysłowych i artykułów żywnościowych, przywrócenie dodatków rodzinnych i opłat szkolnych, przyjęcia z pomocą emerytom, wdowom i sierotom, otrzymującym niedostateczne zaopatrzenie emerytalne. Wreszcie mówi się w rezolucji o konieczności zatrudnienia bezrobotnej młodzieży w biurach i warsztatach kolejowych i przeszerogowania tych pracowników, którzy przy zmianie uposażenia w lutym 1934 r. zostali poszkodowani i przemianowania pracowników czasowych na stałych.

kl)

WIADOMOŚCI POTOCZNE

SZCZAWNICKA JÓZEFINA uśmierza kaszel.

Tg 2058

Listopad
8
PIĄTEK

Kalendarz rzym.-kat.
Piątek: Kornaci 4
Sobota: Teodora m.
Kalendarz słowiański
Piątek: Sędziwoja
Sobota: Bogdara
Słońca: wschód 7,00
zachód 18,12
Długość dnia 9 g. 12 min.
Księżycy: wschód 14,41
zachód 4,03

Faza: 2 dzień przed pełnią.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu: dziś plus 0,99 mtr.

Przewidywania pogody na piątek: Poranne mgły w dzień pochmurno, lecz jeszcze przeważnie bez deszczu.

NOCNA SŁUŻBA APTEK

Sródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Ratajczaka 12. — Apt. św. Piotra, pl. św.-Krzyżski. — Apt. pod Oriem, Stary Rynek 41. — Apt. przy Grobli, W. Garbary 41. — Jeżyce: Apt. im. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10. — Apt. pod Opatrnością, ul. Dąbrowskiego 76. — Łazarz: Apt. Plucińskiego, M. Focha 72. — Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1. — Górczyn: Apt. Karpińskiego, M. Focha 158. — Wilda: Apt. Fortuna, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie, Górna Wilda 3. — Śródka: Apt. Rynek Śródecki 1. — Główna: Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. — Solacz: Apt. ul. Mazowiecka. — Staroleka: Apt. miejscowa.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Za spokój duszy pierwszego powstańca wielkopolskiego.** W októwe Dnia Zadusznego, w przyszłą niedzielę (10 bm.) staraniem Towarzystwa Powstańców i Wojaków Poznań - Śródmieście im. Franciszka Ratajczaka, odbędzie się w kościele farnym o godzinie 9 nabożeństwo za spokój duszy patrona towarzystwa, śp. Franciszka Ratajczaka i zmarłego niedawno syna jego śp. Eryka, oraz poległych i zmarłych powstańców wielkopolskich. — Towarzystwo Powstańców i Wojaków Śródmieście prosi organizację powstańcze z sztanदारami i obywatelstwo o liczny udział w nabożeństwie.

— * **Sodal. Pań Zawodu Kupieckiego** — sekcja eucharyst. Adoracja wspólna w piątek 8 bm. o godz. 19 w kaplicy przy ul. Zielonej 2.

OSOBISTE

— * **Srebrne gody.** Dnia 5 bm. obchodzili srebrne gody małżeńskie Stefan i Zofia z Korytowskich Kawiccy. Obrzędu, który odbył się w kościele św. Marcina, dokonał siostrzeniec Czcigodnych Jubilatów ks. mgr. prof. Edmund Gierczyński z Trzemeszna w asyście ks. ks.: prał. dr. Taczaka, Krzywińskiego, Kuta, Tybieszewskiego i syna Jubilatów ks. Kawickiego. Mszę św. na intencję Jubilatów odprawił ks. Gierczyński w asyście ks. kr.: Krzywińskiego i Kawickiego. Pienia w czasie nabożeństwa wykonał kwartet męski poznańskiego chóru katedralnego. Partię solową odśpiewał p. Chruszczyński. Uroczyste Te Deum zakończyło nabożeństwo, poczem Czcigodni Jubilaci podejmowali w domu swoim ze staropolską gościnnością grono księży i rodziny.

— * **Złote gody małżeńskie** obchodzą pp. Wawrzyn i Prakseda z domu Offierska Tomaszewscy z Poznania (ul. Kanalo-wa 10). Na intencję jubilatów odprawio-ną zostanie msza św. w niedzielę 10 bm. o godz. 9 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.

WYKŁADY

— * **W ramach cyklu wykładów społecznych** przemawia w czwartek 7 bm. prof. dr. Piasecki i prof. dr. Gantkowski, w piątek 8 bm. dr. Niesiołowski i ks. dyr. Galdyński, w sali 17 Coll. Minus o godzinie 20. Wstęp bezpłatny.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Szkoła rolnicza w Poznaniu.** W tych dniach rozpoczęły się w szkołach rolniczych kursy zimowe Izby Rolniczej w Poznaniu. Szkoły, w których kształcą się synowie rolników w ciągu dwóch semestrów zimowych i podczas praktyki letniej, istnieją m. in.: w Bydgoszczy, Chodzieży, Inowrocławiu, Janówcu, Kępnie, Koźminie, Lesznie, Międzychodzie, Szamotułach, Wolsztynie, Wronie i Ostrowie. W Środzie istnieje szkoła z niemieckim językiem wykładowym. W najbliższym czasie nastąpi też w Poznaniu otwarcie zimowej szkoły rolniczej Izby Rolniczej.

Włamywacze hulają w Śremie

Śrem (su). W nocy z wtorku na środę funkcjonariusze P. P. przychycili na gorącym uczynku rabunkowego włamania szajkę włamywaczy, którzy obrali sobie Śrem za miejsce gościnnych występów.

We wtorek wieczorem trzech bandytów przybyło do Śremu autobusem i ukryło się w piwnicy domu p. Józefa Mielnińskiego, aby po nadejściu odpowiedniej pory, przebić do składu właściciela nieruchomości powalę i tam zaopatrzyć się w bogate zwalę blawatów i garderobę. Jednakże obliczenia włamywaczy zawiodły, z powodu grubości betonowego sufitu. Usiłowali więc otworzyć względnie wyłamać 3 drzwi, prowadzących do składu. Powinęła im się tu noga, gdyż po rozerwanu, zamków u 2 drzwi, zagwoździłi patentowy zamek u trzecich, wobec czego zaczęli drzwi wyważać, przyczem za-

chowywali się głośno. Przechodzący ulicą patrol policyjny posłyszał podejrzane szmery i wkroczył do piwnicy, gdzie nastąpiło zaarrestowanie włamywaczy, u których znaleziono cały arsenał wytrychów i łomów. W międzyczasie zaarrestowano dwóch dalszych współników, którzy w taksówce oczekiwali swych towarzyszy na zosie przy parku. Nazwisk włamywaczy, ze względu na dobro toczącego się śledztwa, nie możemy ujawnić.

Tej samej nocy inna szajka złodziejska dokonała zuchwałego włamania do składu p. Zygmunta Ronkego, przy ul. Pierackiego 12. Skradziono ze składu 4 gramofony, 3 kompletne rowery, różne części rowerowe, przybory do oświetlania elektr. i t. p. wartości ok. 3.000 zł. W tym wypadku włamywacze działali bardzo ostrożnie i nie pozostawili po sobie żadnego śladu.

Lokale szkoły, do której rozpoczęły się już wpisy, znajdują się przy ul. Grottigera nr. 5. Poznańska zimowa szkoła rolnicza poza bliskim kontaktem z uniwersyteckim wydziałem rolniczym i państwową szkołą ogrodnictwa, służyć będzie jako teren studentom wydziału rolnego U. P. zamierzającym poświęcić się pracy nauki-cielskiej w szkolnictwie rolniczym, jako teren doświadczeń, zapoznający ich z przyszłą działalnością. Otwarcie szkoły rolniczej w Poznaniu nastąpi 14 bm. (kl)

WYSTAWY

— * **Z Tow. Przyj. Sztuk Pięknych** pl. Wolności 18. W niedzielę 10 bm. o godz. 12 odbędzie się w Salonie Tow. otwarcie nowej wystawy, obejmującej obrazy i kilimy prof. Romana Orszulskiego z Krakowa i prace graficzne Koła Artystów Grafików z Warszawy. Obok tego wystawa bieżąca.

— * **Może się kto tem zainteresuje?** Jak donosiliśmy, otwarta jest obecnie wystawa pamiątek jasnogórskich w składzie przy ul. św. Marcina 34. Obok niezwykle cennych zdjęć z Jasnogóry, wystawa zawiera niezliczoną ilość zdjęć z wojny światowej o dokumentalnej wartości. Organizator wystawy, p. Trzciniński, w rozmowie z nami wyraził chęć sprzedaży kolekcji zdjęć wojennych. Wielką byłaby szkoda nie skorzystać z okazji, by wzbogacić publiczne zbiory naszej ciekawą kolekcją. (wel)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Poradnia dla dzieci i dorosłych z wadami wymowy** czynna w soboty od godziny 17 do 18 przy ul. św. Marcina 35, staraniem sekc. nauczycieli szkoły specjalnej Z. N. P.. Porady bezpłatne.

— * **Bezpłatne świadectwa w szkołach zawodowych.** Ostatnio ukazało się zarządzenie Min. W. R. i O. P., przyznające uczniom szkół zawodowych prawo bezpłatnego otrzymywania świadectw rocznych i półrocznych z wykazem postępów w nauce. Powyższe zarządzenie wydane zostało z uwagi na niezamożność większości rodziców, których dzieci uczęszczają do tych szkół. (sk)

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Sprostowanie.** Orkiestra 57 p. p. na wczorajszej akademii ku czci Ign. Paderewskiego dyrygował por. Szalkowski, a nie — jak mylnie zaznaczono — kpt. Chmielewicz.

— * **Jakim wymogom muszą odpowiadać zakłady fryzjerskie.** Kilka dni temu weszło w życie rozporządzenie min. opieki społecznej z dnia 18 września 1935 r.

o przepisach sanitarnych dla zakładów fryzjerskich. Według nowego rozporządzenia zakłady tego rodzaju muszą mieć odpowiednie pomieszczenie, przyczem wykluczone jest połączenie zakładu z mieszkaniem względnie używanie fryzjerni dla celów mieszkalnych. Poza określeniem, jakim wymogom ma odpowiadać to pomieszczenie i w co ma być zaopatrzone, przepisy podają sposoby zachowania w należytm porządku narzędzi i przyborów fryzjerskich i golarskich przed ich użyciem oraz określają warunki, którym winni odpowiadać pracownicy zakładów. — Narzędzia i przybory należy przed ich użyciem dokładnie oczyścić, wyjąłowie przez ogrzewanie względnie wygotowanie w specjalnych rozczyinach lub odkazić, a w razie żądania klienta uczynić to w jego obecności. Sposób usuwania włosów z klienta jak i narzędzi przez zdmuchiwanie jest wykluczone. Zmywanie twarzy dopuszczalne jest wyłącznie przy pomocy czystej serwetki. Również tylko czystej bielizny wolno używać przy obsłudze gości. Przepisy zabraniają używania już raz użytych wacików do pudrowania, a także przechowywania narzędzi i przyborów w kieszeniach pracowników, co dosyć często ma miejsce. Pracownicy fryzjerzy winni nosić stałe podczas swej pracy białe czyste fartuchy lub kurtki ściśle zapinane na szyi i rękach i utrzymywać w czystości krótko obcięte paznokcie, a przed przystąpieniem do obsługi gości muszą umyć dokładnie ręce. Tylko takich pracowników wolno zatrudniać, którzy wykażą się świadectwem lekarza urzędowego, odnawianem co pół roku, a stwierdzającym, że pracownik nie jest dotknięty żadną z chorób, jakie uniemożliwiają wykonanie zawodu, do czasu wyleczenia choroby. O ile wypadnie obsłużyć klienta z widoczną chorobą skórną, można to uczynić, używając wyłącznie jego własnych narzędzi, przyborów i bielizny. W razie skażenia winno się bezwzględnie zastosować odpowiednie środki, zabezpieczające przed następstwami takiego skażenia. Władze powiatowe administracji ogólnej, sprawujące nadzór nad zakładami, mają prawo zamykania tych zakładów, które pomimo upomnień nie usuną braków, mogących spowodować chorobę klienta.

— * **Z budowy gmachu P. K. O.** W ubiegłym tygodniu został ukończony, silnie teraz podmurowany, szczyt oficyny nieruchomości przy pl. Wolności 2, własność pp. Wł. Szymańskich. Szczyt ten ubiegłego lata począł się zarysowywać, tak, że po ewakuacji oficyny, został całkowicie zniesiony.

Prace nad rozebraniem oficyny tylnej przy Al. Marcinkowskiego 21, której szczyt się osunął, zostały dziś ukończone.

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę nowo-odrestaurowaną i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. dg 3124

Pożar w cukrowni świeckiej

Świecie n/W. (tts). W dniu 4 bm. wieczorem wybuchł pożar w tutejszej cukrowni, która w ub. tygodniu rozpoczęła kampanję i zatrudnia przeszło 600 ludzi. Ogień wybuchł w magazynie wytlóków melasowanych i począł się szybko rozszerzać, sięgając dachu; stąd zagrażało ogromne niebezpieczeństwo całemu zakładowi fabrycznemu i jedynie dzięki sprężystej akcji ratowniczej straży cukrowni i miejscowej ochotn. straży zdołano pożar zlokalizować.

Wysokość szkód, wyrządzonych przez pożar, który powstał z niewiadomych dotąd przyczyn, nie została jeszcze ustalona, lecz przypuszczalnie wynosi ok. 10 000 zł.

Pociąg wpadł na powózkę

Gniezno (br). Dnia 5 bm o godz. 14,15 w Zdziechowie, pow. gnieźnieńskiego, na przejeździe szosy Zdziechowa—Mącznik, około 500 m od stacji kolej. Zdziechowa, jadący z Gniezna do Damasławka pociąg osobowy najechał na wóz Ludwika Malingera z Świątnik-Wielkich, skutkiem czego wóz się przewrócił, a siedzący na nim Malinger doznał ran na głowie i ogólnych kontuzji. Po wypadku natychmiast przybył z Gniezna pociąg sanitarny z lekarzem dr. Lazarowiczem, który udzielił rannemu pierwszej pomocy, poczem z powodu lekkich obrażeń, Malinger udał się do domu.

Przyległym zabudowaniom niebezpieczeństwo podobno nie grozi; zostały one jednakże wszystkie zabezpieczone przez podparcie szczytów silnymi stęplami. — Prace ziemne na budowie samej dobiegają końca. Ostatnio nadeszła maszyna do mieszania betonu, którą ustawiono na podwórzu nieruchomości przy Al. Marcinkowskiego 20. O porządkach na tem podwórzu niejednokrotnie już pisaliśmy. W tych dniach kierownictwo budowy ustawiło teraz stumetrowy pomost dla rodzin tam mieszkających. Należy zaznaczyć, że ustawienie pomostu nastąpiło wskutek interwencji kilku mieszkańców, którzy się zwrócili wprost do centralnej dyrekcji P. K. O. w Warszawie. (pt)

— * **Śp. Michał Kowalski.** Po długiej chorobie zmarł w środę w Poznaniu dzierżawca restauracji piwnic ratuszowej, śp. Michał Kowalski. Cechowało Go wielkie umiłowanie zawodu, w którym pracował przez całe życie, z wyjątkiem przerwy spowodowanej wojną światową. Od około piętnastu lat był gospodarzem piwnic ratuszowych, zyskując dzięki zaletom osobistym powszechnie po-

ważanie i szacunek. Zmarły należał do rzędu gorliwych członków Głównego Obywateli przy kościele Pana Jezusa i przez szereg lat był członkiem rady nadzorczej Browarów Grodzkich.

Cześć Jego pamięci!

— * **"Hasło" wyjeżdża w sobotę do Olsztyna.** Znany zaszczytnie z występów w kraju i zagranicą chór K. P. W. "Hasło" wyjeżdża w sobotę 9 bm. pociągiem pospiesznym o godz. 14,45 do Olsztyna, gdzie wystąpi z kwartetem. W skład chóru wchodzi 70 osób. Nie trzeba chyba dodawać, jakie znaczenie ma występ chóru z Polski dla Polaków na Warmji. (sk)

— * **Jakie interesy robią przyjeźdźni żydzi?** O tem, że żydowskie przedsiębiorstwa w Poznaniu mają najlepsze zarobki, wie każdy mieszkawiec naszego miasta. Tajemnicą okryte są jedynie obroty przyjeźdźnych żydów, których poranne pociągi każdego dnia przywożą całemi masami z Łodzi, Kalisza, Kolaszek, Warszawy, Krakowa... Kto chce mieć chociażby w przybliżeniu wyobrażenie, ile pieniędzy wywozi żydostwo z polskiego Poznania, niechaj przyjrzy się ruchowi wieczornemu na dworcu głównym. Przed okienkiem pocztowym w westybulu dworca stoją całe "ogonki" żydowskich komiwojazerów, nadających do miejsc swego zamieszkania po 500 i 800 zł. Czynności te odbywają się każdego dnia. Kto z Polaków chce nadać pilny list polecony, lub zamówić rozmowę telefoniczną pozamiejscową, musi cierpliwie czekać, aż żydzi

Dla naszych Abonentów i Czytelników

Staraniem naszego wydawnictwa odbędą się dla Czytelników „Kurjera Poznańskiego” w czwartek 7, piątek 8, w sobotę, 9 i w niedzielę 10 listopada o godzinie 3 po poł. w kinoteatrze „Słońce”, CZTERY SPECJALNE PRZEDSTAWIENIA po cenach niebywale zniżonych największego arcydzieła filmowego, realizacji B. de Mille

„WYPRAWY KRZYŻOWE“

„Wyprawy Krzyżowe“ — to monumentalne arcydzieło historyczne, porywające niebywałym rozmachem realizatorskim, cudownymi zdjęciami i doskonałą grą wszystkich artystów. W filmie biorą udział tysiące statystów.

W rolach głównych: uroczą Loretta Young i urodziwy Henry Wilcoxon.

Film „Wyprawy Krzyżowe“, to obraz, który każdy katolik zobaczyć powinien. — Zważywszy wysoką wartość artystyczną, film jest polecany dla wszystkich katolików przez Akcję Katolicką w Poznaniu! Obraz jest dla dzieci i młodzieży dozwolony i polecany.

Ze względu na olbrzymie zainteresowanie popularnymi przedstawieniami fil-

mu „Wyprawy Krzyżowe“ — uprasza się o wcześniejsze zakupywanie biletów, które po cenach niebywale zniżonych, cały parter 50 groszy, cały balkon 75 gr, za okazaniem niniejszego kuponu są do nabycia wcześniej w firmie S. Kałamański, plac Wolności 6. (Godziny kasowe od 12 do 18,30).

Prenumeratory naszego pisma mogą za okazaniem kwitu abonamentowego otrzymać BILETY PO 25 GROSZY W ADMINISTRACJI WYDAWNICTWA.

Należy się spieszyć, bo zapas tych biletów jest nieduży.

Kupon do Kina „Słońce“

Oddawca niniejszego Kuponu otrzyma 2 bilety na film „WYPRAWY KRZYŻOWE“

Kupon ważny jest 7, 8, 9 i 10 listopada

Ceny miejsc:

Parter 50 gr
Balkon 75 gr

wysła pieniądze zarobione w polskim Poznaniu. (wel)

Jeszcze w sprawie cegieł. W związku z naszą notatką p. t. „Brak cegieł w Poznaniu” dowiadujemy się, że zasadnicza cena cegły wynosi w obecnej chwili 42 zł za tysiąc sztuk, loco budowa. Jeśli zachodzą wypadki płacenia większej sumy, np. 52 zł za tysiąc, o której słyszeliśmy, to jest to cena, zaofiarowana przez samych klientów, którzy chcą wykończyć budowlę, a brak im niewielkiej ilości cegieł. Jak już zaznaczaliśmy, przyczyną drożyzny cegły jest z jednej strony lokowanie oszczędności w budowlach, a z drugiej brak większych mrozów, umożliwiając budowania. (sk)

KRONIKA WYPADKÓW

Zwłoki noworodka płci żeńskiej znaleziono na cmentarzu Bożego Ciała. Trupa umieszczono w kostnicy cmentarnej. Celem wyjaśnienia sprawy policja zarządziła śledztwo. (kl)

Zapalenie się sadzy. W posesji przy ul. Franciszka Ratajczaka 22 powstało nagłe zadymienie. Przywołana na miejsce straż pożarna stwierdziła, że powodem zadymienia były palące się sadze. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

Podczas obławy policyjnej, przeprowadzonej na terenie miasta, doprowadzono do komisariatu 38 osób. Pięć z nich poszukiwała policja. (kl)

Złodzieje kieszonkowi w urzędzie skarbowym. W urzędzie skarbowym 3 na Piekarach, przytrzymała policja złodziei kieszonkowych, obserwujących tam podejrzanie płatników, oczekujących na swą kolejkę. W areszcie policyjnym osadzono jako podejrzanych Stefana Kubiszta (ul. Małeckiego 23) i Marjana Mačkowiaka (ul. Krzyżowa 8). (kl)

KRONIKA SĄDOWA

Sfałszował weksel i przywłaszczył rower. Zamieszkały w Pobiedziskach Marjan Lewandowski, 1. 30, ślusarz, chciał koniecznie jeszcze w 1932 r. nabyć sobie rower. Jednak z gotówką było kruczo. Wówczas Lewandowski, korzystając z wyjazdu ojca swego, wystawił weksel na 250 zł, podpisał ojca, jako żyranta i udal się do firmy „Luzznik” w Poznaniu, gdzie kupił na raty rower, zostawiając weksel jako gwarancję. Rat oczywiście nie płacił. Weksel poszedł do protestu. Ojciec Lewandowskiego gniewał się, ale płacił raty za syna, dopóki pracował — za trzy miesiące poszedł jednak na emeryturę. Wówczas po długich i bezskutecznych układach — firma oddała sprawę do prokuratora. Sąd okręgowy w Poznaniu po rozpatrzeniu sprawy w dniu wczorajszym skazał osk. Lewandowskiego na 10 miesięcy więzienia, lecz stosując ustawę amnestyjną z 1932 r., zmniejszył karę do 6 mies. i zawiesił ją na 2 lata. (m)

Zerwał na naiwności ludzkiej. Sąd apelacyjny w Poznaniu rozpatrywał sprawę 22-letniego Henryka Wronieckiego z Katowic, skazanego przez sąd pierwszej instancji na 2 lata więzienia za oszustwa kaucyjne.

Wroniecki zamieścił w prasie poznańskiej w czerwcu i lipcu 1933 r. ogłoszenie, że poszukuje pracowników do nowo utworzonej wytwórni chemicznej „Hewrol” za kaucją. Zgłosiło się do niego sześć osób, od których pobrał kaucję na sumę 1281 zł. Osoby te miały otrzymać posady, stróżów, magazynierów z pensją do 150 zł. Zainkasował w ten sposób sporą sumę, Wroniecki ułotnił się do Katowic, gdzie przebywał do chwili aresztowania. Sąd okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 6 sierpnia r. skazał Wronieckiego na 2 lata więzienia. Sąd apelacyjny, do którego odwołał się oskarżony, wyrok pierwszej instancji zatwierdził. (m)

Z WIELKOPOLSKI

Bydgoszcz. W dniu 9. bm. bydgoska komenda policji urządziła w kościele farnym o godz. 9 rano nabożeństwo żałobne za spokój dusz poległych na służbie oficerów i szeregowych P. P. Do wzięcia liczne udziału w tem nabożeństwie zaprasza za pośrednictwem prasy społeczeństwo bydgoskie mg. Kowalski, kierownik głównego komisariatu P. P. w Bydgoszczy.

W niedzielę, 10. bm. Tow. Śpiew. „Chopin” obchodzi jubileusz 10-lecia istnienia. Obchód rozpocznie nabożeństwo żałobne za dusze zmarłych członków w kościele garnizonowym o godz. 12 w pol. O godzinie 4 po pol. uroczyste zebranie w sali p. Kowalskiego, przy ul. Wrocławskiej 7.

W związku z organizowaną przez Zrzesz. Związków Artyst. i Kultur. w Poznaniu wystawę okólną w kilkunastu miastach Wielkopolski, zgłoszenia artystów plastyków przyjmuje członek korespondent Zrzeszenia, prof. Marjan Turwid (Bydgoszcz, Staszica 4, Miejskie Gimnazjum żeńskie). Obrazy, ze względu na trudności transportowe, nie powinny przekraczać jednego metra kwadratowego. Termin zgłoszeń do końca bież. tygodnia.

W świetlicy Teatru Żołnierskiego 15 pułku art. (Gdańska 147) o godz. 5 po pol. w poniedziałek odbędzie się wieczornica listopadowa w wykonaniu zespołu żołnierskiego.

Na piątkowym zebraniu dyskusyjnym w Stow. Techników wygłoszony będzie referat dr. Niedożyńskiego p. t. „Inflacja i deflacja”. Początek o godz. 8 wiecz.

Na niedzielę i poniedziałek zjeżdża do Bydgoszczy drużyna piętnastu kreglarzy z krakowskiego „Sokola”, która w dniu 10. bm. rozegra mecz z reprezentacją kreglarzy bydgoskich, a w poniedziałek z sekcją kreglarzy „Sokola” L. Poza tem w niedzielę rozegrany ma być mecz pomiędzy kreglarską reprezentacją Bydgoszczy i Poznania. Zawody odbędą się w kregielni Reursury Kupieckiej i w kregielni przy restauracji „Gastronom”.

W sobotę bydgoska placówka Hallerczyków urządzi zabawę towarzyską w wielkiej sali

Strzelnicy. Tego samego dnia w sali Resursy Kupieckiej przygotowują zabawę Młodzi Drogerzyści. Przygrywać będą do tańca dwie orkiestry.

Przed sądem bydgoskim stanął jako oskarżony o działalność komunistyczną: Franciszka vel Frieda Bram, Henryk Bram, Heinz Meyer, Chil Machel Buki i Władysław Mroczkowski. Rozprawa rozpisana już była na tydzień bieżący, jednak wobec niestawienia się jednego z biegłych, radcy min. Spraw Wewn. i kilku ważniejszych świadków, uległa odroczeniu na czas nieograniczony.

Na ul. Jagiellońskiej najechał samochód „Kurjera Bydgoskiego” na 82-letniego Władysława Indykiewicza. Starzec odniósł obrażenia głowy i okaleczenia nogi, naogół niegroźne, jednak ze względu na wiek ofiary wypadku istnieje obawa komplikacji. Przewieziono Indykiewicza do szpitala miejskiego, gdzie oddano go pod opiekę lekarzy.

Przy zbiegu ul. Libelta i Krasieńskiego nastąpiło zderzenie dwóch taksówek. Jadący jedna z taksówek dyrektor bydgoskiego okr. Tow. „Caritas”, ks. dr. Józef Łuczak, odniósł lekką kontuzję prawego boku.

Chodzież. K. S. M. żeński urządziło w dniu 3. bm. wielką rewję p. t. „Dobry wieczór”. Na rewję złożyły się tańce ludowe, dialogi i duety, oraz występ orkiestry baletajkowej K. S. M. mešk.

Herbatka, urządzona przez Stow. Pań św. Winc. a Paulo cieszyła się dużym powodzeniem. Czysty zysk przeznaczono na ubogich.

Teatr Wielkopolski wystawia w dniu 8. bm. o godz. 20.15 w sali Hotelu Kościuski 3-aktową komedię p. t. „Muzyka na poddaszu”.

Biblioteka T. C. L. mieszcząca się w domu Banku Nadnoteckiego, przy Rynku 19, otwarta jest dla starszych w wtorki i soboty, dla młodzieży w czwartki, od godz. 4 do 5. (mi)

Gniezno. Sąd okręgowy rozpatrywał sprawę karną Heleny, Marty, Tomasza, Edmunda i Walentego Pietrzaków z Woźnik, powiat Gniezno, oskarżonych o to, że w czasie pożaru, który powstał wskutek zapalenia się poddaszu przy wypiekaniu chleba obalali niepotrzebnie ściany. Przewód sądowy wykazał, że oskarżeni działali w chęci przysporzenia sobie korzyści asurancyjnych i za to skazano Tomasza, Edmunda i Walentego Pietrzaków każdego na 6 mies. więzienia, zaś Helenę i Martę uwolniono.

Z niestualnych przyczyn powstał pożar u p. Antoniego Widoka w Wielkim Rybnie pod Klekiem. Spaliły się chlewy i obory. Strata wynosi około 17 000 zł.

Sokolice urządzają w sobotę, 9. bm. w Hotelu Francuskim „Andrzejkę”. Jak zwykle imprezy sokole mają powodzenie.

Tow. wł. nieruchomości odbyło onegdaj zebranie plenarne pod przewod. prezesa p. Franciszka Perlikiewicza. Tematem obrad była sprawa obniżki czynszu dzierżawnego; wniosek p. Kostenkiego o stworzenie związku, któryby obejmował ziemie zachodnie oraz ustosunkowanie się członków w związku z wyborami do rady miejskiej. (br)

Kwesta uliczna urządzona w dniu 3. bm. na rzecz L. O. P. P. przyniosła 87,50 zł.

W dniu 8. bm. przybędzie „Teatr Narodowy” i odegra sztukę „Rywale”. Tego samego dnia o godz. 16 przedstawi dla dzieci p. t. „Czarnoksiężnik Rumba”.

W czasie od 3 do 9 listopada wyłożone są w okręg. komisjach wyborczych spisy wyborców do rady miejskiej, które można przeglądać codziennie od 13 do 18. Obie komisje okr. mieszczą się w magistracie.

Na odbytym zebraniu „Sokola” omawiano różne sprawy, jak referat naczelnika o wynikach z ostatnich zawodów lekkoatletycznych, sprawa urzędzenia obchodu ku czci 75-lecia I. Paderewskiego, który odbędzie się w najbliższym czasie. Referat o Gdańsku wygłosił aplikant Bross. W końcu prezes w serdecznych słowach pożegnał druhów, odchodzących do wojska.

Konkurs fotograficzny urządziła firma „Sanitas”, połączona z wystawą fotografii. W konkursie mogą brać udział wszyscy foto-amatorzy z Gniezna i okolicy, prace można nadesłać do 15. bm. pod adresem wspomnianej firmy.

Wilhelmowi Weddingowi w Owieczkach skradziono z chlewu 2 świnię ogólnej wartości 250 złotych. (br)

Grodzisk. K. S. M. mešk. od dłuższego czasu przygotowuje się do uroczystego obchodu swego „dnia młodzieży”. Odegrany będzie w tym dniu 5-aktowy dramat p. t. „Korsarz Bałtyku”.

Dotychczasowy kierownik publ. szpitala miejsk. dr. Henke ustąpił, z powodu rozwiązania umowy przez zarząd miejski, ze zajmowanego stanowiska. Sprawy szpitalne zatwierdzi dr. Słomiński.

Wyniki w ostatnim kulaniu w kregle o nagrodę wodrwną i mistrz. m. Grodziska były następujące: Nagrodę wodrwną na rok 1935/6 zdobył klub kreglarski „Dobry rzut”. Pierwszą nagrodę i mistrz. miasta zdobył p. Schneider z klubu „Dobry rzut”. II nagr. p. Wiertel („Dobry rzut”), III nagr. p. Królikowski („Dziwiątka”), IV nagr. p. Anders („Dobry rzut”), V nagr. p. Sramkiewicz („Dziwiątka”), VI nagr. p. Kubera („Dobry rzut”). (gf)

Kościan. Herbatkę z tańcami urządzi w dniu 10. bm. w sali Hotelu Warszawskiego tow. „Kropla Mleka”, które w okresie zimowym opiekuje się około 90 rodzinami, udzielając bezpłatnie kwitki na mleko dla najbardziej potrzebujących i słabowitych dzieci, a w święta kaszkę i cukier.

Zuchwałej kradzieży dokonali nieznani sprawcy w mieszkaniu adw. Fischbacha, skąd skradli różną biżuterję w wartości 600 zł. Również dokonano kradzieży biżuterji w mieszkaniu p. Ignacego Jaśkowiaka w wartości 450 zł.

W urzędzie Stanu Cywilnego zarejestrowano w ciągu października br. 45 urodzeń, 15 ślubów i 22 zgony.

Związkowe spółdzielnie kredytowe i gospodarze w Kościanie urządzają w dniu 10. bm. o godz. 12 w sali Hotelu „Victoria” akademię ku czci śp. ks. pralata Wawrzyniaka, którego 25-ta rocznica zgonu przypada w tymże dniu.

Zebranie komitetu organ. uroczystości odzyskania niepodległości odbyło się w sali posiedzeń rady miejskiej. Z powodu licznych imprez, jakie w niedzielę się odbędą, uchwalono, aby uroczyste nabożeństwo odbyło się w poniedziałek, poczem defilada, a wieczorem akademja.

Kurs rytmiki dla dzieci, urządzony staraniem kola kobiecego L. O. P. P., rozpoczął się 6. bm. Lekcje odbywać się będą w piątki każdego tyg. od godz. 3—5 po pol. w świetlicy gimnazjum.

Wykopalska przedhistoryczne znaleziono w żwirowni koło Kurzejgóry pod Kościanem, na gruncie p. Wojciechowskiego. W żwirowni znajdował się prawdopodobnie kamienny grób przedhistoryczny, zawierający dwie urny, które przy wykopywaniu żwiru uległy częściowemu uszkodzeniu. W żwirowni od pewnego czasu wykopano rozmaite przedmioty przedhistoryczne, które w liczbie 50 znajdują się częściowo w przechowaniu pp. Wojciechowskiego i nauczyciela

kościńskiego. O wypadku odnalezienia urn powiadomiono prof. Kostrzewskiego w Poznaniu. (mk)

Ostrów. Stow. Absolwentów Szkoły Handlowej w Ostrowie obchodziło w dniu 3. bm. 5-lecie istnienia. Uroczystość rozpoczęła się msza św. o godz. 9.15 w kościele paraf. Wspólny obiad spożyto w hotelu „Polonia”. O godz. 17 odbyło się w sali hotelu „Polonia” uroczyste zebranie, na które przybył burmistrz Cegielka, grono profesorskie Sz. Handl. z dyr. Gniazdowskim, oraz komitet szkoły. Zebranie zajął prezes Pacyna, oddając przewodnictwo prez. Komitetu p. H. Serwie. Sprawozdanie z bogatej działalności stow. zdała sekretarka p. Janeczka. Dyr. Gniazdowskiemu wręczono piękny dyplom. Hasłem „Cześć kupiectwu” zebranie zakończono, poczem odbył się towarzyski wieczorek.

Na uroczystości poświęcenia sztandaru Kółka Rolniczego w Gostyczynie (pow. Ostrów) bawił zamożny Żyd Finke z Kalisza, handlarz ziemioplodami, wraz z żoną. Jak stwierdzono, Żydzi ci przyjechali na skutek otrzymania zaproszenia. Doprawdy wstyd, by gospodarze-Polacy nie mogli obyć się bez Żydów.

W Biskupicach Ołobocznych zmarł długoletni zakrystjanin śp. Michał Sztukowski, ojciec kier. obwod. S. N. Sylwestra Sztukowskiego.

Nieznani sprawcy zakradli się do kuźni p. Dyonizego Lisa w Zmysłonie i zabrali różnych narzędzi wartości ok. 800 zł. (rp)

Hold zasłusz Ignacego Paderewskiego złożył żeński „Sokol”. Słowo wstępne wygłosiła prez. W. Kobzowa, a odeczyt mg. Janusz Neuman. Recytacja p. Wilczyńskiej, deklaracja p. B. Klamerówny oraz „Menuet” Paderewskiego odegrany przez 10-letnią Ule Kosmalską uzupełniły całość.

Starosta powiatowy dr. Ekkert powrócił z urlopu i objął urządowanie.

Rowery skradziono tu na szkodę nauczyciela Piotra Kaji i Antoniego Bartoszewskiego.

Niefortunny cyklista Paweł Cieślak na ul. Piłsudskiego najechał chłopca Jerzego Biegańskiego tak nieszczęśliwie, iż chłopiec odniósł złamanie nogi i musiano go przewieźć do szpitala. (os)

Pakość. Zderzenie powózki jednokonnej z wozem, naładowanym burakami, nastąpiło w ub. poniedziałek na moście drewnianym, wskutek czego powózka została poważnie rozbita, a wystraszony koń spłoszył się i zbiegł. Jedną z dwóch kobiet, znajdujących się w powoźce, mianowicie p. Kubiszewska z Tucznia, wypadła i kółka przejechały jej przez nogę.

Kierownictwo Stronnictwa Narodowego w Pakości zwraca się do wszystkich członków, którzy nie są jeszcze udekorowani „Mieczem Chrobrego”, aby do dnia 10. bm. zgłosili się do p. Nelkiego, celem zatławienia formalności dekoracji, która wkrótce się odbędzie.

Złodzieje zakradli się w nocę do mieszkania mistrza piekarskiego p. Stulgrosza w Rynku i skradli ubrania, obuwi i bieliznę w wartości około 300 zł.

Biblioteka w osadzie fabrycznej Piechcin-Wapienniki została zalozona staraniem zarządu fabryki wapna i cementu.

Brak czytelni ludowej odczuwa się w Pakości, z której w miesiącach zimowych mogłyby każdy korzystać. Istnieją wprawdzie biblioteki przy organizacjach, lecz stepnie dla swych członków. T. C. L. miałoby więc tutaj wdzięczne pole do działania. (wp)

Rogoźno. Akademię z okazji „dnia oszczędności” urządzono w dniu 31 ub. m. w sali ratuszowej, na której referat wygłosił dyr. K. K. O. p. Nowak.

Z końcem października opuścił nasze miasto, przenosząc się do Obornik, Zyd. cholewkarz Menachem Izaaksohn. Obi inni poszli w jego ślady i wynieśli się z Polski.

Niecodzienny widok przedstawił się w ub. środe zgromadzonym na kortarzy tu, sadu grodzkiego, gdzie miał się odbyć proces cywilny pom. p. Zdrojowa, żona rolnika z Gościejewa, jako powódka w sprawie majątkowej, a p. Banasiakowa, także żona rolnika z Gościejewa, która jest matką powódki. Obie kobiety spotkały się przed rozprawą w kortarzu i po wymianie zdań p. Z. uderzyła kilkakrotnie swoją matkę w twarz, co wywołało oburzenie publiczności. P. B. zamierza sprawę tę skierować na drogę sądową.

Kierownik tut. sadu grodzkiego p. Hoehle przyjmuje interesantów codziennie od 12 do 13, z wyjątkiem dni rozpraw. Asesor sądowy p. Drzewiecki przyjmuje od godz. 10 do 12. Sekretarjaty sadu są otwarte dla stron od 10 do 13. Godziny urzędowania są od 8 do 15, zaś w sobotę od 8 do 13 i pół.

Sąd grodzki zasadził Iłskiego Franciszka za kradzież zegarka na 6 miesięcy więzienia, Kazimierza Tadeusza za wszczynanie awantur oraz uszkodzenie przyrządów kolejowych na tut. stacji kol. na 6 tygodni aresztu, Walentego Flyca za kupowanie rzeczy kradzionych na 6 miesięcy więzienia z zawiesz. na 3 lata, Janiaka Franciszka z Przybychowa za kradzież na 2 lata więzienia, Urbana Franciszka za wyskoczenie z wysokości 9 metrów oknem z tut. gmachu sądowego na 2 tygodnie aresztu. (rm)

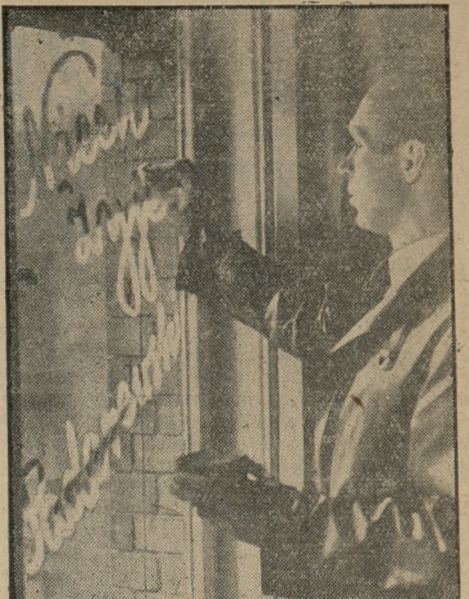
Skoki. Na ostatnim zebraniu rady miejskiej wybrano radcę sierot p. Kazimierza Markiewicza, przyjęto do wiadomości wyassegnowane przez zarząd miejski 10 zł na szkolnictwo polskie zagranicą, uchwalono zaciągnąć pożyczkę z K. K. O. w Wągrowcu na wydatki bieżące kasy szkolnej w Skokach, uchwalono zaciągnąć pożyczkę 500 zł na pomoc dla bezrobotnych.

K. S. „Welna” został na mocy decyzji urzędu wojew. z dnia 29. 10. b. r. zarejestrowany. Obecny zarząd klubu tworzą pp.: Mieczysław Piłarczyński — prezes, Antoni Stefaniak — wiceprezes, Stefan Nowicki — sekretarz, Marjan Goszczyński — skarbnik, Waclaw Orchowicz — gospodarz, Franciszek Gierski — kronikarz, Józef Kielbasiewicz — kier. gier i atletyki.

Wągrowiec. W uzupełnieniu wiadomości o pożarze w firmie „Jarmark Łódzki” donosimy, że ugaszony w sobotę rano pożar wybuchł jeszcze na pogorzelsku kilkakrotnie w ciągu soboty i niedzieli. W ciągu tych dni i nocy pełniła straż pożarna bez przerwy służbę. Nad składem blawatów znajdował się sekretariat gminy wyznaniowej żydowskiej (t. zw. mała bożnica), w której przechowywano skarb, akta, zapisy itp., gdyż J. Gutgold pełnił przez pewien czas funkcje przewodniczącego gminy, ku wielkiemu niezadowoleniu Żydów, zasiadających w Wągrowcu oddawna. W niedzielę wydobyto ze zgłiszczy szafę żelazną, zawierającą kasę gminną i zbadał jej zawartość. Gutgolda przesłuchała policja. Wynik badania szafy i przesłuch jest narazie nieznany.

Za krzywoprzysięstwo skazano na rok więzienia S. Szmetarowicza, sekretarza Zw. Inw. Pracy. — Sekretarjat Związku Inwal. Pracy przeniesiono na ul. Gnieźnieńską 34.

Kółko Rolnicze w Łeknie odbyło zebranie ub. niedzieli, na którym p. Grygiel wygłosił referat p. t. „Współczesna gospodarka na roli”. (dw)

Ostatnio pisaliśmy o nowym rodzaju reklamy, polegającej na umieszczeniu na szybach wystawowych składów tęczowych napisów, wykonywanych na poczekaniu. Obecnie reproduujemy powyżej fotografię, przedstawiającą czarodzieja przy pracy. Przekonaaliśmy się, że wykonanie takiego tęczowego napisu, wysychającego w oka mgnieniu, nie trwa dłużej, jak kilka minut.

Września. Srebrne gody małżeńskie obchodzi pp. Stanisław i Wiktoria z Sotkiewiczów Wojciechowscy. Jubilat zajmuje od r. 1912 stanowisko w zakładach miejskich, oraz znany jest z pracy społecznej.

Komitet rodzic. przy ochronie pod wezwaniem Najsw. Marji Panny urządzi w czwartek, 7. bm. „Wesoły Wieczór”. Czysty dochód przeznacza się na dożywianie biednej dżiatwy.

W Wszemborzu nowoprzybył ks. prob. Henryk Mnichowski kontynuując dalsze prace nad wykończeniem świeżo pobudowanego kościoła parafialnego.

Dyżur nocny aptek od 2. 11. do 8. 11. włącznie Stara Apteka; dyżur nocny dla członków Ubezp. Spół. ma od 4. 11. do 11. 11. p. dr. Uliszewski.

W niedzielę odbyły się na zakończenie sezonu piłkarskiego zawody pomiędzy K. S. „Stella” Gniezno a K. S. „Victoria” Września. Zawody zakończyły się zasłużonym zwycięstwem „Stelli” w stosunku 5:0. Z drużyny „Victorii” na wyróżnienie zasługują środkowy pomocnik p. Ratajczak oraz środkowy napastnik p. Balcerkiewicz Marjan.

Wieczór żłobności wrześnińskich satyrka i aktora Zbigniewa Orwicza odbędzie się na sali Hotelu Polskiego.

„Warta” komb. Poznań — „Victoria” L. 4:2 (2:0). Występ świetnej „Warty” poznańskiej wywołał zrozumiałe zainteresowanie i mimo jesiennej niepogody zgromadziło się dużo publiczności.

Z POMORZA

Toruń. Bawiła ostatnio 24-osobowa wycieczka studentów uniwersytetu Stefana Batorego i słuchaczy Szkoły Sztuk Pięknych w Wilnie. Wycieczka kieruje prof. dr. Morelowski, historyk sztuki, który m. in. przygotowuje prace na temat wpływów kulturalnych Zachodu na Pomorze.

Budowa Alei 700-lecia postępuje obecnie szybko naprzód. Najprawdopodobniej jeszcze w tym miesiącu odcinek między Pl. Bankowym a ul. Mickiewicza zostanie otwarty dla ruchu kołowego. (z)

Składki i pokwitowania

W administracji naszej złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. N. i J. B. 5 zł; — N. N. św. Łazarz z podziękowaniem za otrzymane łaski 6 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 167,50 zł.

Dla nieuleczalnie chorego inwalidy na podróż do groty Matki Boskiej w Lourdes: N. N. 2 zł; — H. Donat 10 zł; — N. N. 5 zł; — Z. H. zamiast kwiatów na daleką drogę w rocznicę śmierci 2 zł; — N. N. 1 zł; — N. N. 2 zł; — N. N. 3 zł; — Śmiechowka 2 zł; — S. F. D. 1 zł; — S. A. 5 zł; — N. N. 4,50 zł; — razem 37,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi:

Dnia 6. b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Szewc Mikoł. Wołoszyn w Żabikowie, pow. Poznań i Kazim. Koźmierzowska; monter samoch. Ign. Szymański i Marja Garnarek w Czerwonaku, pow. Poznań; malarz Ant. Mameł i Zofja Bakowska; cholewk. Roman Lehmann i urzęd. kom. Jadw. Kowalczakówna; mech. Wincenty Schmidt i owodw. Marjanna Wernerowa z d. Chatlińska w Lesznie; cholewk. Józef Bron i urzęd. przyw. Chawa Kaner w Kielcach; ślus. Ryszard Weiss i krawc. Anita Krause; ślus. Stan. Kluge i stebn. Stan. Krause; rob. Antoni Koterek i krawc. Aniela Ritter, oboje w Pobiedziskach, pow. poznański; mech. Stan. Kubiak i Wanda Judek; szof. Paweł Rybarczyk i Cecylja Machnik, oboje z Bydgoszczy; obuw. Zygm. Furmanek i Hel. Potrawiak w Krzyżownikach; inspek. szk. Hubert Rien i naucz. Józefa Sadowska w Lubiczu; owodw. przeds. budowl. Roman Kamiński i kuch. Jadw. Koralewska w Nowowie.

Zgony:

Dnia 6 listopada 1935 r. następujące zgony zapisano: Michał Dolski, rob., 58 lat; Szczepan Terczewski, kraw., 75 lat; Julianna Skołudźna, z d. Jasińska, 67 lat; Franciszka Kaźmierczakówna, służ., 29 lat; Jerzy Kny, kontr. urzęd. poczt., 27 lat; Walenty Karolczak, emeryt kolej., 67 lat; Leon Sulot, ekspedjent poczt., 47 lat; Józefa Leśniewska, z d. Lewandowska, 61 lat; Cezarja Kasprowiakowa, z d. Rudzikówna, 54 lat; Stanisław Rakowski, murarz, 24 lat; Władysław Trzoska, stolarz, 50 lat.

DZIAŁ GOSPODARCZY

O nowy system podatków bezpośrednich

W Polsce brak jest skoordynowanego systemu podatków bezpośrednich. Poszczególne podatki bezpośrednie, pochodzące z różnych epok i powstałe pod różnymi wpływami, są dziś chaotycznym splotem. Brak systemu podatkowego nie pozwala na równomierne i sprawiedliwe opodatkowanie poszczególnych części gospodarstwa społecznego.

Najwłaściwszym sposobem załatwienia sprawy byłoby stworzenie w Polsce systemu podatków cedularnych z ogólnym podatkiem dochodowym na czele; w pewnym sensie opierając się na wzorze francuskim.

System cedularnych podatków dochodowych jest systemem o wiele bardziej giętkim od dzisiaj u nas przyjętego, wzorem Niemiec, ogólnego podatku dochodowego. Może on uwzględnić różnice, zachodzące pomiędzy poszczególnymi rodzajami podatników, może obciążać różną stawką poszczególne działy gospodarstwa społecznego, zależnie od siły gospodarczej oraz potrzeb aktualnej polityki gospodarczej.

System cedularnych podatków dochodowych pozwala na oparcie szeregu podatków cedularnych na wymiarze bardziej prostym i mniej skomplikowanym, niż wymiar ogólnego podatku dochodowego. Wymiar ogólnego podatku dochodowego jest bardzo skomplikowany i wymaga dość wydatnego współdziałania ze strony samych podatników. Bardzo duża ilość naszych podatników, zwłaszcza drobnych, nie dorosła, przynajmniej dziś, do tego, by móc w całej pełni współdziałać z władzami skarbowymi, nie narażając się

na wszystkie konsekwencje, wynikające z wadliwego i nieumiejętnego współdziałania. Dlatego też taki system podatkowy, któryby pozwolił ograniczyć właściwy ogólny podatek dochodowy jedynie do większych podatników, zdolnych do należytego współdziałania z władzami, należy uważać za słuszny i odpowiadający naszym warunkom.

W wypadku wprowadzenia u nas systemu cedularnych podatków dochodowych minimum dochodu nieopodatkowanego musiałoby ulec znacznej podwyżce, zaś takie podatki, jak gruntowy, od nieruchomości, świadectwa przemysłowe, podatek od nadzwyczajnych zajęć oraz wprowadzony obecnie podatek od uposażeń byłyby przekształcone na podatki cedularne. Natomiast podatek obrotowy musiałby ulec przekształcenia na podatek wyraźnie pośredni i w ten sposób mógłby się stać podstawą systemu podatków pośrednich.

Takie przekształcenie systemu podatkowego nie miałyby na celu zwiększenia wpływów podatkowych, lecz sprawiedliwszy podział obciążenia i pełniejsze ujęcie wszelkich możliwości płatniczych. Na to jednak, by ta reforma była prawdziwą poprawą w dziedzinie podatkowej, musiałaby ona być poprzedzona przez zasadniczą zmianę władz skarbowych w stosunku do podatnika.

J. K.

**Mniej urzędów —
mniej podatków!**

KRONIKA GOSPODARCZA

W sprawie ulg dla dotkniętych klęską posuchy

Komunikują nam, iż w dniu 4 b. m. odbyła się w izbie skarbowej w obecności p. wojewody Maruszewskiego, pod przewodnictwem dyr. izby skarbowej Świątalskiego przy współudziale przedstawicieli min. skarbu, przedstawicieli urzędu wojewódzkiego oraz przedstawiciela Wielkopolskiej izby rolniczej w Poznaniu konferencja naczelników urzędów skarbowych, których okręgi dotknęła klęska posuchy.

Głównym przedmiotem konferencji było ustalenie rozmiarów posuchy w poszczególnych powiatach województwa oraz wysokości kwot podatku gruntowego, dodatków komunalnego do tego podatku oraz nadzwyczajnej daniny majątkowej z I grupy kontyngentowej, do jakiej będą mogły być odpisane wymienione podatki.

Jak się dowiadujemy, łączna suma kontyngentów umorzeniowych ustalona na tej konferencji dla okręgu województwa Poznańskiego przekracza poważnie kontyngenty zeszlorskie. Gdy bowiem w związku z posuchą zeszlorską umorzenia wymienionych podatków wyniosły w podatku gruntowym 360 tys. zł, w daninie zaś majątkowej około 100 tys. zł, ustalone na konferencji kontyngenty w związku z tego-

roczną klęską suszy wynoszą łącznie z podatkiem komunalnym do podatku gruntowego 1.450 tys. zł. Suma ta przy uwzględnieniu ulg zastosować się mających w podatku dochodowym przekroczy sumę 1.700 tys. zł.

Rozdziałem przyznanych na poszczególne powiaty kwot zajmą się powiatowe komitety posuchowe pod przewodnictwem starostów i przy udziale naczelników urzędów skarbowych, mając szczególnie na względzie ośrodki najsilniej dotknięte klęską a zarazem i najsłabsze pod względem ekonomicznym. W odniesieniu do małych rolnych, dotkniętych poważnie klęską posuchy, władze skarbowe w razie nie wniesienia próśb w terminie będą z urzędu przyznawały należne ulgi.

Z KRAJU

(k) **Obieg monet srebrnych i bilonu**, w dniu 31 ub. m. wynosił (w mil. zł) — w nawiasach obieg w dniu 20 ub. m.): ogółem — 417,2 (394,0), w czem polskie monety srebrne — 328,7 (309,3), bilon brązowy i niklowy 88,5 (84,7).

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze**. Nr. 80 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 6 listopada zawiera m. in. następujące ustawy o charakterze gospodarczym: rozp. Prezydenta Rzplitej w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień protokołu dodatkowego z dnia 20 września br. do układu dodatkowego do konwencji handlowej polsko-szwajcarskiej (poz. 493) oraz w sprawie tymczasowego wprowadzenia w życie postanowień porozumienia między Polską a Szwajcarią, co do wzajemnego udzielenia kontyngentów na tkaniny wełniane i plecionki do kapeluszy (poz. 494); rozp. mi. przem. i handlu o udzieleniu koncesji na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych (poz. 495); obwieszczenie min. skarbu w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o organizacji władz i urzędów skarbowych (poz. 499).

(k) **Udzielanie koncesji na przemysł wyrobu samochodów i podwozi samochodowych**. W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 6 listopada (nr. 80) ukazało się rozp. min. przem. i handlu o udzieleniu koncesji na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi samochodowych. Fabryki samochodów i podwozi, które do chwili wejścia w życie rozporządzenia rady ministrów z dn. 24 lipca 1935 r. prowadziły przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi, powinny zgłosić do min. przem. i handlu w ciągu 2 miesięcy od dnia 6 bm. szereg danych, w celu rejestracji. Koncesja na przemysł wyrobu samochodów oraz podwozi może być udzielona, jeżeli osoba ubiegająca się o koncesję, zobowiąże się do spełnienia następujących warunków: 1) prowadzenia przemysłu wyrobu samochodów oraz podwozi w miejscowości uznanej przez min. przem. i handlu, 2) uruchomienia produkcji samochodów oraz podwozi według pro-

gramu zatwierdzonego przez min. przem. i handlu, 3) posiadania urządzeń technicznych zakładu, odpowiadających programowi produkcji i utrzymania tych urządzeń na należytym poziomie technicznym.

(k) **Możliwości produkcji i eksportu samochodów w Polsce**. W prasie niemieckiej ukazały się pogłoski, że amerykański koncern Forda rozpoczął rokowania celem założenia w Polsce swych fabryk, które podjęłyby produkcję zarówno motorów jak i karoseryj. Przedsiębiorstwa te byłyby obliczone nie tylko na zaspokojenie potrzeb wewnętrznego rynku polskiego, lecz także i na eksport na Bliski Wschód. Oprócz wozów osobowych nowe fabryki produkowałyby również i traktory.

(k) **O ułatwieniu w nabywaniu samochodów na kredyt**. Izba przemysłowo-handlowa w Warszawie, kierując się intencją ułatwienia motoryzacji kraju, przystąpiła do opracowania projektu ustawy o zastawie rejestrowym nabywanych samochodów, która miałaby na celu ułatwienie nabywania samochodów na kredyt. Zastaw rejestrowy, nie krepując nabywcy, dawałby jednocześnie sprzedawcy pierwszeństwo zaspokojenia resztującej ceny sprzedażnej z sumy uzyskanej z ewentualnej egzekucyjnej sprzedaży samochodu. Temsamem upadłaby w znacznej mierze potrzeba przy sprzedaży samochodów nawet na dłuższy kredyt żądania dodatkowych zabezpieczeń, których wszak nie zawsze nabywca dostarczyć może. Projekt oparty jest na zasadzie ustanowienia na samochodzie zastawu, który powodowałby takie same skutki, jak zastaw ręczny, jakkolwiek samochód pozostawałby w posiadaniu nabywcy. Rejestr zastawowy prowadzony byłby przez wojewódzkie władze administracji ogólnej przy rejestrze samochodów dopuszczonych do ruchu na drogach publicznych.

(k) **Oddłużenie urzędników nie odbędzie się kosztem handlu**. Jak donosi agencja „Iskra”, projektowane przez rząd formy oddłużenia urzędników mają być ustalone w ten sposób, aby nie dotknęły interesów kupiectwa. Zamierzone posunięcia władz w tej dziedzinie nie przewidują zwłaszcza objęcia niemi zobowiązań urzędników, powstałych z tytułu zakupów na raty. Wiadomość ta powinna przyczynić się do uspokojenia obaw, wyrażanych przez kupiectwo w związku z akcją oddłużeniową.

(k) **Wzrost obrotów portów polskich**. Obroty portów polskich wykazują z roku na rok stały wzrost, przyczem szczególnie silnie zwiększa się ich procentowy udział w ogólnym handlu zagranicznym Polski. Biorąc pod uwagę tonnaż — udział portów w ogólnym handlu zagranicznym Polski wynosił w pierwszych trzech kwartałach 1933 r. 70,4 proc., w tymże okresie 1934 r. 72,3 proc., wreszcie w r. b. — 73,6 proc.; jeśli chodzi o wartość obrotów, to udział obrotów portów w ogólnych obrotach towarowych Polski zagranicą w okresie trzech kwartałów ostatnich trzech lat wzrastał następująco: 53,1 proc., 61,0

Polskie Towarzystwo Higieniczne Oddział w Poznaniu urządza z zasiłku Min. Op. Społ. wykłady z higieny zawodowej dla fryzjerów. Wykłady odbywać się będą w gmachu Collegium Medicum przy ul. Fredry 10, w sali Nenckiego, w środę dnia 6 oraz w piątek, dnia 8 listopada, od godz. 20 do 22. Wykładowcą będą pp. Prof. Dr. Padlewski, Dr. Rosner i Dr. Witaszek na tematy: Ogólne wiadomości o życiu drobnoustrojów. O zakaźnych schorzeniach skórnych i Higiena w zawodzie fryzjerskim.

nr 12 142

(k) **Zwyżka cen przędzy czesankowej**. W związku z mocną tendencją na wełnę na zagranicznych giełdach towarowych nastąpiła podwyżka ceny przędzy ze strony naszych przędzalni, zrzeszonych w konwencji przędzalni wełny czesankowej. Zwyżka ta znaczącej części przędzy wywołuje rozgoryczenie wśród przetwórców, zajmujących się wyrabianiem tkanin wełnianych. Rozgoryczenie tkalni jest zrozumiałe o tyle, że tkalniom nie udało się dotychczas podwyższyć cen na swe wyroby.

(k) **Bielski przemysł włókienniczy zadowolony z koniunktury**. Bielski przemysł włókienniczy jest zadowolony z dotychczasowego przebiegu sprzedaży w b. r. Oczekiwania na lepsze obroty w sezonie letnim okazały się słuszne, gdyż wzmożona produkcja została w zupełności pochłonięta przez rynek krajowy. Nawet obroty w międzysezonie przed przejściem do pracy nad wyrabianiem towaru zimowego miały w tym roku wyższy poziom. Wreszcie dotychczasowa produkcja na sezon zimowy jest już sprzedana, przyczem wzrosło zapotrzebowanie na tkaniny na płaszcze damskie; przędzy czesankowej jak i zgrzebnej. Przemysł bielski udziela nadal kredytu 90-do 100-dniowego przy cenach niepodwyższonych. (I)

(k) **Wystawa przemysłu metalowego w Warszawie**. Z inicjatywy Związku przemysłowców metalowych ma być zorganizowana w r. 1936 wystawa przetwórczego przemysłu metalowego, mająca zobrazować rozwój tego przemysłu w Polsce i przedstawić możliwe pełny obraz obecnego stanu przemysłu. (I)

(k) **Brak cegły na rynku poznańskim utrudnia rozwój budownictwa**. Na rynku budowlanym w woj. poznańskim w dalszym ciągu daje się odczuwać dotkliwy brak cegły. Cegielnie tłumaczą się nieprzygotowaniem do tak intensywnego sezonu budowlanego. Budownictwo w Wielkopolsce, szczególnie drobne, przybrało rozmiary niespotykane już od lat. Wielu budujących, nie mogąc zaspokoić zapotrzebowania na cegłę, albo wogóle zrezygnowało z budowy w tym roku, albo też było zmuszonych do przerwania budowy. (AZ)

(k) **Wyniki akcji kredytowo-budowlanej**. Według materiałów statystycznych Banku Gospodarstwa Krajowego suma nadesłańskich przez komitety rozbudowy

ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA

regulują, żoladek, usuwają, obstrukcję

proc., 63,0 proc. W liczbach absolutnych obroty portów wyniosły w pierwszych trzech kwartałach r. b. 8.737 tys. tonn wartości 823 mil. zł. W stosunku do tegoż okresu r. ub. nastąpił wzrost wartości obrotów o 28 mil. zł przy jednoczesnym zmniejszeniu się o 206 tys. tonn wagi obrotów. Mianowicie, zmniejszyła się o 302 tys. tonn waga wywozu przez porty, mimo że wartość wywozu pozostała niezmienną (ściśle spadek o 4 mil. zł). Ten spadek wagi wywozu częściowo tylko został zrekomensowany wzrostem wagi przywozu — o 96 tys. tonn, przyczem wartość przywozu zwiększyła się o 33 mil. zł.

(k) **Ożywienie na rynku węglowym**. Od pierwszych dni października wewnętrzny rynek węglowy wykazuje wyraźne ożywienie. Z dostaw dla przemysłu zasługuje na uwagę przedewszystkiem wyjątkowe zapotrzebowanie na miał węglowy, co znalazło wyraz nawet w znacznych trudnościach, jakie miały do pokonania kopalnie przy wykonaniu zwiększonego zapotrzebowania na ten sortyment. Zwiększone zapotrzebowanie wykazały przede wszystkim fabryki cementu, przemysł budowlany i włókienniczy. Zwiększone dostawy na opał domowy są naturalnym zjawiskiem w związku ze zbliżającym się sezonem zimowym. Dostawy węgla dla kolei wyniosły 120 proc. normalnego zapotrzebowania. W zbyciu koksu znacznie wzrosło zapotrzebowanie dla centralnego ogrzewania, przyczem dostawy dla przemysłu i wielkich pieców utrzymały się na dotychczasowym poziomie. W eksporcie morskim zaznaczyła się mocna tendencja pod wpływem normalnego ożywienia sezonowego, a także w związku z wypadkami politycznymi. Eksport ładowy ograniczał się właściwie tylko do wysyłek do Austrii.

wniosków kredytowych wyniosła na 30 września br. 32.700 tys. zł., a suma przyznanych kredytów 31.700 tys. zł., przyczem zaznaczyć należy, że kontyngent kredytowy wyznaczony został na 34 mil. zł. Ogólny koszt budowy i remontu 4103 domów, finansowanych przez akcję kredytową, wyrażał się kwotą około 112.500 tys. zł. Przeciętny kredyt B. G. K. wynosił zatem do 26,9% kosztów budowy. (I)

(k) **W sprawie zaopatrywania się przemysłu wielkopolskiego w miał węglowy**. Izba przem.-handl. w Poznaniu zwróciła się do Polskiej Konwencji Węglowej z przedstawieniem trudności, na jakie napotyka przemysł wielkopolski przy zaspakajaniu zapotrzebowania na miał węglowy. W odpowiedzi Pol. Konw. Węgl. doniosła, że jedynie skutecznym środkiem zaradczym na te trudności jest czynienie przez fabryki zapasów miału w miesiącach, gdy jego zapotrzebowanie jest mniejsze. Spożywczy miału, którzy nie czynią zapasów, skazują się sami na zakup sortymentów węgla droższych, lecz jednocześnie o wyższym efekcie kalorycznym, co amortyzuje większe nakłady. (AZ)

Pamiętaj, że każdy grosz, oddany w ręce żydowskie, uboży naród polski!

Przy ARTRETYZMIE

reumatyzmie i bólach ischiasu stosuje się zioła magistra Wolskiego ze znakiem ochronnym „Reumosa”, zawierające rzadką roślinę chińska Schin-Schin.

nr 17 674

Krótkie informacje gospodarcze

— Na terenie gminy Taszowiec (pow. Przemyski) znaleziono obfite złoża ropy naftowej o wysokim gatunku. Poszukiwania prowadziła sp. akc. „Boryslaw”.

— Wartość produkcji przemysłu pomorskiego wynosi 200 do 250 milionów zł rocznie.

— W r. gosp. 1934/35 Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych (TESP) eksportowała 86 tys. tonn nawozów potasowych wartości 7 880 tys. zł. W porównaniu z r. ub. wywóz nawozów potasowych zwiększył się o blisko 36 tys. tonn.

— Na Litwie przedłożono o jeden rok mocniejszą ustawę o podatku kryzysowym.

— Preliminarz budżetowy Czechosłowacji na r. 1936 zamyka się po stronie wydatków kwota 8 082 mil. kor., po stronie dochodów — 8 033 mil. kor. Jest on wyższy od zeszlorskiego o 48 mil. koron.

— Deficyt eksploatacyjny niemieckich kolei państwowych za pierwsze 3 kwartały r. b. wynosi 117 milionów marek.

— W Berlinie rozpoczęły się rokowania niemiecko-sowieckie w sprawie wykorzystania przez Sowiety kredytów niemieckich w wys. 200 mil. marek, w związku z czem należy się spodziewać, iż rząd sowiecki udzieli poważnych zamówień przemysłowi niemieckiemu.

— Układ francusko-włoski w sprawie wymiany win nie został przedłużony, wskutek czego obrót winem między obu krajami będzie od teraz podlegał opłatom według stawek ogólnej taryfy celnej.

— We Włoszech zezwolono na dodatkowy przywóz soli poza ustalonymi kontyngentami w ilościach nieprzekraczających rzeczywistego zapotrzebowania.

— Rząd włoski wydał zakaz eksportu skór z Erytrei. Eksport można kierować wyłącznie do Włoch.

— Ostatnie sprawozdanie Banku Angielskiego wykazuje wzrost zapasów złota o blisko 4 miliony funtów.

Afera, która dużo kosztowała Francję

Sensacyjny proces Stawiskiego

Zyd rosyjski Staviski, w karykaturze

Jak już donosiliśmy, w Paryżu po blisko półtorarocznym śledztwie rozpoczął się proces w sprawie afery Stawiskiego.

Na ławie oskarżonych zasiadło 20 osób, posłów, agentów, jeden dyrektor teatru, były generał, dyrektor pisma, itd.

Wszyscy przypominają sobie aferę Stawiskiego, która zamieniła się w potężny skandal.

Afera ta wstrząsnęła potężnie opinią francuską. Na jej tle bowiem

doszło do krwawych rozruchów na ulicach Paryża.

Francja przeszła wówczas okres wielkiego podniecenia, z którego wybawił ją tylko zdrowy rozsądek mężów stanu.

Stawiski, były rosyjski Żyd, naturalizowany w 1900 roku, czuł się w swym żywiele

w powojennej atmosferze chęci łatwego zysku, zawrotnych spekulacji i różnego rodzaju bajkowych karier.

Żerując na tej zgniliznie, jaka ogarnęła pewne warstwy społeczeństwa, Stawiski stał się specjalistą od wyciągania pieniędzy ludziom, ogarniętym szaleństwem spekulacji.

Już w 1917 roku miał sprawę o nadużycia bankowe. W 1921 r. sprzeniewierzył biżuterję niejakiej pani Bloch. W 1923 roku założył kilka towarzystw finansowych, które rozwiązała mu policja. W 1924 roku odpowiadał za sfałszowanie czeku.

Stawiski miał szczególną słabość do biżuterji.

To też później jeszcze dwukrotnie miał dochodzenia w sprawie sprzeniewierzenia biżuterji. W roku 1928 Stawiski wypłynął na wielkie wody. Założył bank, pertraktował z rządem węgierskim w sprawie bonów optantów, następnie

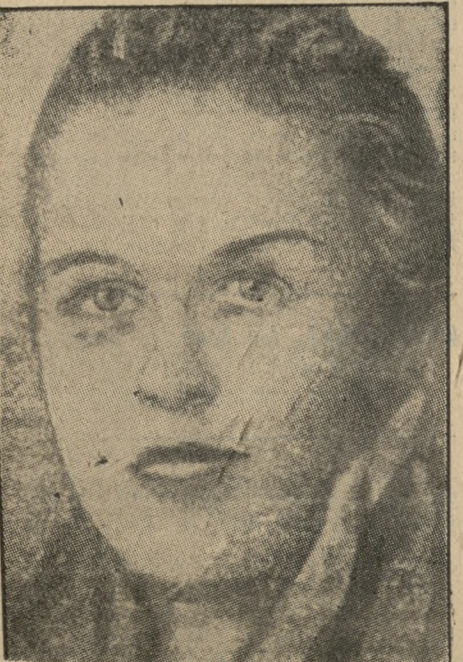
założył wielkie towarzystwo publicznych robót międzynarodowych,

nabył gazetę i finansował kilka innych pism.

Przez te z rozmachem potworzone interesy Stawiski nawiązał szereg stosunków; wszedł „w świat”. Spotykał się z wybitnymi politykami, dziennikarzami i literatami.

Pieniądze z fikcyjnych i oszukańczych przedsiębiorstw płynęły szeroką strugą. Stawiski wydawał na lewo i prawo.

Dla swej faworytki nabył specjalny teatr,

Arietta Staviska, żona aferzysty

by mogła grywać w nim pierwsze role, których nie otrzymywałyby w normalnych warunkach. Oszust nabył stajnię wyciągową. Robił miliony i wydawał miliony!

Wkońcu, wykorzystując znajomości osób wpływowych, położył swą rękę na lombardach miejskich. Najprzód próbował szczęścia w lombardzie w Orleanie, ale go wnet zdemażkowano. Stawiski nie dał jednak za wygraną i przeniósł się do Bayonne.

W mieście tem, opętawszy swemi wpływami mera i posła p Garrat, spowodował założenie lombardu, którego był... głównym klientem.

Zastawiał w lombardzie bezwartościowe szkiełka,

które jego wspólnik, urzędowy taksator, szacował jako klejnoty olbrzymiej wartości. Wzmaniał za zastaw tych szkiełek lombard udzielał Stawiskiemu i wspólnikom milionowych pożyczek.

Lombard na pokrycie tych pożyczek wystawiał bony, kupowane przez różne instytucje społeczne, półurzędowe, które traktowały bony lombardu bajeńskiego jako lokatę kapitału.

Stawiski poprzez wpływy w kołach politycznych,

uzyskał od ministra pracy okólnik, w któ-

rym minister polecał towarzystwom ubezpieczeniowym, oraz będącym pod kontrolą rządu, by lokowały swe rezerwy gotówkowe w bonach lombardu bajeńskiego.

W ten sposób Stawiski zdołał wyciągnąć poprzez lombard 259 milionów franków. Oszust pieniądze te wydał. Żył bowiem nadzwyczaj rozrzutnie. Dla przykładu podajemy, że hotel, w którym mieszkał Stawiski, zbankrutował, gdy stracił go jako klienta. Był to hotel najbardziej luksusowy, urządzony na olbrzymią skalę.

Aferę Stawiskiego wykryto około świąt Bożego Narodzenia 1933 r.

Oszust przez swych przyjaciół ukrywał się przez kilka dni przed policją.

Osaczony w połowie stycznia 1934 roku w Chamonix, popełnił samobójstwo. Śledztwa jednak nie przerwano. Szczegóły śledztwa wywoływały najrozmaitsze komentarze opinji i doprowadziły do wyżej wspomnianych rozruchów, w lutym 1934 r.

Akt oskarżenia, który sporządzano przez kilka miesięcy, zawiera tysiąc stron wielkiego formatu, maszynowego pisma. Na ławach obrońców zasiadło 70 adwokatów.

Proces potrwa co najmniej miesiąc. Będzie on olbrzymie zainteresowanie w całej Francji i zagranicą.

Reklama w Stanach Zjednoczonych

Pouczająca statystyka — Kryzys nie zmniejsza ogłoszeń — Reklama w dziennikach jest najskuteczniejsza

Amerykańskie ministerstwo przemysłu i handlu ogłosiło w tych dniach, na podstawie ścisłych danych, zebranych przez urząd statystyczny w Waszyngtonie, sprawozdanie za rok 1934, dotyczące sum, jakie przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe w Stanach Zjednoczonych poświęciły na reklamę gazetową. Cyfry te niezmiernie wymowne, świadczą najlepiej, że gnębiący Amerykę Północną kryzys chroniczny nie jest hamulcem dla reklamy prasowej.

Dla europejskich stosunków będzie zapewne rzeczą trudną do zrozumienia, że pewna wielka wytwórnia maszyn rolniczych wydała na reklamę w gazetach, w okresie jednego roku aż

trzy miliony dolarów. Drugie miejsce zajmuje fabryka chemiczna w Nowym Jorku, która w tym samym okresie rocznym wydała na reklamę prasową dwa i pół miliona dolarów.

Statystyka wymienia również szereg innych większych lub mniejszych przedsiębiorstw, które wydają rocznie niemniej jak milion dolarów na ogłoszenia w pismach codziennych, tygodnikach, „magazynach” itp.

Właściciel pewnej wielkiej fabryki gramofonów oświadczył, że jego zdaniem, reklama w gazetach jest najskuteczniejsza, gdyż czytelnik, mający zaufanie do swego pisma, kieruje się przy zakupach wskazówkami danego organu prasowego. S. F.

Gdzie aeroplan zastępuje konia

Zdawałoby się, że Europa i Stany Zjednoczone przodują w komunikacji lotniczej, że tam frekwencja na liniach lotniczych jest największa, a jazda aeroplanem najpopularniejsza. Zdawałoby się, a jednak tak nie jest. Okazuje się, że popularnym, ludowym poprostu środkiem lokomocji jest aeroplan w republikach środkowo-amerykańskich, w Meksyku, Panamie, Guatemali... Z Meksyku do Panamy np. jada chłopci tamtejsi aeroplanem na jarmark. W Costarico, gdzie szosą i koleją nie przedostanie się przez dzunglę tropikalną, aeroplan jest tak zwykłym środkiem komunikacyjnym, jak w Niemczech, dajmy na to, autobus lub tramwaj. Ludność wiejska korzysta z „omnibusu” powietrznego w szerokim zakresie, a często gęsto placą wieśniacy za przejazd w naturze, np. kurą, prosiakiem, wiażką bananów.

W Meksyku aeroplany konkurują z koniem, z mułem. Pasażerowie mają prawo zabrać ze sobą do samolotu 30 funtów bagażu żywego w postaci papug, psów, kotów. Komunikacja powietrzna jest w Meksyku bardzo rozwinięta. — Oprócz kilku linii, łączących oba wybrzeża Pacyfiku i Atlantyku, przerzyna kraj kilkanaście linii wewnętrznych, łączących większe i mniejsze miasta i osiedla. W tych właśnie krajach, gdzie koleje i budowa ich nastęrcza zbyt wiele trudności i kosztów, komunikacja powietrzna, dla której niema przeszkód terenowych, jest najtańsza, najwygodniejszą i najszybszą. m. k.

Arcydzieło cierpliwości

W jednej z sal wiedeńskich sierocińca „Speising” wisi od kilku lat prawdziwe w swoim rodzaju dzieło sztuki. Jest to zupełnie wierna kopja obrazu „Wieczera Pańska”, sporządzona w zupełności ze znaczków pocztowych.

Zdaleka na ten obraz patrząc, ma się złudzenie olejnego malowidła odtwarzającego w najdrobniejszych szczegółach słynne arcydzieło.

Dopiero, kiedy mu się bliżej przyjrzeć, poznać można, że obraz ten składa się z niezliczonej ilości umiejętnie powycinanych i z „anielską” wprost cierpliwością dobranych skrawków znaczków pocztowych całego świata.

Jakie są dzieje tego obrazu? — To cała tragedia. W połowie inionego stulecia w

wyżej wspomnianym sierocińcu był nauczycielem brat Carolus Stoss — bardzo utalentowany artysta-malarz. Po jakimś czasie przeniesiono Stossa ze stanowiska nauczyciela rysunków na sekretarza-kancelistę zakonu.

Niewiadomo z jakich powodów czy p d wpływem rozstania się z ukończonym zawodem, czy może z innej przyczyny, Stoss popadł w ciężką melancholję, której nie można było uleczyć.

Przewieziony do sanatorium w Akwizgranie, Stoss zmarł po pięciu latach pobytu w niem.

Tych pięć lat spędzonych samotnie w celi sanatorium, poświęcił chory artysta osobliwej pracy — odtworzenia „Wieczery Pańskiej” Leonarda da Vinci przy pomocy około dwunastu tysięcy, zbieranych przez siebie w ciągu całego życia, znaczków pocztowych.

Nadludzkiej trzeba było cierpliwości, aby słynne arcydzieło przy pomocy tych środków odtworzyć. — Ale biedny melancholik tego dokonał.

Po śmierci Stossa ubogie jego ruchomości wraz z ową mozaiką ze znaczków pocztowych odesłano do wiedeńskiego sierocińca w Speising, gdzie to osobliwe dzieło sztuki wisi do dziś dnia. (henry).

Występ pianisty Tadeusza Wituskiego

Z wielką sympatją spotkała się zapowiedź koncertu młodego utalentowanego pianisty Tadeusza Wituskiego, który odbędzie się

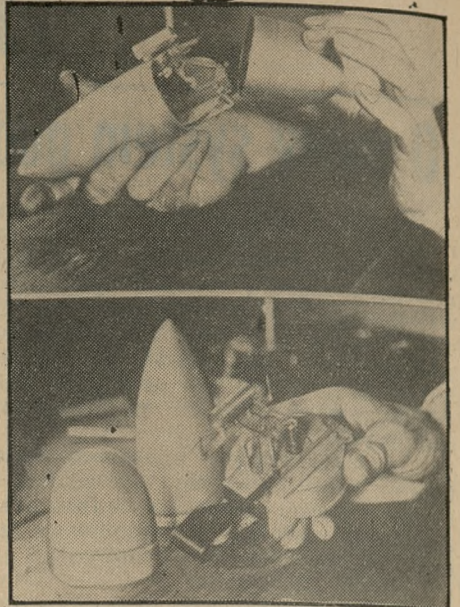
w sobotę, dnia 9. bm. o godz. 8 wieczorem w sali św. Marcina.

Artysta zapisał się w pamięci słuchaczy bardzo dodatnio a to z okazji pierwszego jego występu w auli uniwersyteckiej. Tadeusz Wituski specjalizuje się jako interpretator dzieł szopenowskich, wybrał na sobotni koncert program, składający się **wyłącznie z utworów niemiętelnego naszego Fryderyka Chopina.**

Punktem kulminacyjnym wieczoru będzie „Sonata h-moll”, którą artysta rozpocznie program. Z dalszych utworów usłyszymy 6 preludjów, nokturn, balladę, etiudy, barkarolle, mazurki oraz na zakończenie imponujący polonez As-dur.

Bilety po bardzo przystępnych cenach do nabycia w firmie A. Szejbrowski, ul. Pierackiego 20, telefon 56-38.

zg 12 136

Stacja meteorologiczna w pudełku blaszanym

W obserwatorium astronomicznym Harvarda w Cambridge, skonstruowano pudełko blaszane, zawierające termometr, barometr i hygrometr, i ważące z całym tym kompletem 1500 gr. Aparat ten, nazwany meteorografem, przeznaczony jest dla samolotów i balonów. Podczas wlotu i lotu anonsuje co pół minuty temperaturę, stopień wilgoci i ciśnienia powietrza. Wiadomości te przesyła automatycznie na krótkiej fali do obserwatorium, gdzie przejmują je również automatycznie specjalny aparat w rodzaju parlofonu.

¼ litra wrzącej wody
1 KÓSTKA BULJONOWA

Knorr

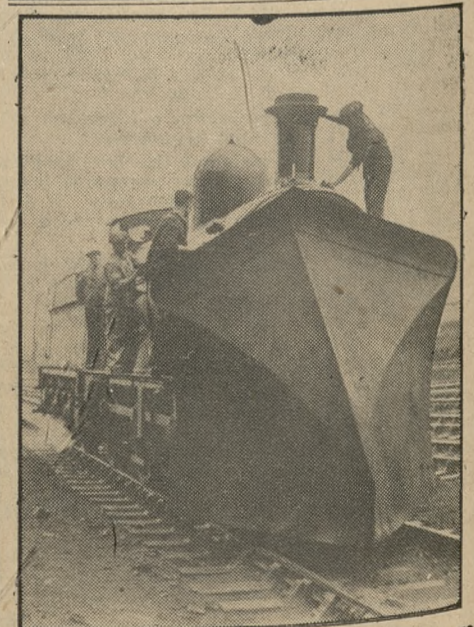
a wybory buljon do picia gotowy

Pg 6428 - K. 782

Kobiety i matki, nie zwlekajcie — zapisujcie się do LOPP, i nauczcie się na kursach bronić siebie i swych najbliższych. Zapisy do Kół Kobięcych LOPP, przyjmuje Ośrodek Propagandy LOPP, przy ul. 27 Grudnia 19 i Biuro Okręgu Wojewódzkiego LOPP, przy ul. Fredry nr. 3, m. 4, I piętro.

Arcysympatyczny „Dancing-Bridge“

odbędzie się w niedzielę, 10 bm., w salach Klubu Jugosłowiańskiego (Al. Marcinkowskiego 3). Urządza go Komitet Pań pod protektorem p. prezydentowej Zychlińskiej i p. starościny Begalowej — na rzecz Stowarzyszenia Pań Wincentek par. świętomarcjńskiej. Zapewnione — ładna lekka muzyka, wybory ciężki bufet, sympatyczne wesole niespodzianki, miły poważny bridge itd. A to wszystko za jedne 99 groszy od osoby. Do imprezy pragnęlibyśmy zapalić jak najwięcej uczestników. Prosimy bardzo.

W Anglii przepowiadają zimę wyjątkowo śnieżną, i dlatego zawczasu już przygotowują odpowiednie urządzenia przeciwdziałające katastrofom kolejowym. Zastanawiają się też zamierza powyższy nowy typ pluga śniegowego.

W dniu 5 listopada 1935 r., zmarł, ś. p.

Michał Kowalski

Członek Rady Nadzorczej Browarów Grodzkich

W Zmarłym tracimy światłego doradcę o wyjątkowych zaletach charakteru. Zawsze chętną Jego współpracę zachowamy w trwałej pamięci.

Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki Akcyjnej Browary Grodzkie w Grodzisku.

d 4789

We wtorek, dnia 5 listopada 1935 r. o godz. 5 po pol., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św. w Szpitalu Miejskim w Poznaniu, członek Tow. Młodych Przemysłowców w Mosinie, ś. p.

Szczepan Terczewski

przeżywszy lat 75. Zmarły był najgorliwszym członkiem Towarzystwa naszego. Cześć Jego pamięci. Nabożeństwo żałobne odprawi się dnia 8. bm. o godzinie 10 w kościele w Głównej poczem nastąpi pogrzeb, ng 17 754 Tow. Młodych Przemysłowców w Mosinie.

Dnia 5 listopada 1935 r. zasnął w Panu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy teść i dziadek ś. p.

Jan Grzybowski

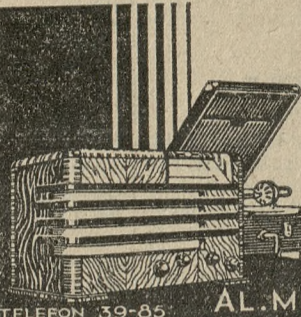
przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w sobotę dnia 9 b. m. o godzinie 4-tej po południu z kaplicy cmentarnej w Górczynie, o czem zawiadamiają przyjaciel, życzliwych i znajomych w głębokim żalu

B. Grzybowska z synami i rodzina Busiakiewiczów

zg 12 159

Dziś otwarcie

Radjo 6g 4791
Gramofony
Płyty-mechanizmy

fonoradjo
Sp. z o.o.

AL. MARSZ. PIŁSUDSKIEGO 7.
TELEFON 39-85

Michał Kowalski

właściciel „Piwnicy Ratuszowej“.

W Zmarłym straciłmy życzliwego i sprawiedliwego szefa. Pamięć o Nim zachowamy na zawsze.

zg 12 154 **Personel „Piwnicy Ratuszowej“**

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 8. bm., o godz. 15.30 z kostnicy przy Walach Jana III na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. nazajutrz o godz. 7-mej w Kolegjiacie Farniej.

Dnia 5 listopada 1935 r. zasnęła, w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamuchna i siostra, ś. p.

Cezarja z Rudzików Kasperkowiakowa

przeżywszy lat 34. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 8. XI. o godzinie 4,15 po poł. z kostnicy cmentarza farnego, ul. Bukowska. zg 12155

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, dzieci i siostra.

Poznań.

Dnia 5 listopada 1935 r. o godz. 5 po poł., zmarł, po dłuższych i ciężkich cierpieniach w Szpitalu Miejskim w Poznaniu, ś. p.

Szczepan Terczewski

Radny Miejski m. Mosiny

przeżywszy lat 75. Zmarły był bardzo gorliwym i poważnym członkiem naszego Kolegium i zachowamy Mu zawsze wdzięczne wspomnienia. Nabożeństwo żałobne odprawi się dnia 8. bm. o godz. 10 w kościele w Głównej, poczem nastąpi pogrzeb.

ng 17 755 **Zarząd i Rada Miejska m. Mosiny.**

Tragarze,

żelazo sztabowe, blacha, okucia budowlane i meblowe, piece, rury do piecy, podkowy, podkowiec, narzędzia rzemieślnicze, widły, gwoździe, wagi decymalne, kuchnie westfalskie, naczynia emaljowane, latarnie stajenne i powozowe najtaniej w firmie

Jan De'ering
Poznań, ul. Szkolna 3
tel. 35-18, 35-43,
nr 15 577

Ostrzeszowska fabryka kalli i wyrobów ceramicznych

właściciel **TOMASZ STASIEŃSKI**

Tel. 26. **OSTRZESZÓW Wlkp.** Tel. 26.

Poleca po cenach konkurencyjnych:

PRIMA KAFLE w różnych kolorach i deseniach
CEGLĘ GLAZUOWANĄ do okien itd. różnych kolorach
PŁYTY SZAMOTOWE do pieców piekarskich oraz inne płyty, **CEGLĘ SZAMOTOWĄ** i za trawę szamotową.

CEGLĘ

dostarcza franko budowa
Wielkopolska składnica mat. bud
Poznań, Marsz. Focha 204
zg 21 162 Telefon 78-42.

Doświadczony agronom, 41 lat poszukuje

administracji majątków

od 3 tys. móg zwyż gwarancja 100 tys. złotych. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zg 12121

Maszyna

do szycia, nowa, wpuszczana — okrągłe czółerko, rower nowy tanio sprzedam Kraszewskiego 8, Ladownia Akumulatorów, Poznań za 64 347

Sztuśce

srebrne i platerowane w wielkim wyborze poleca
W. Kruk jubiler,
Poznań, 27 Grudnia 6.
dz 4767

Dr. TUSZEWSKI

Ordynator oddziału wewnętrznego
przyjmuje jak dawniej od 11 — 1
w Sanat. S. S. Elżbietanek, ul. Łąkowa 1/2.

Futra

gotowe i na miarę, spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju — poleca najtaniej

JÓZEF DAWID
Poznań, ulica Nowa nr. 11
Firma chrześcijańska
Przy mu'ie asygnaty Tow. Kredyt

Ceny już dostosowane do nowej obniżki płac na aparaty radjowe wszelkich typów i firm, fotograficzne, gramofony, płyty, baterje i przybory TYLKO w FIRMIE

EMKA

Właśc. **Marjan Włodarczak,**
Poznań, ul. Wrocławska 30, tel. 36-83

Przyjmuję asygnaty „KREDYT“

Aparaty P. Z. T. sprzedają za Pożyczkę Narodową.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DOMY-PARCELE

- Parcela**
Dąbrowskiego, Bukowska, Rocha, Szlag, Antoninek, bardzo korzystnie. „Osadopol“. Rzeczypospolitej 9. zdg 63 514
- Parcela**
budowlane sprzedam lub wydzierżawi. Informacji udzieli Budowniczy Jan Domeracki, Waly Jagielli 8, tel. 16-67. zdg 64 149
- Kamienicę**
Poznaniu, dochód 12 000, cena 50 000, gotówka 62 000 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 64 085
- Parcela**
Grunwaldzka od 4,50 m². Informacje 3-5. Szwajcarska 14 - 4. zdg 63 337
- Willa**
15 ubikacji, ogród, Tomczak. Zawady 11a. zdg 63 348
- Kamienicę**
centrum dochód 47 000, sprzedam 400 000, wpłaty 250 000. Gruszczyński, Pocztaowa 30. zdg 64 190
- Kamienicę**
Park Wilsona sprzedam gotówka 200.000, właściciel. Oferty Kurjer Poznanski zdg 64 202

- Kamienicę**
dochód ustawowy 7 600, cena 55.000, amortyzacji 30.000 poleca Jasiński. Plac Wolności 6 - 15. zdg 64 182
- Parcela**
dwie obok siebie 3 200 m² oparkowane, ogród warzywny — tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 64 136
- Teren budowlany**
ul. Łukaszczyka w całości lub częściowo sprzedam. Szymczak, Marszałka Focha 39. 64 276
- Nowy Dom**
nowy kupię, wpłaty 25 000. Oferty Kurjer Poznanski zdg 64 294
- Kamienicę**
śródmieście, dochodem rocznym 21 000 za 140 000 i inne sprzedam Kreta 24, m 8. zdg 64 361
- Hotel**
pierwszorzędny na prowincji woj. pozn. z centralnym ogrzewaniem, światłem elektr., telefonami, kawiarnią i restauracją z kompl. urządzeniem sprzedam wzgl. lokale kawiarni i restauracji wydzierżawie. Zgłoszenia pod zdg 64 381 Kurjer Poznanski.

- Willa**
2 mieszkania pięciopokojowe — komfortowe, okolica Ostroroga. Zgłoszenia administracja domów Wrocławska 22. zdg 64 389
- 2. PIENIĄDZ**
- Wspólniczkę**
3-5 tysiącami przyjmie właściciel kamienicy. Uruchomienie kina, lokalu. Ożenek niewykluczony. Oferty Kurjer Poznanski zdg 63 918.
- Wspólniczki**
inteligentnej z współpracą do dobrze zaprowadzonego interesu poszukuję. Adres Kurjer Pozn. zdg 64 186
- Dam dobre utrzymanie**
inteligentnemu panu do towarzysztwa dwóch starszych osób na majątku ziemskim 2 000 móg, który jest wydzierżawiony, nieobciążony żadnymi długami w pięknej leśnej okolicy Poznania, do dyspozycji własne wyjazdowe konie za wypożyczenie 10 000 zł przy zabezpieczeniu pupilarnym. Właściciel ziemski. Zgłoszenia proszę do Kurjera Poznanski zdg 64 390
- Pożyczka**
narodowa 55. — tanio. Wskaże Kurjer Poznanski zdg 64 115

- 40 000,—
i 20 000 hipotek i moratoryjnych, damno 30 procent sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 64 120
- Rzutkiej**
osoby, kilkaset wkład, nadzwyczajne zyski. Oferty Kurjer Poznanski zdg 64 348
- 4. OSOBISTE**
- Dobre — smaczne — tanie śniadanie**
Co? — Webera
Nowa 4. ng 17 040
- Gaja**
ekstrakt buljonowy. ng 17 026
- Nowości sezonu**
stałe świeży napływ w **Magazynie Obuwia Fr. Rogoziński,**
Poznań, Stary Rynek 64
Kalosze Śniegowce Deszczówki
w wielkim wyborze.
Pg 57378-40,41/2

- Za**
długi mej żony Rozalji z domu Trzybińska, zamieszkałej Bukowska 17 m. 4 nie odpowiadam. Jan Potrawiak. zdg 64 106
- Salon Mód**
Pierackiego 12, szyje elegancko, gustownie, tanio. zdg 64 230
- 6. OZENKI**
- Wdowiec**
lat 32, rzeźnik, 8 000 gotówki pozna panna biegła w interesie — względnie wżeni się w rzeźnictwo. Oferty Kurjer Poznanski zdg 64 290
- Poślubię**
niezupelnie biedna. Kawaler 38, fotograf i malarz. Oferty Kurjer Poznanski zdg 64 383
- 7. SPZEDAŻE**
- Maszyny do pisania**
małe i duże, nowe i używane największy wybór, najniższe ceny gwarancja Skóra i S-ka Al. Marcinkowskiego 23. ng 16 155
- Gramofon**
szafkowy duży tanio. Woźna 12 m. 13. zdg 63 979

- Futra**
męskie, prawie nowe, na wysoko osobie, dobry, na sprzedaż. Zgłoszenia do właściciela domu, Polowańska 16, I piętro. zdg 63 349
- Kafle**
piece, kucharki stałe, przenośne, najtaniej Milich, Dolna Wilda 49 zdg 63 332
- Futra**
najmłodniejsze fasony ceny najniższe, reparacje, przeróbki wykonuje pierwszorzędny Magazyn futer
- Królikiewicz**
tylko Podgórna 6
Pg 5354-38,58
- Maszyny do pisania**
nowe i używane z gwarancją
- Kochanowicz S-ka**
Plac Wolności 13, bok Komendy Policji. Pg 5817-42,60
- Asygnaty Kredyt**
przyjmuje — meble tanio sprzedaje — na raty oddaje tylko Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3, Pg 6234 11,67

Pianina
solidne o ładnym tonie. Można nabyć na korzystnych warunkach jedynie w firmie „Lira” ul. Podgórna 14. dz. 4069

Komisowa sprzedaż mebli używanych
Tanie, szybko, tanio, sumienne. Poznański Dom Komisowy, Działowa 3. Pz 6235-44.68

Pianina
T. Betting. Leszno po taniu na raty. Kwiatkowski, Pierackiego 15. dz. 4436

Okazjal
Wyjątkowo najstarszy chrześcijański futer — z okazji wyjazdu do nabyć z tożym lub bez. Oferty Poznań, ul. Działowa 17b. m. 4.

Mebel kuchenne
Wytworzone najkorzystniej w Poznaniu. Piaskowa 17. dz. 61.991

Willa
mieszkańcowa, skład 17.000.— reszta amorty. Kossmann, Poznań, Freydzka 18. dz. 64.178

Wózki
Wypreżone, lalki, zabawki. Trzczyńska, Pierackiego 11. podwórko. Kredy. dz. 63.647

Kolonjalne
Magazyn 2 pokoje. Adres Kurjer Poznański dz. 64.164

Jadalnia
Chippendale, bardzo elegancka. Okazyjnie. Baranowski, Wierzbowa 2. podwórko. dz. 64.170

Tapczany
leżanki, tania i fachowa. Baranowski, Sapieżyńskiego 2, podw. dz. 64.171

Phoenix
Wózek dziecięcy, dobrym wykonaniem. Wierzbowa 2. dz. 64.075

Sypialnie
okazyjnie. Stalarnia Scheibskiego, Dąbrowskiego 79. dz. 64.077

Kolonjalne
mieszkańcowa, wale. Wale. Wale. dz. 64.038

Sprzedam
maszynę do pisania Ideal prawie nowa. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.094

Sprzedam
maszynę do pisania Torpedo — prawie nowa. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.095

Obrobka
centrum szpiessnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznań. dz. 64.200

Sprzedam
skład spożywczy dobrze zaprowadzony, sprzedaż butelkowa. — Adres Kurjer Poznań. dz. 64.107

Piekarnię
mieszkańcowa sprzedam tania. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.116

Magnet
magnetyczny do traktora sprzedam. Działowa 12 — 8. dz. 64.121

Sypialnia
komfortowa oraz kłuba. Firma Kawecki, Gasiorowa 6. dz. 64.123

Futro
sprzedam. Rynek Śródecki 14. dz. 64.124

Fraget
walizka amerykańska szafy, wizytowe ubranie, obrazy. Ratajczaka 40 — 12. dz. 64.132

Pianino
Słowackiego 38 — 16. dz. 64.138

Singera
damska nowa. — Adres Kurjer Poznań. dz. 63.850

Kasa
wzrost tania. Adres wskaże Kurjer Poznań. dz. 63.847

Mebel
najlepiej polecę

Baranowski
Podgórna 13. Pz 5776/7

Kapelusze
Fulowery —

Pracochy — Bielizna
Krawaty

Rękawiczki
najkorzystniej

Sveda — Drnek
Stary Rynek 65. dz. 4699-4.700

Skład
najlepsze położenie, tania dzierżawa na brzoza, korzystnie sprzedaż. Wiadomość: Szuster, Stary Rynek 76.

Rower
pneumatyczny 28 zł. — Alama Biedrzyckiego 17. — dz. 64.273

Dom
2.400 złotych. Białkowiec, gospodarz. Poznań, Wronec- dz. 64.322-3

Pianino
kupię. Ofer w Kurjer Pozn. dz. 64.269

Fisharmonjum
tania. Podgórna 14, skład instrumentów. dz. 64.268

Skład kolonjalny
korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański dz. 64.262

Pawinińskiego
„Źródła Dziejowe: Wielkopolska” 18. — Antykwariat, Wozna 19. dz. 64.260

150,—
futro męskie, lisy karakulowa, tania, kurtka czarna. Strzelecka 3b m. 7. dz. 64.256

Pianino
czarne, używane na sprzedaż. Fr. Ratajczaka 11a. m. 73. dz. 64.248

Mebel
najtaniej Dom Komisowy, Podgórna 10a dz. 64.244

Dom
mieszkalny wraz z rezerwowaniem w Poznaniu sprzedam wprost właściciel, wpłaty 3.000 złotych oraz 100 morgowe gospodarstwo. Komwiński, Wągrowiec, Bydgoska 23/24. dz. 64.147/8

Futro
oddam tania. Poznań, Żydowska 26, Mikołajczaka. dz. 64.306-7

Wielki
wybór maszyn do szycia w cenie od 150 zł. pokaz bez obowiązku kupna. Fligiński, Poznań, św. Marcin 23. dz. 62.228/9

Piece
żelazne, piece szamotowe, piece stalopalne

Armatury
do piecy poleca Hurt Polski. Poznań, ul. Wrocławska 4. n 17.629

Regały
kolonjalne wagi. Adres Kurjer Pozn. dz. 64.236

Skład
cukierków centrum sprzedam tania. — Adres Kurjer Poznański dz. 64.234

Dwie koldry puchowe
i płaszcz damski na osobę korpu- lentna na sprzedaż. Św. Marcin 13. m. 5. dz. 64.225

Sprzedam
piec kaflowy. — Św. Marcin 62. m. 3. dz. 64.217

Marchew pastewną
ziemiaki każda ilość sprzedaje M. Baczkowski i S-ka, 3 Maja 5. Telefon 19-69. dz. 64.215

Winda
towarowa 300 kg. 2 piętrowa. — Zgłoszenia Kurjer Poznański dz. 64.213

Skład papieru
dobrze zaprowadzony, sprzedam korzystnie. Wrocławska 28/29. dz. 64.280

Sevres
Capi di Monte.

Korzec
okazyjnie — Caesar

Mann
Poznań, Rzeczypospolitej 6. ng 17.041

Stylowe
brązowe świeczniki, kandelabry, zegary. Okazyjnie „Lamus”, Strzelecka 1. Pz 6423-56.497

Kolonjalne
sprzedam. Za Grobla 2, m. 4. dz. 64.366

Obraz cennego mistrza

Falata
okazyjnie Caesar Mann, Poznań, Rzeczypospolitej 6. ng 17.042

Kompletny
serwis

„Stary Wiedeń”
na 12

osób
rzadka okazja. Caesar Mann, Poznań, Rzeczypospolitej 6. ng 17.043

Piękna
nurdowa pelerynka (250 zł) szafkowy patefon, obraz olejny. Leszka, Wolnica 3 — 9. dz. 64.035

Singera
damska. Szewska 11 m. 5. dz. 64.314

Futro
nowe sprzedam 155.—. Półwiejska 38a — 17. dz. 64.313

Frak
w dobrym stanie na średnia figurę. Fredry 3 m. 17. dz. 64.299

Gospodarstwo
54 morg. średnia ziemia, maszynowe budynki, sprzedam za gotówkę. Otto Gradt, Potrzanowo, poczta Skoki. dz. 64.293

Pianino
pierwszorzędne zagraniczne. Szymańskiego 4 — 5. dz. 64.339

Srebro, złoto, brylanty, obrazy
starożytności kupuje

„Lamus”
Strzelecka 1. Pz 6.491-56.498

Krysztal
belgijskie, czeskie, stara porcelana dwunastuosobowy szklany srebrny, różne drobiazgi, tania „Lamus”, Strzelecka 1. Pz 6.435-56.496

Pianino
3 Maja 5a — 13. parter. dz. 64.376

Skład
delikatesów dobrze zaprowadzony w śródmieściu 3.500.— sprzedam. Wrocławska 22 administracja domów. dz. 64.391

Cegły
większe ilości sprzedam tania loco dworzec Poznań. Zgłoszenia „Par” pod 57.3. Pz 6.437-57.3

Kolonjalne
sprzedam. Wskaże Kurjer Pozn. dz. 64.353

Skład
kolonjalno-del. zaprowadzony naj- ruchliwej ulicy Poznania sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.324

11. KUPNA

Pianino
kupię za gotówkę. Handlarze wy- kluczeni. Oferty Kurjer Poznański dz. 63.495

Hydroliczną
prase olejowa dobrze utrzymana kupię. R. Knorr, Olejarna, Nowy Tomisl. dz. 64.155

Motorek 1/16
prąd zmienny; domowy, telefon kupię okazjnie. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.157

Piec
szamotowy w dobrym stanie. — Poplińskich 6. m. 3. dz. 64.161

Kolonjalny
większym wspaniałym kupię. — Cena Kurjer Pozn dz. 64.201

Kwity
lombardowe. Wiadomość Józefa 9 — 2. dz. 64.245

Poszukuje się kupna samochodu
używanego, lecz w dobrym stanie krytego — na 4 osoby. Zgłoszenia Kurjer Pozn. dz. 64.292

Szkło
kryształowe różnego rozmiaru lu- str, marmur kupię. Oferty Kur- jer Poznański dz. 64.337

Kupię
używane w dobrym stanie beczki żelazne. Drogerja pod Kotwica W. Chylewski, Jarocin. dz. 4787

12. DO WYNAJĘCIA

„Informator”
poleca mieszkanie Skarbowa 1. (dom ogrodowy). dz. 60.893

6 pokojowe
wydzierżawie. Zgłoszenia admi- nistracja domów Pierackiego 19. dz. 63.723

Willi
2. 3 pokoje. Winogrody 67 Sze- lag. dz. 4.722

5 pokojowe
Matejki 5. m. 6. od Grunwaldzkiej niskie. III ptr. wygodne schody, piece, grzejniki, ewent. ruchej 120 zł. gwarancja. Ogła- dać 12—16 godz. dz. 63.422

Mieszkanie
pięciopokojowe wolne. Matejki 49 dz. 63.696

Trzypokojowe
łazienka. Górna Wilda 147. dz. 64.176

Trzypokojowe
przynależność ami I., czynsz bie- żący. Wiadomość Pałacza 70. m. 5. dz. 64.153

Czteropokojowe
komfortowe, willa. Aleja Sze- lagowska 28. dz. 64.074

Pokój
kuchnia, centrum, rok zgóry. — Adres Kurjer Poznański dz. 64.237

Trzypokojowe
willi wolne. Debiec, Wiśniowa 102. dz. 64.143

Komfortowe
dwupokojowe. Jeżyce, trzypoko- jowe.

„Be-Em-Es”
Grudnia 19. dz. 64.226

Sto pięćdziesiąt wolnych mieszkań
Marcina 74. I. 18. front. dz. 64.368

Sześciopokojowe tania
komfortowe słoneczne, piece, bal- kony, pierwsze piętro. Park Wil- sona, Wyspiańskiego 15 — 12 go- spodarz. dz. 64.398

Cztero-
i siedmiopokojowe, wysoki parter, siedmiopokojowe I piętro, wy- wintne, tania. Chelmońskiego 9. dz. 64.349

13. SZUKA MIESZK.

Pokoju
od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański dz. 63.923

Urzędnicza
rodzina poszukuje pokoju z kuch- nią w śródmieściu lub poczacie Wildy za czynszem miesięcznym do 30 zł. wprost od gospodarza. Zapłata regularna. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.048.

„Informator”
mieszkańc poszukuje. Skarbowa 1 (dom ogrodowy). dz. 60.895

Poszukuje
2-4 pokoje na cichy przemysł — śródmieście. Oferty do Kurjera Poznańskiego dz. 64.255

Dwa
pokoje kuchnia poszukuje urzęd- nik państwowy, pewny platnik, nowego roku. Górna Wilda. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.246

3-4 pokoi
komfort. słoneczne, okolice Cies- kowskiego, placu Nowomiejskiego lub w pobliżu, poszukuje pewny platnik. Oferty proszę Kurjer Poznański dz. 64.166

Mieszkania 6-7 pokojowego
śródmieście, nie wyżej II piętra od 1 stycznia wgl. wczesniej, po- szukuje Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.156

4 pokojowego
z przynal. od grudnia lub stycznia w śródmieściu, okol. Kapon- iery Most Teatr. nie wyżej II ptr. wprost gostr. poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański dz. 64.082

Pokoju
kuchnia wprost od gospodarza, dzierżawa rok zgóry. Oferty Kur- jer Poznański dz. 64.192

Potrzebne
od 15 listopada 2 pokoje, słonecz- ne, komfortowe I piętro, śród- mieściu. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.204

Pokoju
kuchni od gospodarza pół roku zgóry samotna w urzędzie. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.125

4 pokojowego
centralne ogrzewanie, elektrycz- ność, najchłodniej Łazarzu, Sola- czu, stały platnik. Oferty do Kur- jera Pozn. dz. 64.279

2-3
pokoi łazienka, pół roku zgóry od gospodarza. Okolica Łazarza. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.378

14. ZAMIANA MIESZKANIA

Czteropokojowe
Zielona, zamienie na trzypokojowe na Jeżycach do rynku. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.174

15. POKOJE UMEBL.

„Informator”
poleca pokoje. Skarbowa 1 (dom ogrodowy). dz. 60.894

Chelmońskiego
4-3. u samotnej. dz. 63.750

Panu
Małeckiego 17. m. 6. dz. 63.831

Pokój
Małeckiego 12. m. 13. dz. 63.400

Mały
przechodni, centralne. Młyńska 3. m. 11. dz. 64.167

Pokój
niekrepujący, centrum, I front, wygodami, urządzony, łazienka, dobrem utrzymaniem. Adres Kur- jer Poznański dz. 64.175

Jedno-
dwuosobowy. Ratajczaka 33 — 11 dz. 64.193

Działynskich
3 — 8. dz. 64.187

Ratajczaka
27-5 frontowy, dwuosobowy 50.— dz. 64.239

Spokojna
7a — 3. dz. 64.112

Niegolewskich
16 m. 9. dz. 64.133

Mały
pokój. Jeżycka 43. m. 8. dz. 64.219

Utrzymaniem
bez. elektryczność. Strzelecka 9. m. 4. dz. 64.205

Słowackiego
39 — 9. dz. 64.247

Ładny
ciepły. Marcina 74. I. 18. front. dz. 64.367

Jeżycka
41 — 4. dz. 64.308

Pokój
Półwiejska 7 m. 8. dz. 64.303

Ratajczaka
11a — 29 zaraz. dz. 64.283

Przy
zamku pokój z pełnym komfor- tem i telefonem. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.282

Elegancki
utrzymaniem bez. Waly Jana 11 m. 2. dz. 64.542

Jedno-
dwuosobowy, centralne, łazienka, utrzymanie. Bukowska 1 m. 18 przy Kaponierze. dz. 64.334

Ładny
ciepły, tani. Długa 19 — 5. dz. 64.379

Pokój
frontowy, Matejki 57. m. 1. dz. 64.363

Elegancki
niekrepujący, telefon, panu lub biuro. Marcina 15 m. 7. dz. 64.350

Grudnia
5 — 11. elgancki. dz. 64.372

16. SZUKA POKOJU

Próżnego
starsze małżeństwo Oferty Kur- jer Poznański dz. 63.964

„Informator”
poszukuje pokoi. Skarbowa 1. (dom ogrodowy). dz. 60.891

Milego
ciepłego, centrum 20.— Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.168

Centrum
wytwornie urządzony pokój u- nie wyżej I piętro od zaraz po- szukuje. Zgłoszenia Kurjer Poz- nański dz. 64.090

2 pokoje
łączone, niekrep., ciepłe, czyste, używ. kuchni. 2 osoby, tania. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.098

Pokoiku
skromnego poszukuje urzędnic- ka, śródmieściu 15-20. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.159

Pokoiku
niekrepującego pościela własna 10-12.— Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.238

Wolnego
na 5 godzin popołudniowych ce- lem przygotowania dyplomu śród- mieściu. Oferty Kurjer Poznań- ski dz. 64.110

Skromnego
do 20-tu złotych Jeżyce — oko- lica Jasnej od 15 hm. poszukuje solidny. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.115

Jedno
dwuosobowego, frontowego, cie- płego najwyżej II elektryczność, koniecznie okolica Starego Ry- nku. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.117

Pani
poszukuje pokoju do 30 zł od 15. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.229

Pokoju
centrum lub Wierzbicice, nie wysoko, szukam. Zgłoszenia Kur- jer Pozn. p. 2627

Śródmieście
próżnego. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.310

Pokoju
szuka krawcowa w śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.351

17. LOKALE

„Informator”
wskażuje składy, biura, ubikacje Skarbowa 1. (dom ogrodowy). dz. 60.892

Skład
ubikacje I piętro obszerne sute- ryny do wynajęcia. Wodna 14. dz. 64.111

Lokalu
na warsztat szewski poszukuje. Oferty Kurjer Poznański dz. 64.261

Lokal
obszerny Toruń, najlepsze poło- żenie, 2 okna, urządzenie, egiem. Zgłoszenia „Wszzechswit” 70. ruń. ng 17.747

Pokój
na cichy warsztat, biuro do wy- najęcia. Działynskich 3. dz. 64.293

18. DZIERŻAWY

Ogrodnictwo
6 morg przy Poznaniu zabudo- waniami, objęcie 1.250.— Rataj- czak, Świętosławska 12 (dawniej Jezuitska). dz. 64.194

Piekarnię
śródmieście Bydgoszczy natych- miast wydzierżawie. Potrzebne 2000.— Kamiński, Bydgoszcz, Po- znańska 23. ng 17.751

22. ZGUBY

Pies
angielski boks, złoty, „Zbik” za- ginał 6. 11. rano. Znalazca odda za wynagrodzeniem dr. Konkwi- cewicz, Wierzbicice 37. dz. 64.109

23. ROZMAITE

Przyjdź!
Znam Twoja przyszłość. Pilsud- skiego 5-8. Wroźka dz. 63.415

Wróżbiarka
Jeżewska 8. m. mieszkanie 1. dz. 64.193

Projekty — pomysły
kilka aktualnych zagadnień kto może zrealizować lub odkupi? Oferty Kurjer, Pozn. dz. 64.197

Przyjmę
klientele poza dom, fryzjer. — Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.145

Akuszerka
Strzelecka 2. przy Świętokrzy- skim udziela porady, pomocy. dz. 64.369

24. NAUKA

Szkoła tańców Szczerkówny
Pocztowa 23. parter. dz. 63.665

Szkoła tańców
Kledecka-Mikołajczak św. Józefa 6. Komplet początkujących roz- poczynamy. Pz 6.422-56.491

Profesor
przyjmie uczniów na pokój, po- moc w nauce. Zgłoszenia Kurjer Poznański dz. 63.765

Matematyki
udzielał zakiesie szkoły średniej. Górna Wilda 49 — 7. dz. 64.150

Studentki
udziela korepetycji wszystkich przedmiotów. Samopomocowa Or- ganizacja Studentek. Aleje Pilsudskiego 7, pokój 2. dz. 59.091

Drugi
kurs leczniczy dla dzieci i doro- słych z wadami wymowy (jaka- nie, bękotanie, sepienie) orga- nizowany przez Sekcję Nauczyci- elki Szkoły Specjalnej ZNP w Poznaniu rozpoczyna się z dniem 1 grudnia br. Zgłoszenia wtorki, czwartki, soboty 16-17. Św. Mar- cin 35. dz. 64.152

Niemka
udzieli korepetycji konwersacji. Oferty Kurjer Pozn. dz. 64.183

Konwersacji
niemieckiej poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański dz. 64.119

programy radjowe

WARSZAWA
Piątek, 8 listopada.
6.30 audycje poranne. 7.50 pro- gram. 12.03 dziennik południowy. 12.15 audycja szkolna (dla dzieci starszych). „Portret Pana Hila- rego”, obrazek z lat dziecięcych J. Matejki. 12.40 Orkiestra Stani- sława Ferszko, refreny śpiewa Wiera Gran. 13.25 chwila ko- spodarstwa domowego. 13.30 z rynku pracy. 15.20 przegląd zjed- nowy. 15.30 muzyka lekka (płyty). 16.00 pogadanka dla chorych ze Lwowa. 16.15 koncert orkiestry z Lwowa. 16.45 „Listopad na niebie i ziemi”, porad. dla dzieci starszych. 17.00 „Obezworzenie wysokogórskie na Szczyście Roz- spiewanym”, reportaż Józefa Szepta: 17.15 minuta poezji: wiersze Wawrzyńca Czereszni- ewskiego; 17.20 koncert solistów z Poznania; 17.50 poradnik sporto- wy; 18.00 koncert starej muzyki (płyty). Objasnienia dr. E. Els- nerówny; 18.40 życie kult. i art. stolicy; 18.45 muzyka (płyty); — 19.00 skrzynka rolnicza; 19.10 — program; 19.20 koncert reklam.; 19.35 wiadom. sport.; 19.40 Studjów rozmawia ze słuchaczami P. R.; 20.00 aktualny monolog; 20.10 „La Serva Padrona” (słu- żąca pania), opera komiczna w 2 aktach G. B. Pergolesi w 2 rolach głównych A. Szeleńska i Al. Michałowski; 21.35 dz. wie- czorny; 21.45 obrazki z Polski współczesnej; 21.50 utwory K. Szymanowskiego w wyk. E. U- mińskiej (skrz.); i kompozytora (fort.); 22.20 muzyka taneczna.

POZNAN
Piątek, 8 listopada.
Poznań — 6.30-7.50 aud. por. 7.50 program; 13.35 z Warszawy; 13.35 muzyka lekka i piosenki na płytach; 15.15 Warsz.; 15.20 prze- gląd zjednowy; 15.30 lekka muzy- ka symfoniczna, płyty; 16.00 ze Lwowa; 16.45-17.20 z Warszawy; 17.20 koncert solistów. Marja Kaupé, śpiew — Jan Rakowski. Viola d'amore; 17.50-18.30 z Warszawy; 18.30 „Z przeszłości Wielkopolski” — „Piotr Wawrzy- niak — Budowniczy wielkopols-kiej teatry (w 25-letnia roczn. śmierci); 18.45 słynni śpiewacy; 19.00 skrzynka rolnicza; 19.10 pro- gram; 19.20 życie kult. i art. i społeczne Poznania; 19.25 koncert reklam.; 19.35 wiad. sport.; 19.40 do 22.20 z Warszawy; 22.20 kon- cert zyczeń z płyt.

na piątek:
17.00 Anglia (Nat. Progr.). — Koncert symfoniczny. Kolonia. — Koncert pop. Monachium. Kon- cert popularny. Lipsk. Koncert popołudniowy. 17.30 Budapeszt. Muzyka jazzowa. Wiedeń. Recital skrzypcowy.
18.15 Anglia (Nat. Progr.). Mu- zyka taneczna. 18.25 Koenigswu- sterhausen. Recital fort. 18.45 Bu- dapeszt. Koncert stow. muz. im. Liszta.
19.00 Hamburg. Muzyka lekka.

Berlin. Melodie operetkowe. Ko- lonia. Muzyka wieczorna. 19.20 Ryga. Koncert europejski dla dla krajów nadbałtyckich. Królewiec. Nowe pieśni i muzyka skrzypco- wa. 19.40 Praga. Wesola aud. muzyczna. 19.45 Oslo. Recital fort.
20.00 Sztokholm. Koncert Chopinowski. 20.10 Monachium. Kon- cert wieczorny. Kopenhaga. Kon- cert muzyki kościelnej. Frank- furt. „Faust” — symf. Liszta. Sztuttgart. Wesoly koncert. Ko- lonia. „Szach Królów” — ope- retka Goetzego. 20.20 Budapeszt. Koncert orkiestrowy. 20.40 Brno. Koncert popularny. M. Ostrawa. Muzyka lekka. Praga. „Rusałka” op. Dworzaka. 20.45 Wiedeń. — Koncert symfon. 20.50 Rzym. — Koncert kameralny. Mediolan. — Wioskie melodie operetk.
21.00 Anglia (Nat. Progr.). — „Hrabina Marica” — operetka Kalmana. Berlin. Muzyka popu- larna. 21.30 Wiedeń. Eiffla. Muzy- ka kameralna. 21.45 Anglia (Reg. Progr.). Muzyka kameralna. — Radio Paris. „Mariateta” — o- peretka O. Straussa.
22.00 Sztokholm. Muzyka lekka. 22.10 Wiedeń. Muzyka popularna. 22.15 Rzym. Muzyka taneczna. — Mediolan. Recital fort. Colette Gaveau. Praga. Muzyka rosyjs- ka. Anglia (Nat. Progr.). Kon- cert Chopinowski w wyk. Lusha.
23.00 Kopenhaga. Muzyka ta- neczna. Monachium. Symfonia niemiecka. 23.10 Bruksela flam. Muzyka lekka. Budapeszt. Muzy- ka cygańska. 23.30 Anglia (Reg. Progr.). Muzyka taneczna. 23.45 Wiedeń. Muzyka taneczna. 24.00 Sztuttgart. Koncert nocny symfonie Brucknera.

BIELIZNA ZAWODOWA

Płaszcz lekarskie, bluzy piekarskie, rzeźnicze, ślusarskie, fartychowe, gotowe i miarowe najkorzystniej wprost z FABRYKI BIELIZNY J. SCHUBERT Dom Płócien Poznań, Stary Rynek 76 Czerwony Dom naprzeciw wadchu.

Pg 5 808-41,52

Korepetycji

udzieli sumienne niezamężny student za biady — skromne wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 140

Jakania

oducza radykalnie raz na zawsze, tak samo wszystkie wady językowe w domu i poza domem. — Liczne podziękowania oraz świadectwa. Lange-Wnukowski, pedagog wycmy. Dabrowskiego 34, m. 15, parter, dom ogrodowy 5-1 zdg 64 278

25. MUZYKA

Pianino

lub fortepian chce wypożyczyć. Grottera 2 m. 2 właścicielka. zdg 64 129

Fortepiany

naprawiam, stroje, przeprowadzam oszacowania, uszczelniam transporty. Długas, sądownie zaprzysiężony rzeczoznawca. Podgórną 10 a, dz 64 241

Lekcyj

gry fortepianowej. Marsz. Focha 38 — 10. zdg 64 309

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Kelner

dobrej prezentacji poszukuje posady na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 099

TEATRY

TEATR POLSKI: Czwartek, 7. 11. „Rozkoszna dziewczyna”.

Piątek, 8. 11. „Rozkoszna dziewczyna”.

Sobota, 9. 11. „Róża Stambulu”, premiera.

TEATR WIELKI (Opera): Czwartek, 7. 11. „Hrabia Luxemburg”.

Piątek, 8. 11. „Faust”.

TEATR NOWY: Czwartek, 7. 11. godz. 4: „Miod kasztelański”, przedstawienie szkolne.

Czwartek, 7. 11. o godz. 8: „Wiosenne porządki”.

KINA

Poznań, czwartek, 7. 11.

APOLLO: „Kocham wszystkie kobiety”.

CORSO: „Fałszywy Strzał”.

GONG: „Nana”.

GWIAZDA: „Imitacja Życia”.

METROPOLIS: „Kocham wszystkie kobiety”.

OSWIATOWE T. C. L.: „Quo Vadis”.

RENAISSANCE: „Pogromcy Indian” i „Odmęty ulicy”.

SŁOŃCE: „Panienska z Poste-Restante”.

SFINKS: „Córka Generała Pankratowa”.

SWIT: „Człowiek dwóch światów”.

TECZA-Lazarz: „Dwie Joasie”.

TECZA-Wilda: „Córka Dżungli”.

WILSONA: „Pani i szofer”.

Panienska
lat 22, inteligentna, bystra, pilna poszukuje posady jako początkująca do biura, pisze na maszynie, lub do ekspedycji w składzie cukierków lub innej branży. Wyuczona ekspedientka. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 049.

Kuchmistrzini
gospodyni, samodzielną szuka posady zaraz lub 15. sanatorium lub szpital. Świadectwa pierwszorządne. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 165

Osoba
dobrze wychowana z (nauka), praktyka, dobrze gotuje, piecze, zna wszelką pracę domową, poszukuje posady na probostwo, majatku lub większym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 177

Panienska
szuka posady, obsłuży gości lub postugi. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 151

Osoba
zamilowanem przy bufecie, w wolnych chwilach może się zająć kuchnią poszukuje posady z kaucją. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 158

50 zł
dam za wyrobienie stałej posady początkującej sile biurowej, ukończona szkoła handlowa. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 081

Młodszy
handlowiec przyjmie zastępstwo, przedstawicielstwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 084

Początkujący
biurowy przyjmie jakiegokolwiek zajęcie. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 085

Posługi
z praniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 096

Sierota
szuka lekkiej posługi za pokoił centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 097

Kierownik
restauracji, kawiarni, młody, energiczny z długoletnią praktyką znajomością obcych języków poszukuje odpowiedniej posady. — Może objąć kierownictwo kina, hotelu. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 100

Korespondent
samodzielny, ze znajomością języka niemieckiego i francuskiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 458

Biurowy
ze znajomością kserografii, spraw podatkowych, egzekucyjnych i ubezpieczeniowych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 456

Pracznka
przyjmie pranie. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 191

Dziewczę
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 188

Ekspedjentka
długoletnia praktyka szuka posady w składzie piekarskim lub innej. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 64 160

Służąca
z dobrymi świadectwami, dłuższa praktyka po lepszych domach — przyjmie posadę do starszego państwa od 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 180

Panienska wychowawczyni-krawcowa
przyjmie posadę jako opiekunka dzieci, pomoc w lekcjach szkolnych, z językiem francuskim oraz dobrem szyciem damskiej i dziecięcej garderoby. (Miejscowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 64 181

Poszukuje
posady kaucji 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 118

Pielęgniarka
wychowawczyni dzieci praktyka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 126

Panna
inteligentna szuka posady do chorej osoby, lub zajmie się gospodarstwem samotnej osoby. — Oferty Kurjer Poznański zdg 64 139

Młynarz
w średnim wieku poszukuje posady zaraz lub później. Ma wszechstronną praktykę, zna także prowadzenie motorów, esacych i reparacje. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 358-9

Książkowy
obeznany ze sprawami podatkowymi, egzekucyjnymi i ustawodawstwem skarbowym poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 457

Dziewczyna
nawskroś uczciwa, przywiązana, chetna do pracy, z gotowaniem, do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 64 227

Wiejska
służąca, zaufana, samodzielnym gotowaniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 224

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 64 226

Dziewczyna
z prowincji, młoda, uczciwa, skromna, pracowita, poszukuje posady od zaraz lub 15. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 218

Krawcowa
w dom. poza dom szuka posady. Ratajczaka 9, m. 1. zdg 64 214

Gospodyni
kucharka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 312

Fryzjerka
dobra siła, z trwała i wodna, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 211

Inteligentna panienska
ukończone 6 klas gimnazjalnych, poszukuje posady do dzieci, pomoc w nauce, wyreczy pania domu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 64 207

Gospodyni - kucharka
młodsza z wykwalifikowanym gotowaniem przyjmie posadę w lepszym domu w Poznaniu zaraz lub od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 325

Dziewczyna
uczciwa, cokolwiek gotowaniem, poszukuje od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 004

Kuśnierka
berlińska praca, przerabia futra, szuka posady prywatnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 911

Syn
emeryta kolejowego przyjmie posadę ucznia do składu. — Oferty Kurjer Poznański zdg 63 945

Dziewczyna
uczciwa, czysta, długoletniemi świadectwami szuka posady do wszystkiego, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 999

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do wszelkich prac, gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 997

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 993

Sierota
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 963

Posługaczka
szuka posług zaraz. Najchętniej Łazarz-Żeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 965

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 64 056

Inżynier
energiczny, zdolny organizator, z długoletnią praktyką w dziedzinie budownictwa podziemnego, kanalizacji, wodociągów, budowa dróg i ulic, instalacje sanitarne itd. poszukuje zatrudnienia. Oferty Kurjer Poznański pod ng 17 662

Dziewczyna
wiejska do gotowaniem — przyjmie posadę w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 054

Kucharka
restauracyjna poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia „Par”, Marcinkowskiego 11 pod 56.490. Pg 6 423-56.490

Posługi
na popołudniu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 518

Panienska
poszukuje posady do dzieci ze szyciem. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 515

Szukam
posługi od godz. ni dziesiątej. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 417

Poszukuje
posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 789

Posługaczka
uczciwa, czysta poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 791

Żelazniak
młody poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 63 710

Fachowiec
weźmie kuchnię lub bufet na rachunek. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 773

Szofer - ślusarz
12-letnia praktyka w obsłudze i naprawie samochodów, motorów gazowych, ropnych stacyjnych traktorów, elektryczności, centr. ogrzewania oraz innych maszyn szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 777

Panienska
prowincji, wyizolowa szkoła poszukuje posady do składu i pracy domowej. Oferty Grzeźczyńska, Szawajca ska 24 — 8. zdg 63 410

Dziewczyna
do wszystkiego, polecona poszukuje posady cokolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 781

Szofer - ślusarz
obeznany dobrze reparacja maszyn rolniczych, światłem elektr., szuka posady, również jako służący. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 731

27. WOLNE MIEJSCA

Dziewczyna
młodsza, czysta pracowita, gotowanie, pranie, zaraz. Zgłoszenia 18-19. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 63 806

Paramin

odkaza krlan i jame usna

ng 16 901/2

Potrzebna
dziewczyna wszelkich prac domowych Reźnictwo, Poznań, Obornicka 141. zdg 64 203

Uczeń
fryzjerski od zaraz. Prusa 2. zdg 64 345

Panienska
z kaucją do kiosku. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 199

Panienska
umiejająca szyć oraz uczennica na stałe gotówką. Szamarzewskiego 20/22 — 10. zdg 64 344

Elew
gospodarczy potrzebny zaraz. — Zgłoszenia odpisem świadczeń Zarząd Dobr. Obr. Wolsztyn. zdg 64 130

Służąca
praniem do restauracji. Kramarszewskego 4. zdg 64 343

Marszantka
biegła młodsza potrzebna, Alina, 27 Grudnia 15. zdg 64 072

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Grobla 23 m. 8. zdg 64 332

Fryzjer
zaraz. Poznańska 31. zdg 64 228

Dziewczyna
młodsza samodzielnym gotowaniem. 27 Grudnia 18 m. 3. zdg 64 388

Służąca
uczciwa, czysta pracowita, potrzebna. Zielona 7-11. zdg 64 173

Bufetowa
obsługa gości potrzebna. Adres Kurjer Poznański zdg 64 352

Chłopak
silny potrzebny do restauracji. — Wielkie Garbary 40. Zgłoszenia 3-4. zdg 64 071

Panienska
do towarów krótkich potrzebna. J. Krolikiew cz. Stary Rynek 1 pod filarami zdg 64 300

Karmelkarze
do dorywczej pracy poszukiwani. Oferty z referencjami Kurjer Poznański zdg 64 076

Początkująca
sila biurowa potrzebna Zgłoszenia odpisem świadectw do Kurjera Poznański zdg 64 354

Panienska
przystojna wycmwna, młodsza praktykantka potrzebna. Porcelana, Marsz Focha 43. zdg 64 089

Magister
farm. z półroczną praktyką, met-cyzna, chrześcijański, potrzebny zaraz na stałe do apteki w Brzezince, pow. Katowice. dz 4768

Ślusarze
samodzielni na przekroje (snyciarze), zgłoszenia. Fabryka Wyrobów Metaowych ul. Ratajczaka 17. zdg 64 089

Szweski
pomocnik, Kramarska 8 — 4. zdg 64 210

Uczennice
przyjme. Praszalnia Matejki; 39 zdg 64 185

Czekoladziarz
młody potrzebny. Firma Gauda, Sw. Wojciech 29. zdg 64 306

Prasowaczkę
przyjme. Praszalnia, Matejki 39. zdg 64 184

Fryzjer
od zaraz. Sw. March 24. zdg 64 274

Potrzebny
zaraz młody, gorzełnik lub starszy pomocnik Potulice, poczta Żelice. zdg 63 764

Uczeń kelnerski
potrzebny „Moulin Rouge” — Kantaka 8/9. Pg 6434-45.10

Potrzebny
na kampanie od 15. 11. 35 starszy pomocnik gorzełniczy. Zgłoszenia Zarząd Gorzełni Lusówko, p. Tarnowo Podg. zdg 63 882

Biegła
ekspedjentka z branży reżniczo-wedliniarskiej potrzebna od zaraz. Knopiński, Pocztowa 26. zdg 64 137

Obciagaczka
potrzebna. Wytwornia czekolady. Długa 3 mieszkanie 9. dz 4783

28. ROZRYWKA

Pokojowa
przychodnia, cały dzień, dobre polecenia, 15. Kantaka 2. m. 6. zdg 64 036

Kino „Świt”
sw. Marcin 65

Lekarz
dentystka, dentysta potrzebny 2 godziny dziennie Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 63 744

„Człowiek dwóch światów”
Elissa Landi — Francis Lederer. Nowość poraz pierwszy Poznaniu ng 1235-6

Kelner
młody z praktyką cukierni potrzebny. Argentyna zdg 63 144

Nieodwołalnie
ostatni raz „Nana” p. 2858

Przeszło 55000 par pończoch

rocznie! jedwabne od zł 2.40, matowe od zł 2.60, czysto wełniane od zł 3.95.

S. KAŁAMAJSKI

Przyjmuje asygnaty „Spółd.” „Kredy”

Pg 6431-2

Humor zagraniczny

— Czy tu jest dużo ryb?
— Jakże mogę wiedzieć? Przychodzę tu na łowienie dopiero od miesiąca.
(Tribuna — Rzym). S. F.

Co futro — to Edmund Rychter — co palto — to Edmund Rychter — co ubranie — to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop

Przedpłata na miesiąc listopad 1935 r. za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potoczno 200 gr. wyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 11.00, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia powyżej 100 słów w tem 5 nagłówek; słowo nagłówek. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72. P. K. C. Poznań nr 200 149